رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

د توحيد ساتنې لړۍ

سلسلة حراسة التوحيد

البشتوية

پښتو

ليکوال:

قدرمن شيخ صاحب عبد العزيز بن عبد الله بن باز

سلسلة حراسة التوحيد

د توحيد ساتنې لړۍ

لیکوال: قدرمن شیخ صاحب عبد العزیز بن عبد الله بن باز

الرسالة الأولى
العقيدة الصحيحة وما يضادها

لومړی پیغام
صحيح عقيده او هغه چې خلاف يې ده

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، وعلى آله وصحبه.

أما بعد: کله چې سمه عقيده د اسلامي دين اصل او د امت بنسټ دی، نو د اړتیا له مخې ما وپتېله چې د دې موضوع په اړه وينا ولرم، او ليکنې او تاليف سره يې بيان او تشريح کړم.

او د قرآن او سنت له شرعي دلايلو ښخه معلومه ده چې کړنې او وېناوې هغه مهال اعتبار پيدا کوي چې له سمې عقيدې سرچينه واخلي، خو که عقيده سمه نه وي، نو هغه کړنې او وېناوې باطلېږي چې پرې بنا وي، لکه څنګه چې الله تعالى فرمايلي دي:

﴿وَمَن يَكۡفُرۡ بِٱلۡإِيمَٰنِ فَقَدۡ حَبِطَ عَمَلُهُۥ وَهُوَ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ﴾ [المائدة: ٥]. ژباړه: (او څوك چې له ايمان نه انکار وکړي، نو يقينًا د هغه عمل برباد شو او هغه به په اخرت کې له تاوانيانو څخه وي) [المائدة سورت :٥ آيت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿وَلَقَدۡ أُوحِيَ إِلَيۡكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكَ لَئِنۡ أَشۡرَكۡتَ لَيَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ﴾ [الزمر: ٦٥]. ژباړه: (او يقينًا يقينًا تا ته وحي كړاى شوې ده او هغو كسانو ته چې له تا نه مخكې وو (داسې چې) قسم دى كه تا شرك وكړ (نو) ستا عمل به خامخا برباد شي او ته به خامخا لازمًا له تاوانيانو څخه شې. (الزمر سورت: ٦٥ آيت).

د هغه د امانتدار رسول -صلى الله عليه وسلم- سنت په ګوته کوي چې: سمه عقيده په شپږو شيانو کې خلاصه کيږي چې عبارت دي له: په الله جل جلاله ايمان، د هغه په ملايکو، د هغه په کتابونو، د هغه په رسولانو، د آخرت په ورځ او د خير او شر په اندازې ايمان راوړل دي. دا شپږ کارونه د هغې صحيح عقيدې بنسټونه دي چې د الله تعالى کتاب پرې نازل شوی او الله تعالى پرې خپل رسول محمد صلى الله عليه وسلم راليږلی دی،

په قرآن او صحيح سنت کې د دې شپږو اصولو لپاره ډېرى دلايل شته، چې د بېلګې په توګه يې يو څو لاندې دي:

لومړی: له قرآن څخه؛ لکه د الله تعالى دا قول: ﴿لَّيۡسَ ٱلۡبِرَّ أَن تُوَلُّواْ وُجُوهَكُمۡ قِبَلَ ٱلۡمَشۡرِقِ وَٱلۡمَغۡرِبِ وَلَٰكِنَّ ٱلۡبِرَّ مَنۡ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلۡكِتَٰبِ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ﴾ [البقرة: ١٧٧]. **ژباړه**: (نېکي دا نه ده چې خپل مخونه د مشرق او مغرب په طرف وګرځوئ، خو لېکن نېکي (د هغه چا) ده چې پر الله او پر ورځ د آخرت او پر ملايکو او پر کتابونو او پر نبيانو يې ايمان راوړی). [البقرة سورت: ١٧٧ آيت].

او د هغه سپيځلي او لوړ ذات وينا چې فرمايي: ﴿ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّن رُّسُلِهِۦ﴾ [البقرة: ٢٨٥]. **ژباړه**: (رسول پر هغه څه ايمان راوړی دی؛ چې په ده باندې د خپل رب له جانبه نازل کړی شوی دی او مومنانو هم، ټولو ايمان راوړی دی په الله باندې او د هغه پر ملايکو او د هغه پر کتابونو او د

هغه په رسولانو باندې (او وايي) مونږه د هغه (الله) په رسولانو کې د هيڅا په مينځ کې توپير نه کوو). [البقرة سورت: ٢٨٥ آيت].

او دا قول د الله تعالى: ﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ ءَامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَٱلْكِتَـٰبِ ٱلَّذِى نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَٱلْكِتَـٰبِ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ مِن قَبْلُ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِٱللَّهِ وَمَلَـٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَـٰلًۢا بَعِيدًا﴾ [النساء: ١٣٦]. **ژباړه:** (اى هغو کسانو چې ايمان يې راوړى دى! تاسو پر الله ايمان راوړئ او د هغه پر رسول او پر هغه کتاب چې هغه په خپل رسول باندې نازل کړى دى او پر هغو کتابونو چې له ده نه يې مخکې نازل کړي دي، او څوك چې په الله او د هغه په ملايكو او د هغه په کتابونو او د هغه په رسولانو او د اخرت په ورځ کافر شي، نو يقيناً هغه ګمراه شو په ډېرې لرې ګمراهۍ سره). [النساء سورت: ١٣٦ ايت].

او دا قول د الله تعالى: ﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [الحج: ٧٠]. **ژباړه:** (آيا ته نه يې پوه شوى چې بېشکه الله پوهېږي په هر هغه څه چې په آسمان او ځمکه کې دي، بېشکه دغه په يو کتاب کې دي، بېشکه دغه الله ته ډېر آسان دي) [الحج سورت: ٧٠ آيت].

دويم: له سنت څخه؛ هغه مشهور حديث دى چې مسلم په خپل صحيح کې د امير المؤمنين عمر بن الخطاب رضي الله عنه له حديث څخه روايت کړى چې جبريل عليه السلام له پيغمبر صلى الله عليه وسلم څخه د ايمان په اړه پوښتنه وکړه،

نو هغه ورته وفرمايل:

ژباړه: «ايمان دې ته وايې چې: په الله جل جلاله، ملايکو يې، کتابونو يې، پيغمبرانو يې، په وروستۍ ورځ (قيامت) او د خير او شر په اندازه باور ولرې». الحديث،

او شيخينو (بخاري او مسلم) - په لږ څه توپير سره - د ابو هريرة رضي الله عنه له حديث څخه روايت کړی.

له دې شپږو بنسټونو څخه لاندې چارې سرچينه اخلي: هر هغه څه چې يو مسلمان يې بايد د الله تعالى، آخرت او نورو غيبي چارو په اړه پرې باور ولري هغه څه دي چې الله تعالى او د هغه رسول صلى الله عليه وسلم يې په اړه مونږ ته خبر راکړی دی.

او دا شپږ اصول په لاندې توګه بيانيږي:

لومړی اصل: په الله تعالی ایمان، چې څلور چارې په بر کې نيسي لکه:

په دې باور چې هغه ذات له هر څه پرته د عبادت وړ دی، ځکه چې هغه د خپلو بندګانو خالق، له هغوی سره نيکي کوونکی، هغوی ته روزي ورکوونکی، د هغوی په پټو او ښکاره رازونو پوه، له هغوی څخه پيروي کوونکو ته اجر ورکوونکی او ګناهکارانو ته يې سزا ورکوونکی ذات دی.

او الله تعالی ثقلين (انسانان او پيريان) د خپل عبادت لپاره پيدا کړي او امر يې ورته کړی لکه چې فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ * مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعِمُونِ * إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾ [الذاريات: ٥٦ – ٥٧]. ژباړه: (او ما پيريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي * زه له دوی نه هيڅ رزق نه غواړم او نه دا غواړم چې دوی ما ته خوراك راکړي * بيشکه هم دغه الله ښه روزي ورکوونکی، قوت والا، (او) ډېر مضبوط دی) [الذاريات سورت: ٥٦-٥٨ ايتونه].

او الله تعالی فرمايلي: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ * الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [البقرة: ٢١ – ٢٢]. ژباړه: (ای خلکو! د خپل رب عبادت وکړئ، هغه چې تاسو يې پيدا کړي ياست او هغه کسان

چې له تاسو نه مخکې وو، د دې لپاره چې تاسو پرهېزګاره شئ)، ژباړه: هغه (رب) چې ستاسو لپاره یې ځمکه فرش او اسمان چت جوړ کړی دی او له بره نه یې اوبه نازلې کړې دي، بیا یې په دغو سره له مېوو نه ستاسو لپاره رزق راوېستلی دی، نو له الله سره هېڅ قسمه شریکان مه جوړوئ، حال دا چې تاسو پوهېږئ). [البقرة سورت: ۲۱-۲۲ ایتونه].

الله جل جلاله د دې حق د روښانه کولو او لورې ته یې د بلنې ورکولو لپاره رسولان او کتابونه رالېږلي دي او د دې له مخالفت څخه یې خبرداری ورکړی، لکه چې الله پاک فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]. **ژباړه:** (او یقینًا یقینًا مونږ په هر یو امت کې یو رسول لېږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ). [النحل سورت: ۳۶ آیت].

او الله تعالی فرمايلي: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: ٢٥]. **ژباړه:** (او له تا مخکې مو کوم رسول نه دی لېږلی مګر هغه ته مو وحي کړې چې له ما پرته بل الله نشته، نو یوازې زما عبادت وکړئ). [الأنبیاء سورت: ۲۵ آیت].

او الله تعالی فرمايي: ﴿الر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ۞ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ﴾ [هود: ١ – ٢]. **ژباړه:** (الف، لام، راء، (دا) کتاب دی چې ایتونه یې محکم کړی شوي دي، بیا د ښه حکمت والا، پوره خبردار ذات له خوا نه په تفصیل سره بیان شوي دي،

ژباړه: دا چې تاسو عبادت مه کوئ مګر يوائې د الله، بېشکه زه تاسو لپاره د هغه له جانبه (رالېږل شوی) وېروونکی او زېری ورکوونکی يم). [هود سورت: ۱-۲ آيتونه].

او د دې عبادت حقيقت: په ټولو هغو چارو کې د الله تعالی يو ګڼل دي چې د هغه عبادت پرې کېږي لکه: دعاء، وېره، هيله مندي، لمونځ، روژه، ذبح، نذر او په عاجزۍ سره د هغه د ثواب په تمه، او د هغه د عذاب له وېرې نور عبادتونه کول، چې هغه ته په پوره محبت او د هغه لويۍ ته په بشپړې عاجزۍ سره ترسره شي.

او څوک چې په قرآن کريم کې فکر وکړي، وبه مومي چې ټول د همدې لوی اصل په باره کې نازل شوی، لکه چې الله پاک فرمايلي: ﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ * أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾ [الزمر: ۲ – ۳]. **ژباړه:** (بېشکه مونږ تا ته کتاب په حقه سره نازل کړی دی، نو ته د الله عبادت کوه، په داسې حال کې چې دين هغه (الله) لره خالص کوونکی يې)، ژباړه: (خبردار شئ! خاص د الله لپاره خالص دين دی، او هغه کسان چې له هغه پرته يې دوستان (کارسازي) نيولي دي (وايي:) مونږ د دوی عبادت نه کوو مګر د دې لپاره چې دوی مونږ الله ته نژدې کړي، ښه نژدې کول، بېشکه الله به د دوی په مينځ کې په هغو خبرو کې فيصله کوي چې دوی په هغو کې اختلاف کوي، بېشکه الله هدايت نه کوي هغه چا ته چې هغه دروغجن، ډېر ناشکره وي). [الزمر سورت: ۲-۳ آيتونه].

او د هغه سپيځلي او لوړ ذات وينا چې فرمايي: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ [الإسراء: ٢٣]. ژباړه: (او ستا رب حکم کړى دى چې تاسو عبادت مه کوئ (د بل هيچا) مګر يوازې د هغه او له مور او پلار سره ښه احسان کوئ). [الإسراء سورت: ٢٣ آيت].

او د الله تعالى دا قول: ﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ [غافر: ١٤]. ژباړه: (نو تاسو الله بلئ، په داسې حال کې چې همده ته د دين خالص کوونکي يئ اګر که کافران يې بد ګڼي). [غافر سورت: ١٤ آيت].

همدا رنګه، که څوک په نبوي سنت کې ژور فکر وکړي وبه مومي چې دې اصل ته زياته پاملرنه شوې ده، لکه په صحيحينو کې چې له معاذ -رضي الله عنه- څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «د الله حق پر بنده ګانو دا دى چې عبادت يې وکړي او هيڅ شى ورسره شريک نه کړي».

او په الله تعالى په ايمان کې: په ټولو هغو څارو ايمان داخليږي چې هغه پر خپلو بندګانو فرض کړي دي لکه: د اسلام ښکاره پنځګوني رکنونه، او هغه دا دي: چې پدې خبره ګواهي ورکول چې له الله پرته بل معبود نشته، او پر دې چې محمد د الله رسول دى، لمونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه او د بيت الله حج د هغه چا لپاره چې د لارې وس ولري، او ځيني نور فرض عملونه چې پاکيزه شريعت راوړي دي.

او د دې ارکانو تر ټولو اړين او لوى يې: پدې خبره ګواهي ورکول دي چې له الله پرته بل معبود نشته، او پر دې چې محمد د الله رسول دى، او دا ګواهي الله

تعالی ته د عبادت خالصول او له هغه پرته يې له نورو نفي كول په بر كې نيسي، او همدا د (لا اله الا الله) معنا ده، ځکه معنا يې داسې ده لکه څنگه چې علماوو فرمايلي: له الله پرته بل بر حق معبود نشته، نو پر دې اساس: هر هغه څه چې له الله پرته يې عبادت كيږي - كه بشر وي، يا ملايكه، يا پيرى او يا بل څه - نو هغه باطل معبود دى، او په حقه معبود يوازې يو الله دى چې شريک نه لري، الله تعالى فرمايلي: ﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ﴾ [الحج: ٦٢]. ژباړه: (دغه پدې سبب چې بېشكه الله، هم دى حق دى او دا چې بېشكه هغه چې دوى يې له هغه (الله) نه پرته رابولي، همغه باطل دى). [الحج سورت: ٦٢ آيت].

او وړاندې تېر شو چې الله پاک پيريان او انسانان د همدې بنسټيز اصل لپاره پيدا كړي او امر يې ورته پرې كړى، رسولان يې پرې راليږلي او كتابونه يې پرې نازل كړي دي؛ نو بنده ته په كار دي چې پدې اړه ژور او زيات فكر وكړي؛ تر څو درته لدې اصل څخه د ډيرى مسلمانانو ناپوهي څرگنده شي چې پكې بنكيل دي؛ چې د الله تعالى سره يې د نورو عبادت وكړ او د هغه خالص حق يې نورو ته وركړ، الله دې مرسته وكړي.

او په الله تعالى له ايمان څخه پدې ايمان راوړل دي چې هغه د ټول عالم خالق، د هغوى چارسازى، او په خپل علم او ځواک سره د هغوى په چارو كې د خپلې خوښې سره سم تصرف كوونكى دى.

او په الله پاک له ايمان څخه پدې باور لرل دي چې همغه د كائناتو پيدا كوونكى، چارې سمبالوونكى، او په خپل علم او ځواک سره هر رنگ چې وغواړي د

هغوی په چارو کې تصرف کوونکی دی، او همغه د دنيا او آخرت مالک او د ټولو کائناتو رب دی، له هغه پرته بل خالق نشته او له هغه پرته بل رب نشته.

او دا چې هغه د دنيا او آخرت مالک او د ټول عالَم رب دی، له هغه پرته بل خالق، او بل رب نشته، او دا چې هغه د بندګانو د اصلاح او په دنيا و آخرت کې د هغوی د نجات او سمونتيا لپاره پېغمبران راليږلي او کتابونه يې نازل کړي دي،

او دا چې هغه پاک ذات پدې ټولو کې شريک نه لري، الله تعالی فرمايلي:

﴿اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ [الزمر: ٦٢]. ژباړه: (الله د هر شي پيدا کوونکی دی او هغه په هر شي باندې نګران دی). [الزمر سورت: ٦٢ ايت].

او الله تعالی فرمايلي: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِى خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ [الأعراف: ٥٤]. ژباړه: (بېشکه ستاسو رب هغه الله دی چې اسمانونه او ځمکه يې په شپږو ورځو کې پيدا کړي دي، بيا د عرش له پاسه برقراره شو، هغه په شپې سره ورځ پټوي، په دې حال کې چې دا (شپه) هغې (ورځ) لره په تلوار سره طلب کوي او (پيدا کړي يې ده) لمرسترګه، او سپوږمۍ او ستوري، چې د هغه په حکم سره مسخر کړی شوي دي، اګاه شئ! خاص هغه لره دي پيدا کول او حکم کول، ډېر برکت والا دی الله چې رب العلمين دی). [الأعراف سورت: ٥٤ آيت].

او په الله تعالی له ایمان څخه د هغه په نیکو نومونو او عالیه صفتونو ایمان راوړل دي چې د هغه په کتاب او د هغه د امانتدار رسول په سنت کې راغلي دي، پرته له تحریف، له معنا څخه يې انکار، پرته له څرنګوالي او بېلګې بیانولو څخه،

نو په اړه يې واجب درېځ دا دی چې لکه څنګه چې راغلي، د څرنګوالي له څېړلو پرته همداسې په خپل حال له هغو لويو معانيو سره پرېښودل شي چې دلالت پرې کوي، چې هغه د الله تعالی صفتونه دي، او واجب دي چې الله تعالی په هغو صفتونو سره د هغه د شان سره سم یاد شي، پرته له دې چې په صفاتو کې يې له مخلوقاتو سره په یو څه کې تشبیه ورکړل شي، لکه چې الله تعالی فرمايلي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: ١١]. **ژباړه:** (د هغه په مثل هېڅ شی نشته او هم دغه ښه اورېدونکی، ښه لیدونکی دی). [الشورى سورت: ١١ آيت].

او الله تعالی فرمايي: ﴿فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ [النحل: ٧٤]. **ژباړه:** (نو تاسو د الله لپاره مثالونه مه بیانوئ، بېشکه الله پوهېږي او تاسو نه پوهېږئ). [النحل سورت: ٧٤ آيت].

نو د الله تعالی په اسماوو او صفاتو کې همدا د رسول الله صلی الله علیه وسلم د صحابو کرامو او په نیکۍ کې تر قیامته د هغوی له پیروانو څخه د اهل سنت و الجماعت عقیده ده، او همدا هغه عقیده ده چې امام: أبو الحسن الأشعري رحمه الله په (المقالات) کتاب کې د محدثينو او اهل سنتو څخه رانقل کړې او نورو د علم او ایمان خاوندانو هم رانقل کړې ده.

امام أوزاعي رحمه الله وېلي: "له زُهري او مکحول څخه د صفاتو د آيتونو په

اړه پوښتنه وشوه، نو دواړو وویل: همداسې یې تېر کړئ (عقېده پرې ولرئ) لکه څنګه چې راغلي".

او أوزاعي -رحمه الله- دا هم ویلي چې: "موږ او ډیری تابعینو به ویل چې الله پاک په خپل عرش دی او په هغو صفاتو ایمان لرو چې په سنت کې راغلي دي".

او ولید بن مسلم رحمه الله ویلي: "له مالک، اوزاعي، لیث بن سعد او سفیان الثوري رحمهم الله څخه په صفاتو کې د راغلو روایاتو په اړه پوښتنه وشوه، نو ټولو وویل چې: د کیفیت په اړه یې له پوښتنې کولو پرته همداسې تېر کړئ (عقیده پرې ولرئ" لکه څنګه چې راغلي دي .

لالکائي په: شرح أصول الاعتقاد (۹۳۰)، او بیهقي په: الأسماء والصفات (۹۵۵) کې روایت کړی. "او کله چې د مالک د شیخ؛ ربیعة بن أبی عبد الرحمن رحمهما الله څخه د استوا په اړه پوښتنه وشوه هغه وویل: استوا نامعلومه نده، د کیفیت په اړه یې پوښتنه کول غیر معقول کار دی، د الله له طرفه پېغام، په رسول یې ښکاره رسول او پر موږ یې منل دي). او کله چې له امام مالک رحمه الله څخه پوښتنه وشوه هغه وویل: (استوا معلومه ده، کیفیت یې ناڅرګند دی، ایمان پرې واجب دی او په اړه یې پوښتنه کول بدعت دی) بیا یې پوښتونکي ته وویل: ماته یو ډېر بد انسان ښکارې! او امر یې وکړ نو وویستل شو".

او همدا معنا له أم المؤمنین أم سلمة رضي الله عنها څخه هم روایت شوې ده ،

او امام أبو عبد الرحمن بن المبارک رحمة الله علیه ویلي: "موږ خپل سپېڅلی رب پدې پېژنو چې هغه د خپلو اسمانونو د پاسه په خپل عرش دی او له مخلوقاتو څخه یې جلا دی". او پدې اړه د امامانو خبرې ډېرې زیاتې دي چې پدې یو تقریر

کې يې راوړل ناشوني دي، او که څوک غواړي چې ډيرو معلوماتو ته پدې اړه لاسرسی ولري نو د اهل سنت علماوو ليکنو ته دې مراجعه وکړي لکه (السنة) کتاب؛ د عبد الله بن الامام احمد او (التوحيد) د جليل القدر امام محمد بن خزيمة کتاب، او (السنة) د ابو القاسم اللالکائي الطبري کتاب، او (السنة) د أبی بکر بن أبی عاصم کتاب، د حماة کلي اوسيدونکو ته د شيخ الاِسلام ابن تيمية ځواب، او هغه لوی او ډير ګټه لرونکی ځواب دی، په نوموړي ځواب کې هغه رحمه الله د اهل سنت عقيده بيان کړې ده او د هغوی زياتې ويناوې يې نقل کړي دي، همدا رنګه شرعي او عقلي دليلونه چې د اهل سنت د ويناوو په صحت دلالت کوي او د هغوی د مقابل لورې د ويناوو په بطلان دلالت کوي راوړي دي.

او په دې اړه د امامانو ويناوې ډيرې زياتې راغلي چې پدې ځای کې يې رانقلول ناشوني دي، او د زياتو ويناوو لپاره دې د سنت علماوو ليکنو ته مراجعه وشي لکه:

(السنة) کتاب، د عبد الله بن الامام احمد، او : التوحيد کتاب دجليل القدر امام محمد بن خزيمه، او (السنة) کتاب د أبو القاسم اللالکائي الطبري کتاب، او (السنة) د أبو بکر بن أبی عاصم کتاب. همدا رنګه د: حما والاو ته د شيخ الاسلام ابن تيمية جواب، چې هغه يو عظيم او ګټور جواب دی چې د اهل سنت والجماعت عقيده يې پکې تشريح کړې او د هغوی ډيرې ويناوې يې رانقل کړي او شرعي او عقلي دلايل يې د اهل سنت د ويناوو پر صحت او د هغوی د مخالفينو د ويناو پر بطلان راوړي دي. همدا رنګه يې هغه رساله چې د : التدمرية په نوم ياديږي؛ چې په عقلي او نقلي دلايل سره يې د اهل سنت و الجماعت عقيده تشريح کړې، او په

نيک نيت او حق پېژندنې ته په ليوالتيا سره پکې هر عالِم لوستونکي ته ښکاري چې باطل پکې افشا شوی دی، نو په اسماء او صفاتو کې د اهل سنت والجماعت عقيده دا ده چې هغوی الله تعالى ته هغه څه ثابتوي چې هغه په خپل کتاب کې ځانته ثابت کړي او يا يې ورته رسول صلى الله عليه وسلم په خپل سنت کې ثابت کړي دي، پرته له بېلګې بيانولو، او د مخلوق له مشابهت څخه يې داسې سپېڅلی کړی چې له معنا څخه پکې انکار نه وي؛ نو په برياليتوب سره له تناقض څخه وژغورل شول. او پر ټولو دلايلو يې د الله تعالى په توفيق عمل وکړ؛ ځکه څوک چې پر هغه حق ثابت پاتې شي چې الله تعالى پرې رسولان راليږلي، او پدې اړه يې خپل زيار وويست، او په لاسته راوړلو کې يې الله تعالى ته اخلاص څرګند کړ، نو الهي تګلاره دا ده چې هغه ته حق ته د رسيدو توفيق ورکوي او دلايل يې څرګندوي، لکه چې هغه تعالى فرمايي: ﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ﴾ [الأنبياء: ١٨]. ژباړه: (بلکې مونږ په حق سره باطل وُلو، نو دا د هغه دماغ راوباسي، نو ناڅاپه هغه ختمېدونکی وي). [الأنبياء سورت: ١٨ آيت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا﴾ [الفرقان: ٣٣]. ژباړه: (او دوی تا ته کوم مثال (عجيب سوال او اعتراض) نه راوړي مګر مونږ تا ته راوړو (د هغه) حق (جواب) او تر ټولو ښه تفسير). [الفرقان سورت: ٣٣ آيت].

خو هغه کسان چې د اسماء او صفاتو په باب کې د اهل سنت والجماعت د عقيدې مخالف دي؛ نو خامخا به د عقلي او نقلي دلايلو سره په هغه څه کې په ټکر کې واقع کيږي چې دی يې ثابتوي او يا ترې انکار کوي. او حافظ ابن کثير رحمه

الله په خپل مشهور تفسير كې د دې موضوع په اړه د دې آيت د تفسير پر مهال نبايسته وينا کړې ده؛ چې الله تعالى فرمايي: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِى خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ﴾ [الأعراف: ٥٤].
ژباړه: (بېشکه ستاسو رب هغه الله دی چې اسمانونه او ځمکه يې په شپږو ورځو کې پيدا کړي دي، بيا د عرش له پاسه برقرار شو). [الأعراف سورت: ٥٤ آيت].

چې لوی ګټې ته په ليدو يې دلته راوړل غوره دي؛ هغه رحمه الله فرمايلي:

خلک د دې موضوع په اړه ډېر نظرونه لري چې دا يې د راوړلو ځای نه دی، بلکې، موږ به پدې ځای کې د سلفو صالحينو؛ مالک، أوزاعي، ثوري، ليث بن سعد، شافعي، أحمد بن حنبل، اسحاق بن راهويه او د مسلمانانو د نورو پخوانيو او اوسنيو امامانو - رحمهم الله - مذهب تعقيبوو چې هغه : اسماء او صفات په خپل حال پرېښودل دي لکه څنګه چې راغلي دي، پرته له څرنګوالي، مشابهت او له معنا څخه يې انکار، او هغه څه چې د تشبيه کوونکو په ذهن کې ښکاره دي، هغه له الله تعالى څخه منفي دي، ځکه الله جل جلاله په هيڅ شي کې د خپلو مخلوقاتو په څېر نه دی، ﴿لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٞۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ﴾ [الشورى: ١١]. ژباړه: (د هغه په مثل هېڅ شی نشته او هم دغه بنه اورېدونکی، بنه ليدونکی دی). [الشورى سورت: ١١ آيت].

بلکې خبره هغه ده چې امامانو کړې ده لکه: نعيم بن حماد د بخاري شيخ چې ويلي يې دي: چا چې الله تعالى د مخلوقاتو سره تشبيه کړ، کفر يې وکړ، او چا چې له هغه څه نه انکار وکړ چې الله تعالى پرې ځان نومولی يقينا چې کفر يې وکړ . او په هغه څه کې مشابهت نشته چې الله تعالى پرې خپل ځان موصوف کړی او يا يې

پرې رسول توصيف کړى، نو چا چې الله تعالى ته هغه څه ثابت کړل چې په ښکاره آيتونو او صحيحه اخبارو کې راغلي؛ څنګه چې د الله تعالى د جلال سره ښايي، او له الله تعالى څخه يې نېمګړتياوې نفې کړې؛ نو د هدايت لار يې تعقيب کړې ده. د ابن کثير رحمه الله وينا پاى ته ورسيده.

په الله تعالى ايمان کې دا عقيده هم شامله ده چې ايمان قول او عمل دى، دا چې په اطاعت سره زياتيږي او په نافرمانۍ سره کميږي، او دا جواز نلري چې کوم مسلمان د شرک او کفر څخه د کوچنيو ګناهونو له امله کافر وګڼل شي لکه: زنا، غلا، سود، شراب څښل، د مور او پلار نافرماني، او نور لوى ګناهونه، خو چې حلال يې ونه ګڼي، دليل يې د الله تعالى دا قول دى: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [النساء: ٤٨]. ژباړه: (بېشکه الله نه بخښي دا چې له هغه سره دې (څوك) شريك کړى شي او هغه بخښي هغه (ګناه) چې له دې (شرك) نه کمه وي د چا لپاره چې وغواړي). [النساء سورت: ٤٨ آيت].

او هغه څه چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم په متواتر احاديثو کې ثابت شوي دي لکه د هغه دا وينا: ژباړه: «الله تعالى به هر هغه څوک له دوزخ څخه راوباسي چې په زړه کې يې د اووري د دانې په اندازه ايمان وي».

دويم اصل: ايمان په ملايکو چې دوه چارې په بر کې نيسي:

لومړى چاره: پر ملايکو اجمالي ايمان؛ چې الله تعالى ملايکې د خپل طاعت لپاره پيدا کړي او هغوى يې په ځينو صفتونو سره يادې کړې دي لکه: ﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَٰنُ وَلَدًا ۗ سُبْحَانَهُ ۚ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ۞ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ

وَهُم بِأَمْرِهِۦ يَعْمَلُونَ ۞ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرْتَضَىٰ وَهُم مِّنْ خَشْيَتِهِۦ مُشْفِقُونَ﴾ [الأنبياء: ٢٦ – ٢٨]. ژباړه: (او دوی (کافران) وايي: الله (د ځان لپاره) اولاد نیولی دی، هغه (له دې نه) پاك دی، بلکې (ملايك خو) ډېر معزز بنده ګان دي)، له هغه (الله) نه په خبره کولو کې ړومبی والی نه کوئ او دوی خاص د هغه په حکم عمل کوي، هغه ته معلوم دي څه چې د دوی په وړاندې دي او څه چې له دوی نه وروسته دي، او دوی شفاعت نشي کولی مګر د هغه چا لپاره چې هغه (الله) ترې راضي وي او دوی خاص د هغه له هيبته وېرېدونکي دي). [الأنبياء سورت: ٢٦-٢٨ ایتونه].

دوی ډېرې ډولونه دي چې ځينو ته يې د عرش د پورته کولو دنده سپارل شوې، ځينې يې د جنت او دوزخ ساتونکي دي، او ځينو ته يې د بندګانو د اعمالو د ساتنې دنده سپارل شوې ده. دويمه چاره: په ملايکو تفصيلي ايمان؛ داسې چې په هغو ملايکو ايمان ولرو چې الله تعالی او رسول يې هغوی نومولي دي لکه: جبريل چې پر وحی مکلف دی، او ميکائيل چې د باران مسووليت لري، او مالک چې د دوزخ خزانه دار دی. او اسرافيل چې په شپېلۍ کې د پوکولو دنده پر غاړه لري. لکه څنګه يې چې په صحيحو حديثونو کې يادونه شوې ده لکه هغه چې په صحيح کې له عائشې رضي الله عنها څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «ملايکې له نور څخه پيدا شوي او پېريان د اور له هغه لوګي پيدا شوي چې لمبې ورسره وي، او آدم له هغه څه نه پيدا شوی چې تاسو ته يې يادونه شوې ده».

دريم اصل: په كتابونو ايمان، چې دوو چارو ته شامليږي:

لومړی چاره: په كتابونو اجمالي ايمان؛ داسې چې الله تعالى په خپلو رسولانو او انبياوو كتابونه راليږلي؛ تر څو يې حق بيان كړي او لور ته يې بلنه وركړي، لكه څنګه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ﴾ [الحديد: ٢٥]. **ژباړه:** (يقيناً مونږ خپل رسولان په ښكاره دليلونو سره لیږلي دي او له دوی سره مونږ كتاب او تله نازل كړي دي، د دې لپاره چې خلق په انصاف ودريږي). [الحديد سورت: ٢٥ آيت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ﴾ [البقرة: ٢١٣]. **ژباړه:** (ټول خلق (په پيل كې) يو امت وو (نو هغوی د يو بل سره اختلاف وكړو) نو الله نبيان راوليږل چې زيری وركوونكي او ويروونكي وو او له هغوی سره يې په حقه كتاب نازل كړ، د دې لپاره چې هغه د خلقو په مينځ كې د هغه شي فيصله وكړي چې دوی په كې اختلاف كړی دی). [البقرة سورت: ٢١٣ آيت].

دويمه چاره: په كتابونو تفصيلي ايمان دی؛ چې په هغو كتابونو ايمان ولرو چې الله تعالى يې نومونه ياد كړي لكه: تورات، انجيل، زبور او قرآن كريم، او باور ولرو چې قرآن كريم يې تر ټولو غوره او وروستی كتاب دی، او پر هغوی برلاسی دی، او هغوی لره تاييدونكی دی، او دا چې نوموړی هغه كتاب دی چې ټول امت يې بايد

پیروي وکړي او د پریکړو لپاره يې اساس وګرځوي، سره د رسول الله صلى الله عليه وسلم د صحيحه سنتو- ځکه چې الله تعالى خپل پيغمبر محمد صلى الله عليه وسلم ټولو انسانانو او پيريانو ته د پيغمبر په توګه رالیږلی او دا قرآن يې پرې نازل کړی، تر څو يې پر مټ د دوی ترمنځ پريکړې وکړي، او د هغه څه لپاره يې شفا ګرځولې چې په زړونو کې دي، او د هرڅه لپاره يې وضاحت، هدايت او د مؤمنانو لپاره يې رحمت ګرځولی دی، لکه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [الأنعام: ١٥٥]. **ژباړه:** (او دا کتاب دی چې مونږ نازل کړی دی، نو تاسو د ده پیروي وکړئ او پرهېزګاره شئ، د دې لپاره چې پر تاسو رحم وکړی شي). [الأنعام سورت: ١٥٥آيت].

او الله پاک فرمايلي: ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ﴾ [النحل: ٨٩]. **ژباړه:** (او مونږ په تا باندې کتاب نازل کړی دی، په داسې حال کې چې (د دين) د هر شي لپاره (په کې) واضحه بيان دی او هدايت او رحمت او زیری دی د مسلمانانو لپاره). [النحل سورت: ٨٩ آيت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ [الأعراف: ١٥٨]. **ژباړه:** (ته ووايه: اې خلقو! بېشکه زه ستاسو د ټولو په طرف د هغه الله (رالېږل شوی) رسول يم چې خاص د هغهٔ لپاره د اسمانونو او ځمکې

بادشاهي ده، نشته هيڅ حق معبود مګر همدی دی، همدغه ژوند ورکوي او مرګ ورکوي، نو تاسو پر الله او د هغه پر رسول ايمان راوړئ چې نبي دی، امي دی، هغه چې پر الله او د هغه پر کلماتو ايمان لري او تاسو د هغه پيروي وکړئ، د دې لپاره چې تاسو هدايت ومومئ). [الأعراف سورت: ۱۵۸ آيت].

او پدې معنا سره ډير آيتونه راغلي دي.

څلورم اصل: په رسولانو ايمان:

دا هم دوه چارو ته شامليږي: لومړی چاره: په رسولانو اجمالي ايمان دی؛ داسې چې ايمان ولرو چې الله تعالى خپلو بندګانو ته پيغمبران راليږلي، ځينې له دوی څخه زيری ورکوونکي او ځينې يې ويرونکي دي، همدا رنګه حق ته بلونکي دي؛ نو چا چې د دوی بلنه ومنله نيمکرغه شو، او چا يې چې مخالفت وکړ پښېمانه او نااميده به شي، او د دوی وروستی او غوره يې زمونږ نبي محمد بن عبد الله - صلى الله عليه وسلم- دی، لکه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]. **ژباړه:** (او يقينًا يقينًا مونږ په هر يو امت کې يو رسول ليږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ). [النحل سورت: ٣٦ آيت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ [النساء: ١٦٥]. **ژباړه:** (او (مونږ ليږلي وو) رسولان، چې زيری ورکوونکي او ويروونکي وو، د دې لپاره چې د خلقو لپاره په الله باندې څه حجت پاتې نشي). [النساء سورت: ١٦٥ آيت].

او الله تعالی فرمايلي: ﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ﴾ [الأحزاب: ٤٠]. ژباړه: (محمد ﷺ ستاسو په سړيو کې د هیچا پلار نه دی، مګر د الله رسول دی او د نبیانو (د لړۍ) ختمونکی دی). [الأحزاب سورت: ٤٠ آیت].

دويمه چاره: په رسولانو په تفصیل سره ایمان راوړل؛ دا په تفصیل او توضیح سره په هغو کسانو ایمان راوړل دي چې الله تعالی نومولي یا د هغوی نومونه د الله د رسول -صلی الله علیه وسلم- لخوا ثابت شوي دي، لکه: نوح، هود، صالح، ابراهیم او نور صلی الله وسلم علیهم وعلى آلهم وأتباعهم.

پنځم اصل: د آخرت په ورځ ایمان: چې شامل دی:

پر هر هغه څه ایمان راوړل چې الله او د هغه رسول - صلی الله علیه وسلم - يې په اړه خبر ورکړی دی چې له مرګ نه وروسته به پېښيږي لکه: د قبر آزموینه، د هغه عذاب او نعمت، او د قیامت د ورځې ویره، سختۍ، میزان، حساب، جزاء، د خلکو تر منځه د عملنامو غوړيدل، چې چاته به په ښي او چاته په چپ لاس او یا د شا له لوري ورکول کیږي.

په دې کې پر هغه حوض ایمان درلودل هم شامل دي چې زموږ له پیغمبر محمد صلی الله علیه وسلم سره يې ژمنه شوې او په جنت او دوزخ ایمان، د مومنانو لخوا د خپل سپيڅلي رب لیدل او د هغه لخوا د خپلو بندګانو سره خبرې کول او داسې نور شیان چې په قرآن کریم او د الله د رسول صلی الله علیه وسلم په صحیح سنت کې راغلي دي، نو پر بنده پدې ټولو ایمان راوړل په هغه طریقه واجب دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم بیان کړي دي.

شپږم اصل: په تقدير ايمان: خلورو چارو ته شامليږي:

لومړی چاره: پدې ايمان راوړل چې الله پاک پر هر هغه څه پوه دی چې شوي او هغه چې کيږي به، او د خپلو بندګانو په حالاتو، د هغوی په ارزاقو، اجلونو، عملونو او داسې نورو چارو پوه دی، نو له هغه سبحانه وتعالی څخه هيڅ شی لدې شيانو نه پټيږي، لکه څنګه چې الله تعالی فرمايلي: ﴿أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: ٢٣١]. **ژباړه:** (الله په هر شي باندې ښه پوه دی). [البقرة سورت: ٢٣١ آيت].

او الله تعالی فرمايي: ﴿لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ [الطلاق: ١٢]. **ژباړه:** (د دې لپاره چې تاسو پوه شئ چې يقينًا الله په هر شي باندې ښه قادر دی او دا چې يقينًا الله د علم په لحاظ هر شی راګېر کړی دی). [الطلاق سورت: ١٢ آيت].

دويمه چاره: پدې ايمان چې الله تعالی ټول هغه څه ليکلي چې هغه اندازه کړي او د هغو پرېکړه يې کړې ده، لکه څنګه چې الله تعالی فرمايلي: ﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ﴾ [ق: ٤]. **ژباړه:** (يقينًا مونږ په هغه څه خبر يو چې ځمکه يې د دوی (له وجود) نه کموي او زمونږ سره يو ښه ياد ساتونکی کتاب دی). [ق سورت: ٤ آيت].

او الله تعالی فرمايلي: ﴿وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ﴾ [يس: ١٢]. **ژباړه:** (او هر شی، مونږ هغه په ښکاره اصل (لوح محفوظ) کې درج کړی دی). [يس سورت: ١٢ آيت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَٰلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [الحج: ٧٠]. ژباړه: (آيا ته نه يې پوه شوى چې بېشكه الله پوهېږي په هر هغه څه چې په آسمان او ځمكه كې دي، بېشكه دغه په يو كتاب كې دي، بېشكه دغه الله ته ډېر آسان دي). [الحج سورت: ٧٠ آيت].

دريمه چاره: د الله تعالى په مؤثره اراده (مشيئت) ايمان؛ هر هغه څه چې هغه يې غواړي هغه به كيږي، او هر هغه څه چې هغه يې نه غواړي هغه به نه كيږي، لكه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾ [الح: ١٨]. **ژباړه:** (بېشكه الله كوي هغه څه چې اراده يې وكړي). [الحج سورت: ١٨ آيت].

او الله تعالى فرمايي: ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ [يس: ٨٢]. **ژباړه:** (بېشكه د هغه امر (حكم) هم دا وي چې كله د يو شي اراده وكړي، دا چې هغه ته ووايي چې پيدا شه، نو هغه پيدا شي). [يس سورت: ٨٢ آيت].

او الله پاک فرمايلي: ﴿وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾ [التكوير: ٢٩]. **ژباړه:** (او تاسو د (د سمې لارې) اراده نشئ كولى مگر دا چې الله رب العلمين يې اراده وكړي). [التكوير سورت: ٢٩ ايت].

څلورمه چاره: پدې ايمان چې ټول موجودات الله تعالى پيدا كړي دي؛ نو له هغه پرته يې بل خالق او له هغه پرته يې بل رب نشته، لكه چې هغه سبحانه وتعالى فرمايلي: ﴿ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيْءٍ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ [الزمر: ٦٢].

ژباړه: (الله د هر شي پيدا كوونكى دى او هغه په هر شي باندې نگران دى). [الزمر سورت:٦٢ آيت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ﴾ [فاطر: ٣]. ژباړه: (اى خلقو! تاسو د الله هغه نعمتونه ياد كړئ چې په تاسو شوي دي، ايا له الله نه غير (بل) خالق شته، چې تاسو ته له اسمان او ځمكې نه رزق دركوي؟ نشته هيڅ حق معبود مگر هم دى دى، نو كوم اړخ ته تاسو گرځولى كيږئ). [فاطر سورت: ٣ آيت].

نو په تقدير ايمان: پدې تولو خلور واړو چارو ايمان راوړلو ته شامليږي، لكه څنگه چې د اهل سنت والجماعت عقيده ده؛ د هغو بدعتيانو خلاف چې له ځينو يې انكار كوي.

او د هغه صحيح عقيدې چې اهل سنت والجماعت يې لري، مهمې چارې دا دي: د الله لپاره محبت او د الله لپاره كركه كول، د الله لپاره دوستي او د الله لپاره دښمني چې همدې ته د ولاء او براء عقيده وايي، چې په الله تعالى د ايمان يوه برخه ده.

نو مؤمن د مؤمنانو سره مينه لري او دوستي ورسره كوي، او له كافرانو كركه لري او دښمني ورسره كوي، او د دې امت په سر كې مؤمنان د رسول الله صلى الله عليه وسلم صحابه كرام دي، لكه څنگه چې د اهل سنت والجماعت په نزد منل شوي ده؛ نو هغوى ورسره مينه لري او دوستي ورسره كوي، او باور لري چې هغوى له پيغمبرانو وروسته غوره خلک دي، دليل يې د رسول الله صلى الله عليه

وسلم دا قول دی چې فرمايي: **ژباړه:** «تر ټولو غوره پیړی زما ده، بیا هغه خلک چې ورپسې دي او بیا هغه خلک چې ورپسې دي».

د دې حدیث پر صحت اتفاق شوی دی.

او باور لري چې غوره يې : ابوبکر الصدیق، بیا عمر الفاروق، بیا عثمان ذوالنورین، بیا علي المرتضی - رضي الله عنهم أجمعین - دی، بیا ورپسې لس هغه صحابه کرام دي چې د جنت زیری ورکړ شوی، بیا پاتې صحابه کرام - رضي الله عنهم أجمعین- او دوی د هغه څه په اړه له بحث کولو ډډه کوي چې د دوی ترمنځ پېښ شوي - یعنې د صحابه کرامو - او باور لري چې دوی په دې اړه مجتهدان وو، نو که څوک په سمه و، هغه ته دوه اجرونه ورکول کیږي او که څوک خطا شوی وي هغه ته یو اجر ورکول کیږي.

او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اهل بیت سره مینه لري - هغوی چې په رسول الله صلی الله علیه وسلم يې ایمان راوړی او د هغوی ټولو سره دوستي کوي، او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بیبیانو سره دوستي کوي چې د مؤمنانو مورګانې دي او د ټولو لپاره د الله تعالی رضایت غواړي. او د روافضو له تګلارې بیزاره دي، هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم له صحابه کرامو کرکه لري او کنځلې ورته کوي، او د اهل بیت په اړه افراط کوي او له هغې مرتبې يې لوړوي چې الله تعالی ورکړې ده، لکه څرنګه چې له نواصبو بیزاره دي چې په وینا او عمل سره هغوی ازاروي.

نو دا چې موږ يې یادونه وکړه: ټول هغې عقیدې ته شاملیږي چې الله تعالی پرې خپل رسول محمد صلی الله علیه وسلم رالیږلی او دا هغه عقیده ده چې

درلودل یې واجب، پرې منګولې لګول، ثابت پاتې کېدل او له مخالفت څخه یې ډډه کول واجب دي، او همدا د اهل سنت والجماعت، ژغورل شوې ډلې عقیده ده، چې په اړه یې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

ژباړه: «همېشه به زما د امت یوه ډله پر حق بریالۍ پاتې وي څوک یې چې ذلت غواړي هیڅ ضرر به ورته ونه رسوي، تر دې چې د الله پاک امر راشي او دوی به پر همدې حال وي».

ژباړه: «تل به زما له امت څخه یوه ډله پر حق بریالۍ پاتې وي»

او هغه - علیه الصلاة و السلام - فرمایلي: ژباړه: «یهود به یو اویا ډلو وویشل شول، او نصارا په دوه اویا ډلو، او زر دی چې دا اُمت به درې اویا ډلو ته وویشل شي؛ چې له یوې پرته نورې ټولې به یې په اور کې وي، صحابه وو وویل: هغه کومه ده ای د الله رسوله! ویې فرمایل: څوک چې په هغه لاره وي چې زه او زما ملګري پرې دي»

د صحیح عقیدې ضد عقاید:

هغه کسان چې له دې عقیدې څخه انحراف کوي او د هغې پر ضد ځي؛ ډېرې ډولونه لري؛ له دوی څخه: د بوتانو، مجسمو، ملاېکو، اولیاوو، پیریانو، ونو، تیږو او داسې نورو عبادت کوونکي دي. نو دا هغه خلک دي چې د پیغمبرانو بلنه یې نده منلې، بلکې مخالفت او ضد یې ورسره کړی، لکه څنګه چې قریشو او رنګارنګ عربو د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره وکړل؛ نو هغوی به له خپلو معبودانو څخه د حاجتونو پوره کول، د ناروغانو لپاره روغتیا او پر دښمنانو بریا غوښتله، هغوی ته به یې حلالې کولې او نذرونه به یې ورته وړاندې کول، نو کله چې رسول

الله صلى الله علیه وسلم منع کړل، او یوازې د الله لپاره یې ورته د عبادت د خالصولو امر وکړ، دا خبره یې ناشنا وګڼله، انکار یې ترې وکړ او ويې ویل: ﴿أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ﴾ [ص: ٥]. ژباړه: (ایا ده دغه معبودان یو اله وګرځول، بېشکه دا خامخا ډېر عجیبه ځیز دی). [ص سورت: ٥ آیت].

نو رسول الله صلى الله علیه وسلم تر هغه پورې د الله تعالی لور ته بلنه ورکوله او له شرک څخه یې ویرول، او د هغه څه حقیقت یې ورته بیانوه چې بلنه یې ورکوله، تر دې چې چاته الله تعالی غوښتل هدایت یې ورته وکړ، چې بیا ډلې ډلې د الله تعالی په دین کې داخل شول، نو د پرله پسې بلنې، د رسول الله صلى الله علیه وسلم او صحابه کرامو د اوږد جهاد پسې د اسلام دین پر ټولو ادیانو برلاسی شو، الله تعالی دې له هغوی او هغو کسانو څخه راضي شي چې په نیکۍ کې د هغوی پیروي کوي. بیا حالات بدل شول، په ډېری خلکو ناپوهي غالبه شوه؛ چې ډېری خلک د جاهلیت دین ته ورورګرځیدل، داسې چې د پیغمبرانو او اولیاوو په اړه يې افراط وکړ، غوښتنې یې ترې کولې او مرسته یې ترې غوښتله او داسې نور د شرک ډولونه، او د : لا اله الا الله معنا یې ونه پیژنده، لکه څنګه چې د عربو کفارو پیژندلې وه، الله تعالی دې مرسته وکړي.

او دا شرک تر دې مهاله په خلکو کې د هغوی د ناپوهۍ او د نبوت له زمانې سره د زیات واټن د رامنځته کېدو له امله خپرېږي.

د دی وروستنیو شبهه، هماغه د لومړنیو شبهه وه، چې هغه دا وینا ده: ﴿هَـٰٓؤُلَآءِ شُفَعَـٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ﴾ [یونس: ١٨]. ژباړه: (وی (معبودان) د الله

تعالى پر وړاندې زموږ شفاعت کوونکي دي). [يونس سورت: ۱۸ ايت].

او دا وينا يې: ﴿مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ﴾ [الزمر: ۳]. **ژباړه:** (موږ يې يوازې له دې امله لمانځو چې الله ته مو څه نېږدې کړي). [الزمر سورت: ۳ آيت].

چې الله تعالى د دوی دا شبهه باطله کړه، او دا يې په ډاګه کړه چې څوک له هغه پرته د هر څيز عبادت وکړي نو پر هغه يې شرک کړی او کافر شوی دی، الله تعالى فرمايلي: ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ [يونس: ۱۸]. **ژباړه:** او دوی له الله نه پرته د هغو څيزونو عبادت کوي چې نه دوی ته ضرر رسولی شي او نه دوی ته نفع رسولی شي او دوی وايي: دا د الله په وړاندې زمونږ سپارش کوونکي دي. [يونس سورت: ۱۸ آيت].

الله پاک پر دوی په خپلې دې وينا سره رد وکړ: ﴿قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [يونس: ۱۸]. **ژباړه:** (ته ووايه: آيا تاسو الله پر هغه څه خبروئ چې هغه يې نه په آسمانونو کې پېژني او نه يې په ځمکه کې! هغه ډېر پاك دی او ډېر اوچت دی له هغو څيزونو نه چې دوی يې ورسره شريکوي). [يونس سورت: ۱۸ آيت].

نو هغه پاک ذات پدې آيت کې دا بيان کړه چې له هغه پرته د نبيانو، وليانو او داسې نورو عبادت لوی شرک دی، اگر که تر سره کوونکی يې دا په نورو نومونو يادوي، او الله تعالى فرمايي: ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا

لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾ [الزمر: ٣]. ژباړه: (او هغه کسان چې له هغه پرته يې نور دوستان (کارسازي) نيولي دي (وايي:) مونږ د دوی عبادت نه کوو مګر د دې لپاره چې دوی مونږ الله ته نژدې کړي). [الزمر سورت: ٣ آيت].

بيا پرې الله تعالى پدې وينا سره رد وکړ. ﴿إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾ [الزمر: ٣]. ژباړه: (بېشکه الله به د دوی ترمنځ په هغو خبرو کې فيصله کوي چې دوی په هغو کې اختلاف کوي، بېشکه الله لارښوونه نه کوي هغه چا ته چې هغه دروغجن، ډېر ناشکره وي). [الزمر سورت: ٣ آيت].

نو پدې سره ورته الله پاک ښکاره کړه چې له هغه پرته بل چاته د دوی عبادت کول په دعاء، ويرې، اميد ساتلو او داسې نورو سره په هغه پاک ذات کفر کول دي، او دوی يې دروغجن وګرځول په خپله وينا کې هغه دی چې وايي: مونږ يې عبادت نه کوو مګر د دې لپاره چې هغه - الله تعالى - ته مو نږدې کړي.

او له کفري عقيدو څخه چې د سمې عقيدې ضد او هغه څه سره مخالفې دي چې پيغمبرانو عليهم الصلاة والسلام پرې راتګ کړی؛ هغه عقيده ده چې بې دينان يې په نن عصر کې لري لکه: د مارکس، لينن پيروان او داسې نور بې دينۍ او کفر ته بلونکي، برابره ده که دوی يې په سوشياليزم، کمونيزم، بعث او داسې نورو نومونو يادوي، ځکه د دې بې دينانو له اصولو څخه دا دي چې هيڅ اله نشته او ژوند يوازې ماده ده.

او د دوی له اصولو څخه: ژوندون، جنت او دوزخ څخه منکريدل او په ټولو دينونو کفر کول دي، او څوک چې د دوی په کتابونو کې وګوري او هغه څه چې

دوی پرې دې په يقيني توګه به باوري شي، او شک نشته چې دا عقيده د ټولو اسماني دينونو سره په ټکر کې ده، او پيروان يې په دنيا او اخرت کې له تر ټولو ناوړه انجام سره مخ کوي.

او د هغو عقايدو له ډلې چې د حق خلاف دي: د ځينو صوفيانو عقيده ده چې ځينې خلک چې هغوی يې اولياء او د الله تعالى سره د چارو په تدبير کې شريک بولي، او د نړۍ په اداره کولو کې تصرف کوي، او هغوی ته قطبونه (د قطب جمع ده او د صوفيانو په اند هغه چاته ويل کيږي چې د کائناتو د تشريح کولو تلسم له ځان سره ولري). اوتاد: (د وتد جمع ده او د صوفيانو په اند هغه چاته ويل کيږي چې له هر شر څخه د ځمکې د ساتنې چاره پر غاړه لري)، أغوات (د غوث جمع ده چې په سختي کې خلکو ته رسيدنه کوي).او داسې نور نومونه کاروي چې له ځان څخه يې خپلو معبودانو ته ټاکلي دي، او دا په ربوبيت کې شرک دی، چې د الله تعالى سره د شرک کولو تر ټولو بد ډول دی.

او څوک چې د جاهليت د لومړنيو خلکو شرک ته پام وکړي او هغه د وروستنيو د شرک سره پرتله کړي؛ نو وبه مومي چې د وروستنيو نسلونو شرک لوی او جدي دی، چې وضاحت يې په لاندې ډول دی: د جاهليت پر مهال د عربو کافرانو دوه ځانګړتياوې درلودې: لومړی: هغوی په ربوبيت کې شرک نه کاوه، بلکې شرک يې يوازې په عبادت کې و، ځکه د الله تعالى په ربوبيت يې اعتراف کاوه لکه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ﴾ [الزخرف: ٨٧]. ژباړه: (او قسم دی که ته له دوی نه پوښتنه وکړې چې دوی چا پيدا کړي دي (نو) دوی به خامخا ضرور ووايي: الله (پيدا کړي دي). [الزخرف

سورت: ۸۷ آیت].

او الله - تعالى - فرمايلي: ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ٣١].
ژباړه: (ته ووايه: تاسو ته له اسمان او ځمکې نه روزي څوك دركوي؟ يا د غوږونو او سترګو مالك څوك دی اوڅوك ژوندی له مړي راوباسي او مړی له ژوندي راوباسي او څوك د كارونو تدبير كوي؟ نو يقيناً دوی به وايي چې الله دی، (نو ته ووايه:) ايا نو تاسو نه ويرېږئ!) [يونس سورت: ۳۱ آيت].

او پدې معنا سره ډيرى آيتونه راغلي دي. دويم دا چې: د هغوی شرک به په عبادت كې تل نه و، بلكې يوازې د اسانتيا په حالت كې به يې شرک کاوه، خو په سختۍ كې به يې يوازې الله تعالى ته عبادت خالص كوو، لكه چې الله تعالى فرمايي: ﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ [العنكبوت: ٦٥]. ژباړه: (نو كله چې دوى په كښتۍ كې سواره شي (نو) دوى الله بولي، په داسې حال كې چې خاص هغه لره دين خالص كوونكي وي، نو كله چې هغه (الله) دوى وچې ته وژغوري (نو) ناڅاپه دوى (له الله سره) شريكان نيسي). [العنكبوت سورت: ٦٥آيت].

او ورستي مشركان چې دي نو دوی پر هغوی له دوو اړخونو ور اوښتي دي: لومړی اړخ: په ربوبيت كې د ځينو شرک. دويم اړخ: په اسانتيا او سختۍ كې شرک، لکه څرنګه چې د دوی په حال هغه څوک نبه پوهيږي چې ورسره ګډ شوي او د دوی حالات يې له نږدې څېړلي دي، او هغه څه يې ليدلي چې دوی يې د

الحسين او البدوي او نورو له قبرونو سره په مصر او د عدن په عيدروس کې کوي، او د الهادي له قبر سره په يمن، او د ابن عربی له قبر سره په شام، او د شيخ عبد القادر الجيلانی له قبر سره په عراق او نورو مشهورو قبرونو سره کوي؛ چې عوام خلک پکې غلو (له حد نه اوړيدل) کوي او د الله تعالی ډيری حقونه يې ورکړي دي، او داسې ډير کم خلک شته چې رد ورباندي وکړي او د توحيد حقيقت ورته بيان کړي؛ هغه چې الله پرې خپل نبي - صلی الله عليه وسلم - او له هغه وړاندې رسولان عليهم الصلاة والسلام راليږلي، بس مونږ يواځې د الله تعالی يو او خاص هغه ته ورگرځېدونکي يو.

او د اسماء او صفاتو په باب کې د صحيح عقيدې ضد عقيده د بدعتيانو؛ جهميه او معتزله و او د دوی د پيروانو عقيده ده، چې له الله - تعالی- څخه صفات نفي کوي او يا يې له معنا څخه انکار کوي، بلکې الله تعالی پداسې صفتونو سره يادوي چې هغه معدوم (نشت)، جامد او يا ناشوني وي، الله تعالی د دوی له ويناوو څخه ډير پورته دی.

او پدوی کې هغه خلک هم شامل دي چې له ځيني صفتونو منکر دي او ځينې نور ثابتوي لکه: أشعريان، دا چې هغوی ځيني صفتونه ثابتوي نو پرې لازم دي چې ورته نور صفتونه چې دوی يې ثابتوي د هغو صفاتو په څېر چې تېښته ترې کوي او دلايل يې نفي کوي (هم بايد ثابت کړي، خو دا چې نه يې کوي) ، نو پدې سره دوی د سمعي او عقلي دلايلو سره په مخالفت کې واقع شول، او پدې سره په ښکاره ټکر کې ولوېدل،

خو أهل سنت والجماعت الله پاک ته د پوره کمال سره له نومونو او صفتونو

شخه هغه څه ثابتوي چې هغه (ذات) خپل ځان ته ثابت کړي وي او يا يې رسول؛ محمد - صلى الله عليه وسلم - ورته ثابت کړي وي، او پاک يې ګڼي له دې چې د مخلوق سره يې تشبيه کړي پداسې پاکوالي سره چې د تعطيل (له معنا څخه) پکې څکه نه وي، نو پدې سره دوی په ټولو دليلونو عمل کړی، نه يې تحريف وکړ او نه هم تعطيل، او له هغه ټکر څخه هم بچ پاتې شول چې له دوی پرته پکې نور واقع شوي دي، لکه څرنګه چې پدې اړه وړاندې وويل شول،

او همدا په دنيا او اخرت کې د خلاصون او نيکمرغۍ لار ده؛ هغه نيغه لار چې د دې امت سلفو او امامانو نيولې وه. او هيڅکله به د دې امت وروستي خلک اصلاح نه شي مګر په هغه څه چې لومړي پرې اصلاح شوي وو، چې هغه د قرآن اوسنت پيروي ده، او د هر هغه څه پرېښودل چې د دې خلاف وي. له الله تعالى څخه سوال کوو چې امت خپلې هوښيارۍ ته راوګرځوي، د هدايت بلونکي پکې ډېر کړي، مشرانو او عالمانو ته يې د شرک پر وړاندې د جنګيدلو او له منځه وړلو توفيق ورکړي او له اسبابو يې خلک وويروي ... بېشکه هغه ذات اوريدونکی او نږدې دی. الله تعالى توفيق ورکوونکی دی، هغه زموږ لپاره کافي دی، او هغه د چارو غوره کار جوړونکی دی، له هغه پرته بل حالت بدلوونکی او هيڅ ځواک نشته. وصلى الله وسلم وبارك على عبده ورسوله نبينا محمد وآله وصحبه.

الرسالة الثانية

في حكم الاستغاثة بالنبي صلى الله عليه وسلم

دويم پيغام

پر پيغمبر - صلى الله عليه وسلم - د مرستې غوښتلو حکم

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وأصحابه ومن اهتدى بهداه.

اما بعد: د کويت المجتمع ورځپاڼې په خپله پنځلسمه گڼه کې، چې د ۱۳۹۰ هجري قمري کال د ۱۹میاشتې په ۴ نیټه خپره شوې وه، (د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د زوکړې کلیزه) تر سرلیک لاندې بیتونه خپاره کړي وو، چې پکې د امت د ژغورلو، بریا، له بی اتفاقۍ او اختلاف څخه د خلاصون په موخه پر هغه صلی الله علیه وسلم مرسته غوښتل شامل و، دا بیتونه د یو چا په نوم چې ځان (آمنه) بولي لاسلیک شوې او دا یې د یادو بیتونو د متن ژباړ ده.

ای د الله رسوله، نړۍ وژغوره *** جگړه اور اخلي او لمبې یې خیژي.

ای د الله رسوله امت وژغوره*** ډیر وخت وشو چې د شک په تیارو کې بندیوان دی.

ای د الله رسوله امت وژغوره چې *** د غمونو په کړلېچونو کې یې خوبونه ورک شوي دي.

تر دې چې وایي:

بیړنۍ بریا راکړه *** لکه د بدر د ورځې په څېر؛ کله دې چې الله راوباله.

نو ذلت پر یوه لویه بریا بدل شو *** الله داسې سرتیري لري

چې تاسو یې نه وینئ.

پدې ډول دا لیکواله په رسول الله صلی الله علیه وسلم غږ کوي مرسته ترې غواړي او د امت لپاره ترې بیړنۍ بریا غواړي، یا یې هېر دي - او یا نه پوهېږي - چې بریا یوازې د الله په لاس کې ده، نه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په لاس کې او نه د نورو مخلوقاتو، لکه څرنگه چې الله

تعالى په خپل مبين کتاب کې فرمايلي: ﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾ [آل عمران: ١٢٦]. **ژباړه:** (او نه دی مدد مګر د الله له جانبه). [آل عمران سورت: ١٢٦ آيت].

او الله جل جلاله فرمايلي: ﴿إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ﴾ [آل عمران: ١٦٠]. ژباړه: (که چېرې الله ستاسو مدد وکړي، نو بيا پر تاسو باندې هيڅوک غالب راتلونکی نشته او که چېرې تاسو (بې مدده) پرېږدي، نو څوک دی هغه کس چې له هغه (الله) نه بعد به ستاسو مدد وکړي). [آل عمران سورت: ١٦٠ آيت].

او د دعا او مرستې غوښتلو دا عمل: له الله تعالى پرته بل چا ته يو ډول عبادت کول دي؛ دا د نص (قرآن، حديث) او اجماع له مخې معلومه ده چې الله پاک مخلوقات د دې لپاره پيدا کړي چې عبادت يې وکړي او د عبادت د څرنګوالي او د عبادت لور ته د بلنې لپاره يې رسولان راليږلي او کتابونه يې نازل کړي، لکه چې الله پاک فرمايلي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]. **ژباړه:** (او ما پېريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي). [الذاريات سورت: ٥٦ آيت].

او الله - تعالى - فرمايلي دي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]. **ژباړه:** (او يقينًا يقينًا مونږ په هر يو امت کې يو رسول ليږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ). [النحل سورت: ٣٦ آيت].

او الله - تعالى - فرمايلي: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: ٢٥]. ژباړه: (او له تا مخکې مو کوم رسول نه دی لېږلی مګر هغه ته مو وحي کړې چې له ما پرته بل الله نشته، نو يوازې زما عبادت وکړئ). [الأنبياء سورت: ٢٥ آيت].

او الله جل جلاله فرمايلي: ﴿الر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ * أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ﴾ [هود: ١ – ٢]. ژباړه: (الف، لام، را، (دا) کتاب دی چې آيتونه يې محکم کړی شوي دي، بيا د ښه حکمت والا، پوره خبردار ذات له خوا نه په تفصيل سره بيان شوي دي. دا چې تاسو عبادت مه کوئ مګر يواځې د الله، بېشکه زه ستاسو لپاره د هغه له جانبه (رالېږل شوی) وېروونکی او زېری ورکوونکی يم). [هود سورت: ١، ٢ آيت].

نو هغه، پاک ذات، په دې پرېکنده آيتونو کې روښانه کړه چې ثقلين (انسانان او پېريان) يې نه دي پيدا کړي مګر د خپل عبادت لپاره، هغه ذات چې شريک نه لري، او دا يې هم روښانه کړه چې هغه پيغمبران - عليهم السلام- ندي رالېږلي- مګر د خپل عبادت لپاره؛ چې په عبادت امر وکړي او له ضد څخه يې خلک منع کړي، هغه جل جلاله دا هم څرګنده کړه چې هغه خپل آيتونه محکم او پرېکنده کړي او تشريح کړي يې دي، تر څو له هغه سپېڅلي ذات پرته د بل چا عبادت ونه شي.

او څرګنده ده چې عبادت د الله تعالى يووالى او د هغه اطاعت دی، د هغه د اوامرو په منلو او له نواهيو څخه يې پر منع کېدلو، الله تعالى په ډېرى آيتونو کې پدې امر کړی او خبر يې ورکړی، په شمول د دې آيت چې

فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ﴾ [البينة: ٥]. ژباړه: (حال دا چې دوی ته حکم نه و ورکړی شوی مګر په دې چې دوی دې د الله عبادت کوي، په داسې حال کې چې دین (عبادت) دغه (الله) لره خالص کوونکي وي (او) حنیفان (له باطله حق ته راګرځېدونکي) وي). [البینة سورت: ٥].

و د الله تعالی دا وینا: ﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ [الإسراء: ٢٣].ژباړه: (او ستا رب حکم کړی دی چې تاسو عبادت مه کوئ (د بل هیچا) مګر یواځې د هغه او له مور او پلار سره نېه احسان کوئ). [الإسراء سورت: ٢٣ آیت].

او دا قول د الله تعالی: ﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ * أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾ [الزمر: ٢-٣]. ژباړه: (بیشکه مونږ تا ته کتاب په حقه سره نازل کړی، نو ته د الله عبادت کوه، په داسې حال کې چې دین هغه (الله) لره خالص کوونکی یې). ژباړه: (خبردار شئ! خاص د الله لپاره خالص دین دی، او هغه کسان چې له هغه نه غیر یې دوستان (کارسازي) نیولي (وایي:) مونږ د دوی عبادت نه کوو مګر د دې لپاره چې دوی مونږ الله ته نږدې کړي، ښه نږدې کول، بیشکه الله به د دوی په مینځ کې په هغو خبرو کې فیصله کوي چې دوی په هغو کې اختلاف کوي، بیشکه الله هدایت نه کوي هغه چا ته چې هغه دروغجن، ډېر ناشکره وي). [الزُّمَر سورت: ٢-٣ ایتونه].

او پدې معنا سره ډېرى آيتونه راغلي چې ټول يې الله تعالى ته په عبادت کې د اخلاص پر وجوب او له هغه پرته د پېغمبرانو او نورو د عبادت په پرېښودلو دلالت کوي.

او په دې کې شک نشته چې دعا د عبادتونو يو له خورا مهمو او جامعو ډولونو څخه دی، نو دا بايد يوازې الله لپاره خالص وي، لکه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ [غافر: ١٤]. ژباړه: (نو تاسو الله بلئ، په داسې حال کې چې همده ته د دين خالص کوونکي یاست، اگر که کافران يې بد گڼي). [غافر سورت: ١٤ ايت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [الجن: ١٨]. ژباړه: (او دا چې يقيناً جوماتونه خاص د الله لپاره دي، نو تاسو له الله سره بل هيڅوک مه بلئ). [الجن سورت: ١٨ آيت].

او دا لاربنوونه چې په عبادت سره د الله تعالى يوازې کول دي ټول مخلوقات، په شمول د پيغمبرانو او نورو ته شامليږي، او د هغه دا قول: ﴿وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ [يونس: ١٠٦]. ژباړه: (او له الله پرته بل هغه څوک مه رابوله چې نه گټه او نه ضرر درته رسولای شي، که دې دا وکړل؛ نو پرته له شکه ته له تيري کوونکو څخه يې). [يونس سورت: ١٠٦ ايت].

او دا پيغمبر صلى الله عليه وسلم ته خطاب ده، چې موخه يې نورو ته خبرداری ورکول دي. څکه چې معلومه ده الله تعالى خپل رسول له شرک څخه ساتلی، بيا الله تعالى په شدت او ويرولو سره ممانعت بيان کړی نو

فرمايلي يې دي: ﴿فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ [يونس: ١٠٦]. **ژباړه:** (نو كه چېرې ته دغه (كار) وكړې، نو بېشكه ته به په دغه وخت كې له ظالمانو څخه يې) [يونس سورت: ١٠٦ آيت].

او ظلم چې كله مطلق بيان شي، مراد ترې لوى شرک وي، لكه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ [البقرة: ٢٥٤]. ژباړه: (او همدا كافران ظالمان دي) [البقرة سورت: ٢٥٤ ايت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ [لقمان: ١٣]. **ژباړه:** (بېشكه شرک يقينًا ډېر لوى ظلم دى). [لقمان سورت: ١٣ آيت].

نو كه د آدم عليه السلام د اولادې سردار - صلى الله عليه وسلم - له الله پرته بل څوک راوبلي، نو هغه به د ظالمانو له ډلې څخه وي، نو د بل چا به څه حال وي؟!

نو له دې او نورو آيتونو معلومه شوه چې له الله تعالى پرته بل څوک رابلل لكه: مړي، ونې، بوتان او داسې نور - د الله تعالى سره شرک او په عبادت كې د الله تعالى د يووالي سره په ټكر كې عمل دى؛ او عبادت د انسانانو او پېريانو د پيدايښت، د پيغمبرانو د رالېږلو، او د كتابونو د نازليدلو موخه ده، همدا رنګه (شرک) د : (لا اله الا الله) د معنا سره په ټكر كې دى، چې په حقيقت كې دا كلمه له الله پرته د بل هر څه عبادت نفي كوي او يوازې الله تعالى ته يې ثابتوي، لكه چې الله پاک فرمايلي: ﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ هُوَ ٱلۡبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡكَبِيرُ﴾ [الحج: ٦٢]. **ژباړه:** (دغه په دې سبب چې بېشكه الله، هم دى حق دى او دا

چې بېشکه هغه چې دوی يې له هغه (الله) نه غير بولي، همغه باطل دی او دا چې بېشکه الله، هم دی ډېر اوچت، ډېر لوی دی). [الحج سورت: ٦٢ آيت].

او همدا د دين اصل او د ايمان اساس دی، او عبادتونه تر هغه وخته پورې اعتبار نلري تر څو چې دا اصل سم نه وي، لکه چې الله تعالى فرمايلي دي: ﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [الزمر: ٦٥]. **ژباړه:** (او يقينًا يقينًا تا ته وحي کړی شوې ده او هغو کسانو ته چې له تا مخکې وو (داسې چې) قسم دی که تا شرك وکړ (نو) ستا عمل به خامخا لازمًا برباد شي او ته به خامخا لازمًا له تاوانيانو څخه شې). [الزمر سورت: ٦٥ ايت].

او الله پاک فرمايلي: ﴿وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [الأنعام: ٨٨]. **ژباړه:** (او که چېرې هغوی شرك کړی وَی (، نو) له هغوی نه خامخا به ضايع شوي وو هغه عملونه چې دوی به کول). [الأنعام سورت: ٨٨ آيت].

له تېرو دلايلو څرګندېږي چې د اسلام دين او د شهادت کلمه چې: (لا إله إلا الله) ده دوه لوی اصول لري:

يو دا چې يوازې د يو الله عبادت وشي چې شريک نه لري؛ نو څوک چې پېغمبران او نور مړي راوبلي، يا بوتان، ونې، تيږې يا نور مخلوقات راوبلي يا له هغوی مرسته وغواړي، يا په قربانيو او نذرونو سره هغوی ته نږدې شي، يا هغوی ته لمونځ او سجده وکړي، نو يقينا چې هغوی يې له الله پرته د ځان لپاره معبودان او د هغه سپېڅلي ذات سره شريکان نيولي، او په دې سره يې د (لا اله الا الله) معنا نقض کړې ده.

دویم: دا چې د الله تعالی عبادت یوازې د هغه د رسول صلى الله علیه وسلم په شریعت سره وشي، نو څوک چې په دین کې د داسې یو څه نوښت وکړي چې الله تعالی يې اجازه نه وي کړې؛ نو د محمد صلى الله علیه وسلم په پیغمبرۍ د ګواهۍ ورکولو معنا يې نه ده پر ځای کړې، او عمل يې ورته ګټه نه رسوي او نه ترې قبلیږي، الله تعالی فرمايلي: ﴿وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا﴾ [الفرقان: ٢٣]. ژباړه: (او دوی چې څه عمل هم کړی دی هغه ته به مونږ ورسو، نو هغه به خور کړی شوی ګرد وګرځوو). [الفرقان سورت: ٢٣ ایت].

او په آیت کې له یادو اعمالو څخه موخه: د هغه چا عملونه دي چې الله تعالی سره د شرک کولو په حال کې مړ شوی وي.

په دې کې هغه بدعتي اعمال هم شامل دي چې الله تعالی يې اجازه نه ده کړې، او د قیامت په ورځ به لکه د خپور کړی شوي ګرد په څېر وګرځي (دوړه به شي) ځکه چې د پاکیزه شریعت مطابق نه وو، لکه چې نبي صلی الله علیه وسلم فرمايلي: ژباړه: «چا چې زموږ په دین کې نوې شیان راپیدا کړل چې له هغې څخه نه وي، هغه مردود دي». د دې حدیث پر صحت اتفاق شوی دی.

د وینا لنډیز داسی دی چې: دې لیکوالي په خپل فریاد او دعا سره رسول الله صلى الله علیه وسلم مخاطب ګرځولی او له الله رب العالمين څخه يې مخ اړولی، هغه ذات چې په لاس کې يې بریا، تاوان او ګټه دي، او له هغه پرته د بل چا په لاس کې نشته.

او له شک پرته چې دا لوی ظلم دی، په داسې حال کې چې الله

تعالى د هغه په رابللو امر کړی، او څوک يې چې رابلي هغه سره يې د قبلولو ژمنه کړې او څوک چې د هغه له رابللې سرغړونه کوي هغه يې په جهنم سره ګواښلى لکه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [غافر: ٦٠]. **ژباړه:** (او ستاسو رب فرمايي: تاسو ما وبلئ چې زه ستاسو دعا قبوله کړم. بېشکه هغه کسان چې زما له عبادت نه تکبر کوي، ژر ده چې دوی به دوزخ ته ننوځي، په داسې حال کې چې خوار او ذليله به وي). [غافر سورت: ايت ٦٠].

يعني: سپک او ذليل. نو دا مبارک آيت ښيي چې دعا يو عبادت دی، او څوک چې ترې کبر او غرور کوي ځای يې جهنم دی، نو کله چې دا د هغه چا حالت وي چې د الله تعالى له رابللو سرغړونه کوي، نو د هغه چا حالت به څنګه وي چې له هغه پرته بل څوک رابلي او له ده څخه مخ اړوي، پداسې حال کې چې هغه پاک ذات نږدې دی، د هرڅه مالک او پر هر څه قادر دی لکه چې فرمايي: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ [البقرة: ١٨٦]. **ژباړه:** (او چې بندګان مې زما په اړه تا کله وپوښتي؛ نو (ورته وايه چې) زه بالکل نږدې يم، د غوښتونکي سوال قبلوم کله چې ما وروبولي، نو زما (بلنه) دې هم ومني او پر ما دې ايمان راوړي تر څو په سمه لار محکم پاتې شي). [البقرة سورت: ١٨٦ ايت].

او يقينا چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په صحيح حديث کې خبر ورکړی چې دعا عبادت دی، او خپل د تره زوی عبدالله بن عباس رضى الله عنهما ته يې وفرمايل: ژباړه: «الله په ياد لره، ساتنه به دې کوي، الله په ياد لره، مخې ته به يې ومومې. کله چې څه غواړې، له الله نه يې غواړه او کله

چې مرسته او ملاتړ غواړې، نو له الله یې غواړه». ترمذي او نورو روایت کړی دی.

او (رسول الله) صلی الله علیه وسلم فرمایلي: ژباړه: «څوک چې پداسې حال کې مړ شو چې له الله سره یې شریک باله نو اور ته داخل شو». دا حدیث بخاري روایت کړی دی، او په صحیحینو کې له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه روایت دی چې له هغه څخه پوښتنه وشوه چې کومه ګناه تر ټولو لویه ده؟ هغه وفرمایل: ژباړه: «دا چې له الله سره شریک وګرځوې، پداسې حال کې چې هغه پیدا کړی یې». او (نِد): برابر او مشابه ته وایي، نو څوک چې له الله تعالی پرته بل څوک رابلي، یا له هغه مرسته وغواړي، یا ورته نذر پیش کړي، یا د هغه لپاره حلاله وکړي، یا یې یو بل ډول عبادت وکړي؛ هغه یې شریک ګڼلی، برابره خبره ده که هغه پیغمبر وي یا ولي، ملایکه یا پیری، بُت وي او یا نور مخلوق.

نو دلته کېدی شي یو څوک ووایي چې: له ژوندي حاضر انسان څخه سوال کول څه حکم لري، البته په هغو کارونو کې چې هغه یې وړتیا لري، یا په فزیکي کارونو کې تری مرسته وغوښتل شي چې هغه یې کولی شي؛ جواب دا دی چې: دا هغه شرک نه دی، بلکې د مسلمانانو تر منځه عادي او روا چاره ده، لکه چې الله تعالی د موسی علیه السلام په کیسه کې فرمایلي: ﴿فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾ [القصص: ١٥]. ژباړه: (نو، هغه کس چې د ده له ډلې څخه و، له ده نه یې مرسته وغوښته، د هغه کس په خلاف چې د ده له دښمنانو څخه و) [القصص سورت: ١٥ ایت].

او لکه څنګه چې الله تعالی د موسی علیه السلام په کیسه کې فرمایلي: ﴿فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ﴾ [القصص: ٢١]. ژباړه: (نو موسیٰ له

دغه (ښار) نه ووت، په دې حال کې چې ویرېدونکی و (او) انتظار یې کاوه). [القصص سورت: ۲۱ ایت].

او لکه څنګه چې یو سړی په جګړه کې له خپلو ملګرو مرسته غواړي او یا داسې نورې پېښې چې انسانان پکې د یو بل مرستو ته اړتیا پیدا کوي.

او الله تعالی خپل نبي صلی الله علیه وسلم ته امر کړی چې امت یې له دې خبر کړي چې هیڅوک د ګټې رسولو یا د ضرر د مخنیوي واک نه لري، الله پاک فرمایلي: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا۝ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا﴾ [الجن: ۲۱ – ۲۲]. ژباړه: (ته (دوی ته) ووایه: یقینًا زه خو یواځې خپل رب بولم او زه به له ده سره هیڅوك شریك نه کړم، ته (دوی ته) ووایه: بېشکه زه ستاسو لپاره نه د هېڅ ضرر مالك (او اختیار من) یم او نه د خیر رسولو). [الجن سورت: ۲۱، ۲۲ ایتونه].

او الله تعالی فرمایلي: ﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ [الأعراف: ۱۸۸]. **ژباړه:** (ته ووایه: زه د خپل ځان لپاره نه د نفعې مالك یم او نه د نقصان مګر هغه چې الله یې وغواړي او که چېرې زه پر غیبو عالِم وَی (، نو) ما به خامخا ډېر خیر حاصل کړی و او ما ته به هېڅ تکلیف نه و رارسېدلی، زه نه یم مګر وېروونکی او زیری ورکوونکی د هغه قوم لپاره چې ایمان راوړي). [الأعراف سورت: ۱۸۸ آیت].

او په دې معنا سره ډېر آیتونه راغلي دي.

او ښکاره ده چې هغه صلی الله علیه وسلم یوازې خپل رب رابللي، د

بدر په ورځ يې په الله مرسته او پر دښمن بريا غوښتله او زارۍ يې کولې او ويل يې: «اې ربه! ژمنه دې راسره پوره کړه». تر دې چې لوى رښتين ابوبکر صديق رضي الله عنه وويل: بس دى اې د الله رسوله، يقينا چې الله به درسره کړې ژمنه پوره کړي، او په اړه يې الله جل جلاله دا آيت نازل کړ. ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَٱسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ مِّنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ مُرْدِفِينَ﴾ [الأنفال: ۹]. ژباړه: (او (يادکړئ) کله چې تاسو فرياد کوو خپل رب ته د مدد کولو نو قبول والى وکړو تاسو لره الله تعالى د دې فرياد چې يقينا زه مدد کوم تاسو لره په ملايکو زرو سره چې يو بل پسې به راځي). [الأنفال سورت: ۹ آيت].

نو په دې آيتونو کې د هغه سپېڅلي ذات لخوا د دوى د مرستې لپاره د فرياد يادونه او له دې خبر ورکول چې په ملاېکو سره يې د هغوى مرسته وکړه د دې لپاره و چې په بريا او ډاډ سره زيرى ورکړي، او دا يې بيان کړل چې بريا د ملاېکو لخوا نه بلکې د هغه سپېڅلي ذات له لورې ده، نو وايي فرمايل: ﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾ [آل عمران: ۱۲۶]. ژباړه: (او نه دى مدد مگر د الله له جانبه). [آل عمران سورت: ۱۲۶ ايت].

او الله جل جلاله فرمايلي: ﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [آل عمران: ۱۲۳]. ژباړه: (او خامخا په رښتيا سره الله په بدر کې ستاسو مدد کړى دى، حال دا چې تاسو ډېر کمزوري (او لږ) وئ، نو له الله نه ووېرېږئ، د دې لپاره چې تاسو شکر وباسئ) [آل عمران سورت: ۱۲۳ آيت].

نو په دې آيت کې هغه څرگنده کړه چې هغه پاک ذات د بدر په ورځ

د دوی ملاتړ کوونکی و، نو معلومه شوه چې کومه وسله او ځواک يې چې ورکړی و، او هغه څه چې د دوی مرسته يې پرې وکړه، دا ټول د بريا لاملونه، زيری او ډاډګيرنه وه، او بريا د دې ښېزونو له امله نه وه، بلکې يوازې د الله لخوا وه. نو دا ليکواله - يا بل څوک - څنګه جرأت کولی شي د مرستې او بريا لپاره خپل فرياد پيغمبر صلى الله عليه وسلم ته وکړي، او له رب العالمين څخه مخ واړوي، هغه ذات چې د هر څه مالک او پر هر څه قادر ذات دی؟!

له شک پرته چې دا تر ټولو بده ناپوهي، بلکې له لوی شرک څخه دی، نو پر ليکوالې واجب دي چې الله تعالى ته ريښتينې توبه وکړي، داسې توبه چې لاندې چارو ته شامله وي: **لومړی**: پر خپلو کړنو پښېماني. دويم: له دې کار څخه لاس په سر کېدل، دريم: د الله تعالى عظمت ته په ليدو، هغه ته د اخلاص له مخې، او د هغه د امر د پر ځای کولو لپاره هوډ کول چې بيا به داسې نه کوي، او همدې ته سوچه توبه وايي. او څلورمه ځانګړې چاره هم شته چې که چيرته يې د مخلوق په حق کې بدي کړې وي، نو حق دې خپل حقدار ته وسپاري، يا دې ترې ځان خلاص کړي.

او الله تعالى خپلو بندګانو ته په توبې امر کړی او د قبليدو ژمنه يې ورسره کړې ده لکه چې الله تعالى فرمايي: ﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [النور: ٣١]. **ژباړه:** (او تاسو ټول الله ته توبه وباسئ اې مومنانو! د دې لپاره چې تاسو کامياب شئ). [النور سورت: ٣١ ايت].

او د نصاراوو په حق کې يې فرمايلي دي: ﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ [المائدة: ٧٤]. **ژباړه:** (آيا ولې دوی الله ته

توبه نه وباسي او له هغه نه بخښنه نه غواړي؟! حال دا چې الله ډېر بخښونکی، بې حده مهربان دی). [المائدة سورت: ۷٤ ايت].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا (يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ۞ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ [الفرقان: ٦٨ – ٧٠]. **ژباړه:** (او هغه کسان دي چې له الله سره بل معبود نه رابلي او هغه نفس چې الله حرام کړی وي؛ ناحقه نه قتلوي او زنا نه کوي او څوك چې د غه (کارونه) وکړي (نو) هغه به د خپلې ګناه له سزا سره ملاقات وکړي). (د قيامت په ورځ به ده ته عذاب دوه چنده کولی شي او په هغه (عذاب) کې به تل وي، په داسې حال چې خوار او ذليله به وي. مګر هغه کس چې توبه وباسي او ايمان راوړي او نيك عمل وکړي، نو دغه کسان دي چې الله به د دوی بدۍ په نيکۍ سره بدلې کړي او الله له ازله ډېر بخښونکی، بې حده رحم کوونکی دی) [الفرقان سورت: ٦٨-٧٠ ايتونه].

او الله تعالى فرمايي: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾ [الشورى: ٢٥]. **ژباړه:** (او دی همغه ذات دی چې د خپلو بنده ګانو توبه قبلوي او د بديو معافي کوي او په هغو کارونو پوهېږي چې تاسو يې کوئ). [الشورى سورت: ايت ٢٥].

د رسول الله -صلى الله عليه وسلم- څخه په صحيح سند سره روايت دی چې هغه فرمايلي: ژباړه: «او اسلام هغه (ګناهونه) له منځه وړي چې ترې وړاندې وو، او توبه هم مخکېنې ګناهونه له منځه وړي».

نو دا چې شرک لوی خطر او عظيمه گناه ده او دا ويره شته چې کيدی شي دا ليکواله په خپلو کړنو دوکه شوي وي، نو د الله تعالی په خاطر او د هغه بندگانو ته د نصيحت لپاره مې دا لنډه وينا وليکله. او له الله تعالی څخه سوال کوم چې گټه پرې ورسوي، او زموږ او د ټولو مسلمانانو حالات سم کړي، او پر موږ ټولو په دين کې د پوهې، پرې ثابت پاتې کېدلو لورينه وکړي او موږ او ټول مسلمانان د خپلو نفسونو او عملونو له شر څخه وساتي، هغه ذات د دې چارې واکمن او پرې ځواکمن دی.

وصلی الله وسلم وبارك علی عبده ورسوله نبينا محمد وآله وصحبه.

الرسالة الثالثة
في حكم الاستغاثة بالجن والشياطين والنذر لهم

دريم پيغام
له پيريانو او شيطانانو د مرستې غوښتلو او هغوی ته د نذر وړاندې کولو حکم

د عبدالعزيز بن عبدالله بن باز له خوا هر هغه مسلمان ته چې دا (ليکنه) ويني، الله تعالى دې ما او هغوى ته پر دين د منګولو لګولو او ثابت پاتې کېدلو توفيق راکړي. آمين.

السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته. اما بعد:

ځينو ورونو له ما څخه د ځينو ناپوهه خلکو د کړنو په اړه پوښتنه وکړه؛ چې له الله پرته نور رابلي، د ناخوالو پر مهال ترې مرسته غواړي لکه: د پيريانو رابلل او مرسته ترې غوښتل، نذر ورته وړاندې کول او قرباني ورته کول. چې د ځينو د وينا بېلګې يې داسې دي: (اى اووه کسانو وايې خلئ) لدې څخه يې موخه: د پيريانو اووه مشران دي، هڅوکي يې مات کړئ، وينه يې وڅښئ، مثله يې کړئ (پوزې او غوږونه يې غوڅ کړئ). اى اوو کسانو داسې او داسې يې کړئ، د ځينو وينا يې داسې ده: (اى د غرمې پيريانو ويې نيسئ، اى د مازديګر پېريانو)، دا په ځينو جنوبي سيمو کې ډېر دي، او هغه څه چې د دې موضوع سره تړاو لري: مړي رابلل لکه پېغمبران، نېکان او داسې نور، ملايکې رابلل او مرسته ترې غوښتل، دا ټول او دې ته ورته شيان د ډيرى هغو کسانو لخوا پېښيږي چې اسلام ته منسوب دي، د ناپوهۍ او هغو کسانو د تقليد له امله چې له دوى مخکې وو. شايد ځينې يې دا خبره ډېره ساده بولي او وايي چې هسې په ژبه راځي، موږ يې قصد نه لرو او نه پرې عقيده لرو.

هغه له ما څخه د هغه چا سره د واده کولو د حکم په اړه هم وپوښتل چې پدې کړنو پيژندل شوى وي، د هغوى د حلالو، پر هغوى د جنازې کولو يا يې تر شا د لمونځ کولو د حکم په اړه، همدا رنګه د کوډګرو او فالبينانو په اړه لکه هغوى چې د ناروغ د ځينو شيانو په ليدلو د ناروغتيا د پېژندنې او د

هغوی د لاملونو د پېژندلو دعوا کوي، لکه د ناروغ لونګی، کالي، برقه او داسې نورو شيانو ليدل.

جواب: الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، وعلى آله وصحبه ومن اهتدى بهم إلى يوم الدين.

اما بعد: الله جل جلاله ثقلين (پيريان او انسانان) د دې لپاره پيدا کړي چې له هر څه پرته يې عبادت وکړي، مرسته او دعا يوازې له هغه څخه وغواړي، ذبح، نذر او ټول عبادتونه د هغه لپاره وکړي، د دې لپاره يې پېغمبران راليږلي او امر يې ورته پرې کړی، اسماني کتابونه يې نازل کړي چې تر ټولو لوی يې قرآن کريم دی، چې دا هر څه ورته بيان کړي او د هغه لوري ته بلنه ورکړي، خلک د الله تعالى سره له شرک او د غيرالله له عبادت څخه وويروي. دا د بنسټونو بنياد او د دين او ملت لپاره اساس دی، او همدا په : (لا اِله اِلا الله) د ګواهۍ ورکولو معنا ده، څکه چې معنا يې ده: له الله پرته بل حق معبود نشته، پدې سره الوهيت نفي کيږي - يعني له غيرالله څخه عبادت نفي کيږي او له ټولو مخلوقاتو پرته يوازې الله تعالى ته ثابتيږي، او پدې د الله تعالى د کتاب او د هغه د رسول - صلى الله عليه وسلم - له سنت څخه ډيری دليلونه شته لکه: الله تعالى فرمايلي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦].**ژباړه:** (او ما پيريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي) [الذاريات سورت: ٥٦ ايت].

او د الله تعالى دا قول: ﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ [الإسراء: ٢٣]. **ژباړه:** (او ستا رب حکم کړی چې تاسو عبادت مه کوئ (د بل هيچا) مګر يواځې د هغه او له مور او پلار سره ښه احسان کوئ). [الإسراء سورت: ٢٣ ايت].

او د الله تعالی دا وینا: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ﴾ [البينة: ٥]. ژباړه: (حال دا چې دوی ته حکم نه و ورکړی شوی مگر په دې چې دوی دې د الله عبادت کوي، په داسې حال کې چې دین (عبادت) دغه (الله) لره خالص کوونکي وي (او) حنیفان (له باطله حق ته راگرځېدونکي) وي). [البينة سورت: ٥ آيت].

او د الله تعالی دا قول: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [غافر: ٦٠]. **ژباړه:** (او ستاسو رب فرمايي: تاسو ما وبلئ چې زه ستاسو دعا قبوله کړم. بېشکه هغه کسان چې زما له عبادت نه تکبر کوي، ژر ده چې دوی به دوزخ ته ننوځي، په داسې حال کې چې خوار او ذليله به وي). [غافر سورت: ٦٠ ايت].

او الله تعالی فرمايي: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾ [البقرة: ١٨٦]. **ژباړه:** (او کله چې زما په باره کې له تا نه زما بنده گان پوښتنه وکړي، نو يقيناً زه نږدې يم، د دعا کوونکي دعا قبلوم کله چې له ما نه دعا وغواړي). [البقرة سورت: ايت ١٨٦].

نو پدې آيتونو کې الله تعالی واضحه کړې چې هغه انسانان او پيريان د خپل عبادت لپاره پيدا کړي، او د (قضی) معنا ده: امر يې کړی او په محکم قرآن او د رسول الله صلی الله عليه وسلم په ژبه يې سپارښتنه کړې چې يوازې د خپل رب عبادت به کوي،

او دا يې روښانه کړه چې دعا لوی عبادت دی، چا چې ترې سرغړونه وکړه دوزخ ته ځي، او خپلو بندگانو ته يې امر کړی چې يوازې هغه راوبلي،

او دا يې ورته ويلي چې هغه نږدې او د دعاګانو قبلوونكى دى، نو پر ټولو بندګانو يې فرض دي چې يوازې له هغه څخه دعا وغواړي؛ ځكه چې دا يو ډول هغه عبادت دى چې له امله يې دوى پيدا شوي او امر ورته پرې شوى دى، الله تعالى فرمايلي: ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ۝ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ [الأنعام: ١٦٢ – ١٦٣]. ژباړه: (ته ووايه: بېشكه زما لمونځ او زما قرباني او زما ژوند او زما مرګ خاص د الله رب العلمين لپاره دي)، (د هغه هېڅ شريك نشته او ما ته د همدې (توحيد) حكم شوى او زه تر ټولو مسلمانانو اول يم). [الأنعام سورت: ١٦٢، ١٦٣ ايتونه].

نو الله تعالى خپل پيغمبر صلى الله عليه وسلم ته امر كړى چې خلكو ته خبر وركړي چې د هغه لمونځ او نُسک چې حلاله ده، او د هغه ژوند او د هغه مرګ، دا ټول يوازې د هغه ذات لپاره دي چې د ټولو عالميانو رب دى او شريک نه لري، نو چا چې له الله پرته بل چاته قرباني وكړه له الله سره يې شرک وكړ، لكه څوک چې له الله پرته بل چاته لمونځ وكړي، ځكه چې الله پاک لمونځ او قرباني دواړه يوځاى ذكر كړي او فرمايلي يې دي چې دواړه يوازې د الله لپاره دي چې شريک نه لري، نو چا چې له الله پرته بل چاته قرباني وكړه لكه پيريانو، ملايكو، مړو او داسې نورو ته او غواړي چې پدې سره ورته ځان نږدې كړي، نو هغه داسې دى لكه څوک چې له الله پرته بل چاته لمونځ وكړي، په صحيح حديث كې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «پر هغه چا دې د الله لعنت وي چې د الله نه غير د بل چا لپاره حلاله كوي». امام احمد په حسن سند سره له طارق بن شهاب رضي الله عنه څخه روايت كوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي:

ژباړه: «دوه سړي پر يو قوم تېرېدل، هغوی يو بُت درلوده، نو هر څوک به چې ترې تېرېدل خامخا به يې ورته يو څه قرباني کول، نو له دې دواړو څخه يې يو ته وويل چې: يو څه نذر کړه، هغه وويل: ماسره هيڅ نشته چې (د نذر په توګه يې) وړاندې کړم، هغوی ورته وويل: يو څه نذر کړه، که يو مچ هم وي، نو هغه مچ د نذر په توګه وړاندې کړ، هغه يې پرېښود، نو دوزخ ته لاړ، او هغه بل ته يې وويل: يو څه نذر کړه. هغه وويل: له الله جل جلاله پرته به هيچاته څه شی نذر نه کړم، نو د هغه څټ يې وواهه، او هغه جنت ته لاړ».

نو کله چې يو څوک بُت ته د نږدې کېدو په موخه په يو مچ قربانولو مشرک او د دوزخ مستحق ګرځي، نو د هغه چا به څه حال وي چې پيريان، ملايکې او وليان رابلي او مرسته ترې غواړي، نذر ورته وړاندې کوي، په قربانۍ کولو سره ورته ځان نږدې کوي او پدې سره غواړي چې له مال څخه يې ساتنه وشي، يا يې ناروغ روغ شي، يا يې څاروي او کښت وساتل شي، او د هغه چا به څه حال وي چې دا کار د پيريانو او داسې نورو له ويرې کوي، نو دا او دې ته ورته خلک د هغه سړي په پرتله چې مچ يې قرباني کړی دی په طريقه اولی سره مشرکان او دوزخ ته د تللو مستحق دي.

او له هغه څه نه چې پدې اړه راغلي د الله تعالی دا قول هم دی چې فرمايي: ﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ۝ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾ [الزمر: ١-٣]. **ژباړه:** (بېشکه مونږ تا ته کتاب په حقه سره نازل کړی دی، نو ته د الله عبادت کوه، په داسې حال کې چې دين هغه (الله) لره خالص کوونکی يې، ژباړه: خبر اوسئ چې الله لره سوچه (له شرکه

پاك) دين (عقيده او عمل) دی او كومو خلكو چې له هغه پرته نور چارواكي نيولي (او وايي چې) مونږ خو د دې شيانو لمانځنه صرف د دې لپاره كوو چې الله ته مو په مرتبه كې ورنږدې كړي. بېشكه الله به د دوی تر منځ په هغه څه كې فيصله كوي چې د دوی پكې اختلاف دی، يقيناً الله هغه چا ته هدايت نه كوي چې دروغجن او ناشكره وي). [الزُّمَر سورت: ١-٣ ايتونه].

او الله تعالى فرمايلي: ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [يونس: ١٨].

ژباړه: (او دوی له الله نه غير د هغو څيزونو عبادت كوي چې نه دوی ته ضرر رسولی شي او نه دوی ته نفع رسولی شي او دوی وايي: دا د الله په وړاندې زمونږ سفارشيان دي، ته ورته ووايه: ايا تاسو الله پر هغه څه خبروئ چې هغه يې نه په اسمانونو كې پېژني او نه يې په ځمكه كې، هغه ډېر پاك دی او ډېر اوچت دی له هغو څيزونو نه چې دوی يې ورسره شريكوي) [يونس سورت: ١٨ ايت].

الله پاک په دې دوو آيتونو كې خبر وركوي چې: مشركانو له الله پرته له مخلوقاتو څخه اوليا نيولي دي؛ چې له الله تعالى سره يې په دعا، ويره، هيله مندی، قرباني، نذر او داسې نورو سره عبادت كوي، پدې گومان چې دغه اولياء الله تعالى ته په دې سره نږدې كيږي چې څوک يې عبادت وكړي، او د الله په وړاندې د دوی لپاره شفاعت كوي، نو الله تعالى دا خلک دروغجن وگڼل، د دوی باطل يې ښكاره كړل او دروغجن، كافران او مشركان يې ورته وويل، او د خپل ځان پاكي يې له شرک څخه بيان كړه لكه چې فرمايي: ﴿سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [النحل: ١]. **ژباړه:** (هغه لره

پاکي ده او هغه ډېر اوچت دی له هغه څه نه چې دوی یې ورسره شریکوي).
[النحل سورت: ۱ ایت]. له دې څخه معلومه شوه چې څوک ملایک، پېغمبر،
پیری، ونه یا ډېره راواخلي او د الله تعالی سره یې یوځای راوبولي، له هغه
څخه مرسته وغواړي، او د نذرونو او قربانیو له لارې هغه ته نږدې شي، د
الله په وړاندې د شفاعت او هغه ته د نږدې کېدو په هیله، یا دا چې ناروغ
یې ورغیږي، مال یې وساتل شي، یا یې ورک شوی کس سالم پاتې شي او
داسې نور، نو دا انسان په لوی شرک او وحشتناک مصیبت سره اخته شو،
هغه چې الله تعالی یې په اړه فرمایي: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ
مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا﴾
[النساء: ٤٨]. ژباړه: (بېشکه الله نه بخښي دا چې له هغه سره دې (څوک)
شريك کړی شي او بخښي هغه (ګناه) چې له دې (شرك) نه کمه وي د چا لپاره
چې وغواړي او څوك چې له الله سره شريك ونيسي، نو يقينًا هغه ډېره لويه ګناه
راجوړه کړله). [النساء سورت: ٤٨ ایت]. او الله تعالی فرمایي: ﴿إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ
بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾
[المائدة: ٧٢]. ژباړه: (بېشکه خبره دا ده چې څوک له الله سره شریک نیسي،
نو يقينًا په هغه باندې الله جنت حرام کړی دی او د هغه استوګنه اور دی او د
ظالمانو لپاره هیڅوک مرستندوی نشته). [المائدة سورت: ۷۲ ایت].

او د قیامت په ورځ به شفاعت یوازې د توحید او اخلاص والاو ته
حاصلیږي، نه مشرکانو ته، لکه څنګه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د
یوې پوښتنې په ځواب کې وفرمایل، کله چې ورته وویل شو: ای د الله
رسوله! ستاسو د شفاعت (په نصیب کېدلو) تر ټولو نېکمرغه انسان څوک
دی؟ هغه وفرمایل: ژباړه: «چا چې د زړه له اخلاصه (لا إله إلا الله) ویلي

وي». او (رسول الله) صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «د هر نبي لپاره يوه دعا وي چې قبلېږي، نو هر نبي په خپله دعا کې بيړه وکړه، او ما خپله دعا د قيامت په ورځ د خپل امت لپاره د شفاعت په توګه ساتلې ده، دا به - ان شاء الله - زما هغه امتي تر لاسه کوي چې مړ شي او هيڅ شی يې د الله سره نه وي شريک کړی».

او لومړني مشرکان په دې باور وو چې الله تعالى د دوی رب، خالق او روزي ورکوونکی دی، دوی په پيغمبرانو، اولياوو، ملايکو، ونو، تيږو او داسې نورو شيانو يدې هيله تکيه درلوده چې د الله تعالى په وړاندې به د دوی شفاعت وکړي او هغه ته به يې نږدې کړي، لکه څنګه چې په آيتونو کې تېره شوه. نو الله تعالى دوی معذور ونه ګڼل، بلکې الله پاک په خپل عظيم کتاب کې دوی وغندل، او کافران او مشرکان يې وبلل، او په خپل کتاب کې يې يدې ادعا کې دوی دروغجن وګڼل چې فکر يې کاوه دا بوتان به يې د الله تعالى په وړاندې شفاعت وکړي او هغه ته به يې په مرتبه کې نږدې کړي، او رسول الله صلى الله عليه وسلم هم معذور ونه ګڼل، بلکې د دې شرک له امله يې پر وړاندې وجنګيده، تر څو د الله تعالى د دې وينا پر اساس يوازې د يو الله سوچه عبادت وکړي، لکه چې فرمايي: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ﴾ [البقرة: ١٩٣]. ژباړه: (او تر هغه ورسره وجنګېږئ، چې هيڅ فتنه پاتې نه شي او ټول دين د الله لپاره شي). [البقرة سورت: ١٩٣ ايت]. او رسول صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «ما ته امر شوی چې له خلکو سره تر هغه وجنګيږم تر څو شاهدي ورکړي چې له الله جل جلاله پرته بل معبود نشته او په دې چې محمد صلى الله عليه وسلم د الله جل جلاله رسول دی او يدې چې لمونځ ادا کړي او زکات

ورکړي، نو کله يې چې دا کار وکړ، د دوی وینه او مال له ما څخه خوندي شول مګر د اسلام لپاره، او نور حساب يې د الله جل جلاله سره دی». او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د دې قول معنا دا ده چې فرمايي: «حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله» یعني: تر دې چې یوازې الله له هر څه پرته په عبادت سره ځانګړی کړي.

او یقینا چې مشرکان له پیریانو ویرېدل او پناه یې پرې غوښتله، چې الله تعالی بې په اړه دا آیت نازل کړ: ﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾ [الجن: ٦]. ژباړه: (او بېشکه شان دا دی چې په انسانانو کې ډېر داسې سړي وو چې په پېریانو کې به یې په ځینو سړیو پورې پناه نیوله، نو دغو خلقو دغو (پېریانو) ته سرکشي ورزیاته کړه). [الجن سورت: ٦ آیت]. مفسرینو د دې آیت کریمه د معنا په اړه فرمایلي: ﴿فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾ یعني: بزدلي او ویره؛ ځکه چې پېریان هغه وخت مغرور او کبرجن کیږي کله چې دوی خلک وګوري چې په دوی سره پناه غواړي، نو دا مهال يې لا پسې ډېر وویروي او بزدله يې کړي، تر څو یې ډېر عبادت وکړي او هغوی ته پناه ورووړي.

نو الله تعالی مسلمانانو ته پر هغه او د هغه په بشپړو کلمو د پنا غوښتنې لپاره نور الفاظ په عوض کې ورکړل او په اړه يې دا آیت نازل کړ. ﴿وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [الأعراف: ٢٠٠]. ژباړه: (او که چېرې د شیطان له طرفه کومه وسوسه تا (په ګناه کولو) ورتېز کړي، نو په الله پورې پناه ونیسه، بېشکه هغه ښه اورېدونکی، ښه پوه دی). [الأعراف سورت: ٢٠٠ ایت]، او د الله جل جلاله د ا قول: ﴿قُلْ

﴿أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ [الفلق: ١]، ژباړه: (ووايه (اې پيغمبره): زه پناه نيسم په رب د سبا پورې) [الفلق سورت: ١ آيت]. او په مستند ډول روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: ژباړه: «څوک چې په يو کور کې استوګن شي او ووايي: (أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق) يعني: (زه د الله په بشپړو کلمو سره د هر هغه څه له شر څخه پناه غواړم چې هغه پيدا کړي دي)، نو هيڅ شی به هغه ته ضرر ونه رسوي ترڅو چې له دغه کور څخه کډه نه شي».

له تيرو آيتونو او حديثونو په ډاګه معلوميږي چې يو نجات غوښتونکی انسان او هغه څوک چې غواړي دين يې وساتل شي او له شرک څخه وژغول شي چې د مړو، ملايکو، پيريانو او داسې نورو مخلوقاتو پورې نښتل، هغوی رابلل او مرسته ترې غوښتل او داسې نور د جاهليت د زمانې د خلکو کړنې او په الله پاک ناوړه شرک دی چې پرېښودل او نور ترې ويرول فرض دي او دا چې بايد يو بل ته يې د پرېښودلو سپارښتنه وشي، او هغه څوک وغندل شي چې تر سره کوي يې.

او دا چې په خلکو کې څوک په دا ډول شرکي اعمالو وپيژندل شي نو له نکاح کولو يې بايد ډډه وشي، حلاله يې ونه خوړل شي، جنازه پرې ونه شي او نه يې تر شا لمونځ وشي، تر دې چې الله تعالى ته لدې اعمالو خپله توبه اعلان کړي، خاص له هغه دعا وغواړي او يوازې د هغه عبادت وکړي، او دعا عبادت دی بلکې د عبادت مغز دی لکه څنګه چې رسول الله - صلى الله عليه وسلم - فرمايلي: ژباړه: «دعا عبادت دی». او له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه په نورو الفاظو کې روايت دی چې هغه فرمايلي: ژباړه: «دعا د عبادت مغز دی». او د مشرکانو سره د نکاح د راکړې ورکړې په اړه الله تعالى فرمايلي: ﴿وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَّ وَلَأَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ

مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ [البقرة: ۲۲۱]. **ژباړه:** (او له مشرکو ښځو سره نکاح مه کوئ تر هغه پورې چې دوی ایمان راوړي، او خامخا مومنه وینځه بېخي غوره ده له ازادې مشرکې نه اگر که هغه تاسو حیران کړي (د خوښېدو په وجه) او مشرکانو ته (مسلمانې ښځې) په نکاح مه ورکوئ تر هغه پورې چې دوی ایمان راوړي، او خامخا مومن مَرَیی بېخي غوره دی له ازاد مشرك نه، اگر که هغه تاسو (د خوښېدو په وجه) حیران کړي، دغه کسان اور ته بلنه کوي، او الله په خپل اذن سره جنت او مغفرت ته بلنه کوي، او خلقو ته خپل ایتونه بیانوي، د دې لپاره چې دوی نصیحت قبول کړي). [البقرة سورت: ۲۲۱ ایت]، نو الله تعالى مسلمانان د مشرکو او هغو ښځو سره له نکاح کولو منع کړل چې د بوتانو، پېریانو، ملایکو او داسې نورو مخلوقاتو عبادت کوي، تر هغه پوري چې الله تعالى ته د عبادت په خالصولو ایمان راوړي، او رسول الله صلى الله علیه وسلم په هغه څه کې رښتینی وگڼي چې هغه پرې راتگ کړی او د هغه د لارې پیروي وکړي، همدا رنگه یې مشرکانو سړیو سره د مسلمانو ښځو نکاح منع کړه، تر هغه پورې چې یواځې الله تعالى ته عبادت په اخلاص کولو ایمان راوړي، رسول صلى الله علیه وسلم رښتینی وگڼي او پیروي یې وکړي.

او الله پاک وفرمایل چې مؤمنه وینځه له آزادې مشرکې ښځې غوره ده، که څه هم ورته لیدونکی یې د خوږو خبرو او ښایست له امله خوښوي، او دا چې مؤمن غلام له آزاد مشرک څخه غوره دی، که څه هم فصیحه وینا، ښایست، زړورتیا او داسې نور یې لیدونکی حیرانوي، بیا یې د دې تفصیل

اسباب پدې وينا سره تشريح کړل. ﴿أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ﴾ [البقرة: ۲۲۱]. ژباړه: (دغه کسان اور ته بلنه کوي) [البقرة سورت: ۲۲۱ ايت]. پدې سره يې موخه: نارينه او ښځينه مشرکان دي، ځکه چې دوى په خپلو خبرو، کړنو، چلند او اخلاقو سره دوزخ ته بلنهورکوي، په داسې حال کې چې نارينه او ښځينه مؤمنان په خپلو اخلاقو، کړنو او سيرت سره جنت ته بلونکي دي، نو دا او هغه سره څنګه برابرېداى شي؟

او پر مشرکانو د (جنازې) د لمانځه په اړه، الله تعالى د منافقانو په اړه فرمايلي: ﴿وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ﴾ [التوبة: ۸٤]. ژباړه: (او په دوى کې چې کوم يو مړ شي، نو ته د هغه هيڅکله هم جنازه مه کوه او مه يې (د دعا او تدفين لپاره) پر قبر ودرېږه، بېشکه دوى په الله او د هغه په رسول کافران شوي دي او مړه شوي دي، په داسې حال کې چې فاسقان وو) [التوبة سورت: ۸٤ ايت]، نو الله- جل جلاله - په دې مبارک آيت کې دا روښانه کړه چې په منافق او کافر د جنازې لمونځ نه کيږي. ځکه چې دوى په الله او د هغه په رسول کافران دي، همدا رنګه يې تر شا لمونځ نه کيږي، او نه دوى د مسلمانانو لپاره امامان کېدلی شي، د دوى د کفر او خيانت له امله، او د دوى او مسلمانانو ترمنځ د لوى دښمنۍ له امله، او ځکه چې دوى د لمانځه او عبادت خلک نه دي؛ ځکه چې د کفر او شرک سره عمل نه پاتې کيږي، الله دې ترې موږ وساتي. او د مشرکانو د حلالو د خوړلو په اړه؛ الله تعالى په ډاګه د مردار شوي حيوان او د مشرکانو د حلالو په اړه فرمايلي: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ

إِلَى أَوْلِيَابِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾ [الأنعام: ١٢١].

ژباړه: (او تاسو له هغې (مذبوحې) څخه خوراك مه کوئ چې پر هغې باندې د الله نوم نه وي ياد کړی شوی او بېشکه دا (خوراك کول) خامخا فسق او نافرماني ده او بېشکه يقيناً شيطانان خپلو دوستانو ته وسوسې اچوي، د دې لپاره چې له تاسو سره جګړه وکړي او که چېرې تاسو د هغوی اطاعت وکړئ، (بيا نو) بېشکه تاسو (هم) خامخا مشرکان يئ). [الأنعام سورت: ١٢١ ايت]، الله تعالى مسلمانان د مړو ځارويو يا د مشرکانو په لاس د حلال کړی شوو ځارويو له خوړلو څخه منع فرمايلې ده، ځکه چې ناپاک دي، د هغوی د حلالې حکم د مردارې دی، که څه هم پرې د الله نوم ياد شوی وي، ځکه بسم الله ويل پرې اغېز نه لري او باطل دی، ځکه چې دا يو عبادت دی، او شرک عبادت له منځه وړي او باطلوي يې، تر هغه پورې چې مشرک الله پاک ته توبه وباسي. او يوازې الله تعالى د اهل کتابو خواړه په دې وينا سره روا ګرځولي: ﴿وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ﴾ [المائدة: ٥]. **ژباړه:** (او د هغو کسانو ذبيحه چې کتاب ورته ورکړی شوی دی؛ تاسو لپاره حلاله ده او ستاسو طعام د هغوی لپاره حلال دی) [المائدة سورت: ٥ آيت]، ځکه چې هغوی د آسماني دين د پيروۍ ادعا کوي، او ګومان کوي چې دوی د موسى او عيسى پيروان دي، که څه هم دوی په دې اړه دروغ وايي. او يقينا چې الله تعالى د دوی دين منسوخ کړی او ټولو خلکو ته يې د (پيغمبر) په توګه د محمد صلى الله عليه وسلم په راليږلو سره باطل ګرځولی، خو الله جل جلاله موږ ته د اهل کتابو خواړه او ښځې روا کړي دي؛ د لوی حکمت او رازونو له امله چې علماوو تشريح کړي دي، د هغو مشرکانو پر خلاف چې بُت پرست دي او د مړو پيغمبرانو، اولياوو او داسې نورو عبادت کوي؛ او ځکه چې

دين يې هيڅ اصل نه لري او نه پکې کومه شبهه شته، بلکې له بيخ نه باطل دی، نو حلاله يې د مرداري حکم لري او خوړل يې روا نه دي.

او د هغه چا وينا چې يو چا ته ووايي : "پيريان دربانديې ناست دي"، يا دا چې "پيريانو نيولی يې"، يا "شيطان په هوا کړی يې،" او داسې نور، نو دا سپکې سپورې دي، چې د مسلمانانو تر منځ لکه د نورو کنځلو په څېر روا نه دي، خو شرک نه دی، مگر دا چې ويونکی يې عقيده ولري چې پيريان په خلکو کې د الله تعالی له اجازې او خوښې پرته تصرف کوي. نو څوک چې د پيريانو يا نورو مخلوقاتو په اړه دا عقيده ولري، پدې عقيده کافر کيږي؛ ځکه چې الله تعالی د هر څه مالک او په هر شي قادر دی، او هغه گټه او زيان رسوونکی دی، او هيڅ شی د هغه له اجازې، خوښې او مخکنې تقدير پرته شتون نه شي درلودلای، لکه چې الله جل جلاله خپل نبي ته په امر کولو سره فرمايلي چې خلک پدې لوی اصل سره خبر کړي. ﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ [الأعراف: ١٨٨]. ژباړه: (ته ووايه: زه د خپل ځان لپاره نه د نفعې مالك يم او نه د نقصان مگر هغه چې الله يې وغواړي او كه چېرې زه پر غيبو عالِم وَى (نو) ما به خامخا ډېر خير حاصل كړى و او ما ته به هېڅ تكليف نه و رارسېدلى، زه نه يم مگر وېروونكى او زېرى وركوونكى د هغه قوم لپاره چې ايمان راوړي). [الأعراف سورت: ١٨٨ آيت]، نو کله چې د مخلوقاتو سردار او د هغوی غوره - صلی الله عليه وسلم - د ځان لپاره د هيڅ گټې يا زيان مالک نه وي، پرته له هغه څه چې الله تعالی يې وغواړي، نو د نورو مخلوقاتو به څه حال وي؟! په دې معنی کې ډېر آيتونه شته.

او د کف شناسانو، کوډګرو، نجومیانو او داسې نورو څخه پوښتنه کول چې له غیبو خبر ورکوي، نو دا کار یې منکر دی او جواز نه لري، او رښتیا ګڼل یې سخته ګناه او بد کار دی، بلکې د کفر یوه څانګه ده، دلیل یې د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا قول دی چې فرمايي: ژباړه: «څوک چې غیب ویونکي ته ورشي او له هغه څخه د یو څه په اړه پوښتنه وکړي نو څلویښت ورځې یې لمونځ نه قبلیږي». مسلم په خپل صحیح کې روایت کړی دی، او د هغه په صحیح کې دا هم له معاویة بن الحکم السلمي رضي الله عنه څخه روایت دی چې: ژباړه: «رسول الله صلی الله علیه وسلم کوډګرو ته له ورتګ او له هغوی څخه پوښتنه کول منع کړي دي».

او اهل سنن له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه روایت کوي چې هغه فرمايلي: ژباړه: «څوک چې کوډګر ته ورشي او په هغه څه کې یې رښتینی وګڼي چې هغه یې وايي، نو پر هغه څه یې کفر وکړ چې پر محمد - صلی الله علیه وسلم - نازل شوي دي». او په دې معنا سره ډېرې حدیثونه راغلي دي. نو پر مسلمانانو واجب دي چې: خلک د کاهنانو، فالبینانو او ټولو غیب ویونکو څخه له پوښتنو کولو منع کړي، هغوی چې په غیبو له خبرولو بوخت دي او مسلمانانو ته دوکې ورکوي، دا که د طب په نوم وي او یا بل څه، لکه چې وړاندې ترې رسول الله صلی الله علیه وسلم منع فرمايلي او په اړه یې خلکو ته خبرداری ورکړی دی. دا مانعت ځینو هغو غیبي چارو ته هم شامل دی چې ځیني خلک یې طب بولي لکه: د ناروغ پګړی یا د ناروغې ښځې حجاب او داسې نور څه چې یو څوک یې بوی کړي او ووایي چې: دې ناروغ سړي، یا ناروغې ښځې دا او دا کړي، هغه غیبي چارې یادوي چې د ناروغ په پګړی او داسې نورو کې یې د شتون هیڅ ثبوت نشته،

بلکې موخه یې ورځخه عوام خلک دوکه کول وي، تر څو خلک ووایي چې دا سړی په طبابت پوهیږي، همدارنګه د ناروغتیا دولونه پیژني او په اسبابو یې پوهیږي، ځیني وختونه درمل هم ورکوي، چې په تصادفي توګه د ده روغتیا د الله تعالی د تقدیر سره برابره شي او جوړ شي، نو دوی ګومان وکړي چې دا د هغه درملو له امله ورغېد. بنایي دا ناروغي د ځینو جناتو او شیطانانو له امله وي چې د طبابت د دې مدعي خدمت کوي او هغه ته د ځینو ناڅرګندو شیانو په اړه خبر ورکوي چې په اړه یې پوهیږي، نو په دې معلوماتو تکیه کوي او پیریان او شیطانان په یو ډول عبادت کولو سره راضي کوي، نو له ناروغ څخه پورته شي او هغه زیان پریږدي چې دوی وررسولی دی، او دا د پیریانو، شیطانانو او څوک یې چې خدمت کوي لخوا یوه پېژندل شوي چاره ده.

نو دا د مسلمانانو دنده ده چې له دې کارونو ځان وساتي، یو بل ته یې د پرېښودلو سپارښتنه وکړي، په الله تعالی تکیه وکړي، او په ټولو چارو کې پر هغه توکل وکړي، او شرعي دم دعا او یا مباح درمل کارول کوم باک نه لري، همدارنګه پر هغو ډاکټرانو درملنه کول چې د ناروغتیا د معلومولو لپاره فزیکي او معقولې معاینې کوي، تر څو یې له ناروغتیا څخه ډاډمن شي، او له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه په صحیح حدیث کې روایت دی چې هغه فرمایلي: **ژباړه:** «الله جل جلاله هیڅ ناروغي نده نازل کړې مګر دا چې د هغې لپاره یې شفاء نازل کړې ده، چا چې پېژندلې، پېژندلې یې ده او چا چې نده پېژندلي نو نه یې ده پیژندلي». او (رسول الله) صلی الله علیه وسلم فرمایلي: **ژباړه:** «هره ناروغي درمل لري، نو کله چې په ناروغۍ درمل ولږیږي د الله په اذن سره ورغیږي». او رسول الله صلی الله علیه وسلم

فرمايلي: ژباړه: «ای د الله بندګانو، درملنه وکړئ او په حرامو درملنه مه کوئ». او په دې معنا سره ډېرى حديثونه راغلي دي.

نو له الله جل جلاله څخه سوال کوو چې د ټولو مسلمانانو حالات سم کړي، او زړونه او جسمونه يې له هرې بدۍ ورغوي، او په هدايت يې سره راټول کړي، او موږ او هغوی ټولو ته له ګمراه کوونکو فتنو، د شيطان او د شيطان د اولياوو له اطاعت څخه نجات راکړي، هغه ذات پر هر شي قادر دی، ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم.

وصلى الله وسلم وبارك على عبده ورسوله نبينا محمد وآله وصحبه.

الرسالة الرابعة

في حكم التعبد بالأوراد البدعية والشركية

خلورم پيغام

په بدعتي او شركي الفاظو (وظيفو) د عبادت حكم

د عبد العزيز بن عبد الله بن باز لخوا عزتمند ورور (....) الله تعالى دې د هر خير توفيق دركړي، آمين.

سلام عليكم ورحمة الله وبركاته. أَمَّا بَعْدُ:

ستاسو قدرمن كتاب ماته رارسيدلى، الله دې تاسو په خپل هدايت سره وپالي، دا معلومات پكې و چې ستاسو په هېواد ځينې خلك دي چې يو لړ اذكار او دعاګاني په ټينګه وايي، په داسې حال كې چې الله تعالى پرې هيڅ كوم دليل نه دى نازل كړى، ځينې يې بدعتي او ځينې نورې يې شركي دي، او أمير المؤمنين على بن أبى طالب رضي الله عنه او نورو ته يې منسوبوي. او دا اذكار د ذكر په مجالسو او يا د مابنام د لمانځه نه وروسته په جوماتونو كې لولي، پدې ګومان چې الله تعالى ته د نږدې كېدو لامل ګرځي، لكه دا وينا يې: د الله په حق، د الله بندګانو، د الله په مرسته زموږ مرسته وكړئ او د الله لپاره مو مرستندوى شئ. او يا يې دا وينا: اې قطبونو، اې بادارانو، قبول كړئ، اې هغو كسانو چې زموږ تر منځه مرسته كوونكي ياست، د الله لپاره شفاعت وكړئ، دا ستاسو بنده ولاړ دى، او ستاسو په دروازه كې تم او ولاړ دى، د خپلو نيمګړتياوو څخه ويره لري، زموږ مرسته وكړه اى د الله رسوله، او زه له تاسو پرته بل څوک نه لرم چې ورشم، او ستاسو څخه غوښتنه ترلاسه كيږي، او تاسو د الله خلك ياست، د حمزه په روى چې د شهيدانو سردار دى، او ستاسو پرته څوک دي چې زموږ مرسته وكړي؟ موږ سره مرسته وكړه اى د الله رسوله. او لكه څنګه چې دوى وايي: اى الله پر هغه چا دې رحمت نازل كړه چې تا د خپلو جبروتي رازونو د راسپړلو او د خپلو رحماني رڼاګانو د خپرولو سبب ګرځولى او د الهي حضور او ستاسو د ذاتي اسرارو استازى شوى دى.

ستاسو ليوالتيا چې روښانه کړو چې کوم يې بدعت او کوم يې شرک دی، او آيا د هغه امام پسې لمونځ صحيح دی چې پدې الفاظو سره دعا غواړي (حال دا چې) دا هر څه ښکاره دي؟

جواب: الحمد لله وحده، والصلاة والسلام علي من لا نبي بعده، وعلى آله وصحبه، ومن اهتدى بهداه إلى يوم الدين. أَمَّا بَعْدُ:

پوه شه، الله پاک دې توفيق درکړي چې الله جل جلاله د دې لپاره مخلوقات پيدا کړي او رسولان-عليهم الصلاة و السلام- يې راليږلي چې له هر څه پرته يوازې د هغه ذات عبادت وشي چې شريک نه لري، لکه څرنګه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦] ژباړه: (او ما پېريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي). [الذاريات سورت: ٥٦ آيت].

او عبادت - لکه څنګه چې وويل شو - د هغه پاک ذات او د هغه د رسول محمد صلى الله عليه وسلم، پيروي ده، د هغه څه په ترسره کولو چې الله او رسول يې پرې امر کړی، او د هغه څه په پرېښودلو چې الله او رسول يې ترې منع فرمايلې ده، (دا ټول) په الله او رسول يې د ايمان برخه، او په عمل کې الله تعالى ته اخلاص، خورا زيات محبت او يوازې د هغه پر وړاندې بشپړه عاجزي ده، لکه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ [الإسراء: ٢٣]. ژباړه: (او ستا رب حکم کړی چې تاسو عبادت مه کوئ (د بل هيچا) مګر يواځې د هغه). [الإسراء سورت: ٢٣ آيت].
يعنې: امر يې کړی او سپارښتنه يې کړې ده چې يوازې د هغه عبادت وشي.
او الله تعالى فرمايلي: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ۞ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞ مَالِكِ

يَوْمِ الدِّينِ۝ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ [الفاتحة: ٢-٥]. ژباړه: (ټول (د كمال) صفتونه خاص د الله لپاره دي چې د ټولو عالَمونو ښه پالونکی دی، ډېر زيات مهربان، بې حده رحم كوونكى دى، څښتن دى د ورځې د بدلې دى، خاص ستا بنده ګي كوو او خاص ستا څخه مرسته غواړو). [الفاتحة سورت: ٢-٥ ايتونه]، نو په دې آيتونو کې الله تعالى روښانه کړې چې يوازې هغه د عبادت او مرستې غوښتلو وړ دی. او الله جل جلاله فرمايلي: ﴿إِنَّآ أَنزَلْنَآ إِلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ فَٱعْبُدِ ٱللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ ٱلدِّينَ۝ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلْخَالِصُ﴾ [الزمر: ٢-٣]. ژباړه: (بېشكه مونږ تا ته كتاب په حقه نازل كړى، نو ته د الله عبادت كوه، په داسې حال كې چې دين هغه (الله) لره خالص كوونكى يې، خبردار شئ! خاص د الله لپاره خالص دين دی). [الزُّمَر سورت: ٢، ٣ ايتونه]، او الله تعالى فرمايلي: ﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ [غافر: ١٤] ژباړه: (نو تاسو الله بلئ، په داسې حال كې چې همده ته د دين خالص كوونكي ياست، اګر كه كافران يې بد ګڼي). [غافر سورت: ١٤ آيت]. او الله تعالى فرمايلي: ﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [الجن: ١٨]. ژباړه: (او دا چې يقينًا جوماتونه خاص د الله لپاره دي، نو تاسو له الله سره بل هيڅوك مه بلئ). [الجن سورت: ١٨ آيت]، په دې معنى ډېرى آيتونه راغلي او ټول پدې دلالت كوي چې يوازې د الله جل جلاله عبادت فرض دی.

او دا هم ښكاره ده چې د دعا ټول ډولونه عبادت دی، نو پر دې آيتونو د عمل پر بنا او هغه څه چې يې د معنا په اړه راغلي؛ هيڅا ته روا نه ده چې له خپل رب پرته بل څوك راوبلي، يا ترې مرسته وغواړي، دا د هغو عادي مسايلو او حسي لاملونو پرته چې حاضر او ژوندى مخلوق يې كولى شي،

ځکه هغه عبادت نه دی، بلکې د نص او اجماع په دلیل روا دي چې يو انسان له بل ژوندي او توانمند انسان څخه په عادي چارو کې مرسته وغواړي، البته په هغو کارونو کې چې توانايي يې ولري؛ د بېلګې په توګه د هغه د اولاد، خدمتګار او يا يې د سپي د شر په دفع کولو او يا داسي نورو چارو کې ترې مرسته وغواړي. يا لکه يو څوک چې د خپل کور په جوړولو کې له ژوندي حاضر انسان څخه مرسته وغواړي چې د دې کار ورتيا لري، يا له غايب څخه د فزيکي اسبابو پر مټ مرسته وغواړي لکه ليک ورلېږل او داسي نور چې د کور په ودانولو، موټر جوړولو او دې ورته کارونو کې ورسره مرسته وکړي، او همدارنګه: په جهاد، جګړه او داسي نورو ځايونو کې له خپلو ملګرو د ملاتړ غوښتنه. لکه د موسى -عليه السلام- په کيسه کې د الله تعالى دا قول: ﴿فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِى مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِى مِنْ عَدُوِّهِ﴾ [القصص: ١٥]. ژباړه: (نو، هغه کس چې د ده له ډلې څخه و، له ده نه يې مرسته وغوښته، د هغه کس پر خلاف چې د ده له دښمنانو څخه و) [القصص سورت: ١٥ ايت].

او له مړو، پېريانو، ملايکو، ونو او ډبرو څخه د مرستې غوښتل د لوی شرک يوه بېله ده، او دا د خپلو معبودانو پر وړاندې د لومړنيو مشرکانو د عمل په څېر عمل دی لکه: عُزى، لات او داسي نور، همدا رنګه له هغو ژونديو کسانو مرسته او ملاتړ غوښتل چې باور کېږي د ژونديو په منځ کې وليان دي، په هغو چارو کې چې يوازې الله جل جلاله يې د کولو توان لري لکه: د ناروغانو رغول، د زړونو هدايت، جنت ته تلل، د دوزخ له اوره ژغورل کېدل او داسي نور.

مخکنې او نور هغه آيتونه او حديثونه چې ورته معنى لري، ټول پدې

دلالت کوي چې په ټولو چارو کې د الله تعالی لور ته د زړونو سيخ کول او يوازې هغه په عبادت سره ځانګړی کول واجب دي، ځکه چې بندګان د همدې لپاره پيدا شوي او په همدې ورته امر شوی، لکه څنګه چې په آيتونو کې تېر شول، او همدا رنګه د الله تعالی په دې قول کې چې فرمايي: ﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾ [النساء: ٣٦]. ژباړه: (د الله عبادت وکړئ او هېڅ شی ورسره مه شريکوئ). [النساء سورت: ٣٦ آيت]، او د الله تعالی دا قول: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ [البينة: ٥]. ژباړه: (حال دا چې دوی ته حکم نه و ورکړی شوی مګر په دې چې دوی دې د الله عبادت کوي، په داسې حال کې چې دين (عبادت) دغه (الله) لره خالص کوونکي وي). [البينة سورت: ٥ ايت]، او د معاذ رضي الله عنه په حديث کې د رسول الله صلی الله عليه وسلم وينا: ژباړه: «د الله حق پر بنده ګانو دا دی چې عبادت يې وکړي او هيڅ شی ورسره شريک نه کړي». د دې حديث پر صحت اتفاق شوی دی. او د ابن مسعود رضي الله عنه په حديث کې د رسول الله صلی الله عليه وسلم دا قول چې فرمايي: ژباړه: «څوک چې پداسې حال کې مړ شو چې له الله سره يې شريک باله نو اور ته داخل شو». بخاري روايت کړی. او په صحيحينو کې د ابن عباس رضي الله عنهما حديث دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم کله معاذ يمن ته وليږه نو ورته يې وويل: ژباړه: «ته داسې يو قوم ته ور روان يې چې اهل کتاب دي، نو لومړی شی چې ته يې بلنه ورکوې هغه پدې خبره ګواهي ورکول دي چې له الله پرته بل برحق معبود نشته مګر يو الله دی». او په بل لفظ کې دي: ژباړه: «بلنه ورکړه تر څو ګواهي ورکړي چې نشته دی برحق معبود مګر يو الله دی او دا چې زه د الله رسول يم». او د بخاري په روايت کې دی: ژباړه: «نو لومړی

شی چې ته يې بلنه ورکوې هغه پدې خبره ګواهي ورکول دي چې له الله پرته بل حق معبود نشته مګر يو الله دی». او په صحيح مسلم کې له طارق بن أشيم الأشجعي رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «چا چې :(لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ) وويل: او په هر هغه څه يې کفر وکړ چې له الله جل جلاله پرته يې عبادت کيږي، نو د هغه مال او وينه حرام دي، او حساب يې د الله جل جلاله سره دی». او پدې معنا سره حديثونه ډير دي.

او دا توحيد د اسلام د دين اصل او د ملت بنسټ دی، او دا د چارې سر او تر ټولو مهم فرض دی، او د ثقلينو (انسانانو او پيريانو) له پيداښت او د ټولو رسولانو -عليهم السلام-له راليږلو څخه حکمت دی، لکه څنګه چې پدې اړه آيتونه تېر شول، چې له جملې څخه يې د الله تعالى دا قول هم دی چې فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]. ژباړه: (او ما پيريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي) [الذاريات سورت: ٥٦ ايت]، او پر دې له دلايلو څخه د الله جل جلاله دا قول دی چې فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اُعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]. ژباړه: (او يقينًا يقينًا مونږ په هر يو امت کې يو رسول ليږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ). [النحل سورت: ٣٦ آيت]، او د هغه سپيڅلي او لوړ ذات وينا چې فرمايي: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: ٢٥]. ژباړه: (او له تا مخکې مو کوم رسول نه دی ليږلی مګر هغه ته مو وحي کړې چې له ما پرته بل په حقه معبود نشته، نو يوازې زما عبادت وکړئ). [الأنبياء سورت: ٢٥ آيت]. او د هغه جل جلاله دا

وينا چې د نوح، هود، صالح او شعيب عليهم الصلاة و السلام په اړه يې فرمايلي چې هغوی خپلو قومونو ته وويل: ﴿اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ﴾ [الأعراف: ٥٩]. ژباړه: (تاسو د الله عبادت كوئ، ستاسو لپاره له هغه نه سِوا (بل) هېڅ حق معبود نشته). [الأعراف سورت: ٥٩ آيت]، او دا د ټولو رسولانو بلنه ده، لكه څنگه چې په تيرو دوو آيتونو كې اشاره شوې ده، او يقينا چې د رسولانو دښمنانو اقرار وكړ چې رسولانو يې دوی ته امر كړی و چې يوازې د الله عبادت وكړي او له نورو ټولو هغو معبودانو انكار وكړي چې له هغه پرته يې عبادت شوی دی، لكه څنگه چې هغه - جل جلاله - د عاد په كيسه كې فرمايلي چې هغوی هود عليه الصلاة و السلام ته وويل: ﴿أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا﴾ [الأعراف: ٧٠]. ژباړه: (آيا ته د دې لپاره مونږ ته راغلی يې چې مونږ د يو الله عبادت وكړو او هغه معبودان پرېږدو چې زمونږ پلرونو يې عبادت كاوه) [الأعراف سورت: ٧٠ آيت]، او الله - پاک - د قريشو په اړه وويل چې كله زمونږ پيغمبر محمد - صلى الله عليه وسلم - هغوی ته بلنه وركړه چې يوازې د الله عبادت وكړي او هغه څه پرېږدي چې دوی يې له هغه پرته عبادت كوي: له ملايكو، اولياوو، بوتانو، ونو او نورو څخه: ﴿أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ﴾ [ص:٥]. ژباړه: (ايا ده دغه معبودان يو اله وگرځول، بېشكه دا خامخا ډېر عجيبه څيز دی). [ص سورت: ٥ آيت]، او الله سبحانه وتعالى د دوی په اړه وايي: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ۝ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُو آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ﴾ [الصافات: ٣٥ – ٣٦]. ژباړه: (بېشكه دوی (داسې) وو چې كله به دوی ته وويل شول چې له الله نه غير هېڅ لايق د عبادت نشته (نو

دوی به تکبر کاوه، * او دوی وایي چې آیا یقینًا مونږ به رښتیا سره د یو لېوني شاعر له کبله خپل معبودان (خدایان) پرېښودونکي یو). [الصافات سورت: ۳۵ - ۳٦ ایتونه]، او پدې معنا سره ډیرې آیتونه راغلي دي.

کوم آیتونه او حدیثونه مو چې ذکر کړل؛ الله تعالی دې ما او تاته په دین کې پوهه او د رب العالمین په حق کې بصیرت راکړي، لدې ټولو معلومیږي چې: دا دعاګاني او مرسته غوښتل چې تا یې په سوال کې یادونه وکړه، ټول د لوی شرک له ډولونو څخه دي؛ ځکه چې د الله نه غیر د بل چا عبادت او له هغه چا نه د چارو غوښتنه ده چې له الله پرته یې بل څوک ورتیا نه لري، لکه مړي او غائب خلک، او دا د پخوانیو له شرک څخه ډیر بد دی، ځکه چې هغوی به یوازې د راحت پر مهال شرک کاوه، او په سختیو کې به یې خاص د الله عبادت کاوه؛ ځکه هغوی پوهېدل چې هغه پاک ذات له سختیو څخه د دوی په ژغورنه قادر دی او بل هیڅوک یې نه شي خلاصولی، لکه چې په خپل مبین کتاب کې د هغو مشرکانو په اړه فرمایي:
﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ [العنكبوت: ٦٥]. **ژباړه:** (دوی (چې کله په بېړیو کې سپاره شي نو په داسې توګه الله رابولي چې عقیده یې یوازې هغه لره سوچه کړې وي، خو کله یې چې وچې ته راخلاص کړي، یو دم ورسره شرك بنا کړي). [العنکبوت سورت: ٦٥ آیت]، او الله پاک په یو بل آیت کې دوی مخاطبوي او فرمایي:
﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ فَلَمَّا نَجَّاكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا﴾ [الإسراء: ٦٧]. **ژباړه:** (او کله چې تاسو ته په سمندر کې سختي دورسیږي (، نو) هغه څوك (ستاسو له فکره) ورك شي چې تاسو یې بلئ مګر یوازې هغه (الله رابلئ)، نو کله چې تاسو وچې ته

وژغوري (نو) تاسو (له توحیده) مخ اړوئ او انسان ډېر ناشکره دی). [الإسراء سورت: ٦٧ ایت].

که چیرې د دې ورروستیو مشرکانو څخه یو ووایي: زموږ مطلب دا نه دی چې دا خلک پخپله ګټه رسوونکي دي، او زموږ ناروغان پخپله رغوي، یا موږ ته پخپله همدوی ګټه رارسوي، یا موږ ته پخپله زیان رارسوي، بلکې زموږ مطلب دا دی چې پدې کې الله تعالی ته شفاعت وکړي.

نو جواب دا دی چې وویل شي: همدا خو د لومړنیو کافرانو موخه او مراد و، د هغوی دا مقصد نه و چې خدایان یې پیدا کول کوي او روزي ورکوي، په خپله ګټه رسوي یا تاوان، ځکه دا خبره په هغه څه سره باطلیږي چې الله تعالی د هغوی په اړه په قرآن کریم کې فرمایلي چې هغوی یې یوازې د شفاعت او روی ارزو درلوده چې د الله په وړاندې یې لري او دا چې الله تعالی ته یوه مرتبه نږدې دي، لکه چې الله پاک فرمایي: ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ [یونس: ١٨]. **ژباړه:** (او دوی له الله نه پرته د هغو څیزونو عبادت کوي چې نه دوی ته ضرر رسولی شي او نه دوی ته نفع رسولی شي او دوی وایي: دا د الله په وړاندې زمونږ سپارش کوونکي دي). [یونس سورت: ١٨ ایت]، نو الله تعالی پرې په خپلې دې وینا سره رد وکړ چې فرمایي: ﴿قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [یونس: ١٨]. **ژباړه:** (ته ووایه: آیا تاسو الله پر هغه څه خبروئ چې هغه یې نه په آسمانونو کې پېژني او نه یې په ځمکه کې! هغه ډېر پاك او ډېر اوچت دی له هغو څیزونو نه چې دوی یې ورسره شریکوي). [یونس سورت: ١٨ ایت]، نو الله پاک په ډاګه کړه چې هغه ذات داسې کوم شفاعت کوونکي په ځمکه او اسمان کې نه

پیژني چې مشرکان یې قصد لري، او هغه څه چې الله تعالی یې په شتون نه پوهیږي معنا یې دا ده چې داسې څه نشته؛ ځکه چې له هغه ذات څخه هیڅ شی پټ نه دی. او الله تعالی فرمايلي: ﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ۞ إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ۞ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلْخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَـٰذِبٌ كَفَّارٌ﴾ [الزمر: ١ – ٣]. ژباړه: (د دې کتاب نازلول د الله له جانبه دي، چې ډېر غالب، ښه حکمت والا دی)، ژباړه: بېشکه مونږ تا ته کتاب په حقه سره نازل کړی دی، نو ته د الله عبادت کوه، په داسې حال کې چې دین هغه (الله) لره خالص کوونکی یې، ژباړه: (خبر اوسئ چې الله لره سوچه (له شرکه پاك) دین (عقیده او عمل) دی او کومو خلکو چې له هغه پرته نور چاروا کي نیولي (او وايي چې) مونږ خو د دې شیانو لمانځنه صرف د دې لپاره کوو چې الله ته مو په مرتبه کې ورنږدې کړي. بېشکه الله به د دوی تر منځ په هغه څه کې فیصله کوي چې د دوی پکې اختلاف دی، یقیناً الله هغه چا ته هدایت نه کوي چې دروغجن او ناشکره وي). [الزُّمَر سورت: ١-٣ ایتونه].

او دلته د دین معنا؛ عبادت دی، او عبادت د هغه او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم اطاعت دی لکه وړاندې چې تېر شول، او پدې کې: دعاء، مرسته غوښتل، ویره، هیله منديِ، حلاله او نذر داخل دي، همدا رنګه پکې لمونځ، روژه او داسې نور چې الله او رسول یې پرې امر کړی شامل دي. نو هغه (جل جلاله) روښانه کړه چې عبادت یوازې د هغه لپاره دی، او دا چې پر بندګانو واجب دي هغه په عبادت سره ځانګړی کړي، ځکه چې پیغمبر ته یې د عبادت په خالصولو امر؛ ټولو ته امر دی.

بیا الله تعالی د کافرانو په اړه وضاحت وکړ او ویې فرمایل: ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾ [الزمر: ٣]. **ژباړه:** (او هغه کسان چې له هغه نه غیر یې دوستان (کارسازي) نیولي دي (وایي:) مونږ د دوی عبادت نه کوو مگر د دې لپاره چې دوی مونږ الله ته نږدې کړي). [الزُّمَر سورت: ٣ ایت]. نو الله تعالی پرې پدې وینا سره رد وکړ: ﴿إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾ [الزمر: ٣]. **ژباړه:** (بېشکه الله به د دوی په مینځ کې په هغو خبرو کې فیصله کوي چې دوی په هغو کې اختلاف کوي، بېشکه الله لاربنوونه نه کوي هغه چا ته چې هغه دروغجن، ډېر ناشکره وي) [الزُّمَر سورت: ٣ ایت]، نو الله پاک پدې آیت کریمه کې روښانه کړه چې: کافرانو له الله تعالی پرته د خپلو اولیاوو عبادت د دې لپاره کاوه چې الله تعالی ته یې نږدې کړي؛ او همدا د پخوانیو او اوسنیو کافرانو مقصد دی چې الله تعالی یې دا مقصد په خپلې دې وینا سره باطل گرځولی چې فرمایي: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾ [الزمر: ٣]. **ژباړه:** (بېشکه الله به د دوی په مینځ کې په هغو خبرو کې فیصله کوي چې دوی په هغو کې اختلاف کوي، بېشکه الله لاربنوونه نه کوي هغه چا ته چې هغه دروغجن، ډېر ناشکره وي) [الزُّمَر سورت: ٣ ایت].

نو الله پاک د دوی دروغ په دې ادعا کې ښکاره کړل چې د دوی معبودان دوی الله ته نږدې کوي، او د هغوی په عبادت کولو سره یې ورته د هغوی کفر هم په ډاګه کړ، نو په دې توګه، هر څوک چې لږه پوهه ولري پوهیږي چې د لومړنیو کافرانو کفر یوازې په دې کې وو چې دوی پیغمبران،

اولیاء، ونې، ډبرې او نور مخلوقات د خپل ځان او الله تر منځ د شفاعت کوونکو په توګه نیولي وو. او دا باور يې درلوده چې هغوی د الله له اجازې او رضايت پرته اړتیاوې پوره کوي، لکه څنګه چې وزيران د واکمنانو پر وړاندې شفاعت کوي، نو الله تعالی يې د واکمنانو او ملکانو سره مقایسه کړل، او وايي: لکه څنګه چې يو څوک پاچا يا مشر ته اړتيا لري چې د ځانګړو کسانو او وزيرانو له لارې يې ورته شفاعت وشي، همداسې موږ هم هغه ته د هغه د پیغمبرانو او اولیاوو په عبادت سره نږدې کیږو!

او دا تر ټولو ستر باطل (باور) دی، ځکه چې هغه پاک ذات هيڅ سیال نلري، او هغه د مخلوق سره پرتله کیدی نه شي، او له اجازې پرته يې پر وړاندې څوک شفاعت نه شي کولی، او له موحدينو پرته بل چاته د شفاعت اجازه نه کوي، هغه پاک ذات پر هر څه قادر او په هر څه پوه دی، هغه تر ټولو زيات مهربان ذات دی، له هیچا ډار او ويره نه لري؛ ځکه چې هغه سپیڅلی ذات پر بندګانو غالب، او څنګه چې وغواړي په چارو کې يې تصرف کوي. د پاچاهانو او مشرانو برعکس؛ چې هيڅ نشي کولی، او د هغو کارونو لپاره چې خپله ترې عاجز دي يو چاته اړتیا لري؛ لکه خپل وزيران، خاص خلک او عسکر، همدا رنګه اړتيا لري چې د نورو خلکو له احوالو خبر شي، نو يو څوک بايد معلومات ورکړي، ځکه خو اړتيا لري له خپلو خاصو خلکو او وزيرانو څخه يې يو څوک راضي کړي تر څو له اړمنو سره (مرسته وکړي)، او رب جل جلاله چې دی، نو هغه د خپلو ټولو مخلوقاتو څخه غني دی، پر هغوی يې له مورګانو زيات مهربان دی، عادل پادشاه دی، هر کار په خپل ځای کې کوي، څنګه چې د هغه د حکمت، علم او قدرت غوښتنه وي، نو روا نه دی چې له مخلوقاتو سره يې په هيڅ وجه پرتله شي.

او رب جل جلاله چي دی، نو هغه له ځپلو ټولو مخلوقاتو څخه غني دی، پر هغوی يې له مورګانو زيات مهربان دی، عادل پادشاه دی، هر کار په خپل ځای کې کوي، ځنګه چې د هغه د حکمت، علم او قدرت غوښتنه وي، نو روا نه دی چي له مخلوقاتو سره يې په هيڅ وجه پرتله شي، لدې امله هغه پاک ذات په خپل کتاب کې روښانه کړې: چې مشرکانو دا منلې ده چې هغه خالق، روزي ورکوونکی او چار سازی هغه ذات دی چې په سختيو کې مرستې ته رسيدنه کوي، مصيبت لرې کوي، ژوندي کول، مړه کول او داسې نورې کړنې تر سره کوي.

او يقينا چې د مشركانو او پيغمبرانو ترمنځ شخړه يوازې الله جل جلاله ته په اخلاص سره عبادت كولو كې ده، لکه چې فرمايي: ﴿وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ﴾ [الزخرف: ٨٧]. ژباړه: (او قسم دی که ته له دوی نه پوښتنه وکړې چې دوی چا پيدا کړي دي (نو) دوی به خامخا ضرور ووايي: الله (پيدا کړي دي). [الزخرف سورت: ٨٧ آيت]. او الله تعالى فرمايلي: ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ٣١]. ژباړه: (ته ووايه: تاسو ته له اسمان او ځمكې نه روزي څوك دركوي؟ يا د غوږونو او سترګو مالك څوك دى اوڅوك ژوندى له مړي راوباسي او مړى له ژوندي راوباسي او څوك د كارونو تدبير كوي؟ نو يقينًا دوى به وايي چې الله دى، (نو ته ووايه): آيا نو تاسو نه وېرېږئ!). [يونس سورت: ٣١ ايت]، او پدې معنا سره ډيرى آيتونه راغلي دي.

پدې اړه آيتونه تېر شول چې د پيغمبرانو او امتونو تر منځ شخړه

یوازې، الله تعالی ته په اخلاص سره عبادت کولو کې وه، لکه چې هغه ذات فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]. ژباړه: (او یقینًا یقینًا مونږ په هر یو امت کې یو رسول لېږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ). [النحل سورت: ٣٦ آیت]، او هغه آیتونه چې پدې معنا سره راغلي دي. او هغه پاک ذات د خپل سپېڅلي کتاب په ډېرو ځایونو کې د شفاعت خبره تشریح کړې ده، الله تعالی فرمايلي: ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ [البقرة: ٢٥٥]. ژباړه: (څوک دی چې د هغه له اجازې پرته د هغه پر وړاندې سپارښتنه وکړي). [البقرة سورت: ایت ٢٥٥]، او الله تعالی فرمايلي: ﴿وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى﴾ [النجم: ٢٦]. ژباړه: (او په آسمانونو کې څومره ډېر ملایك دي چې د دوی سفارش هېڅ شی نفع نه ورکوي مګر وروسته له دې چې الله اجازت ورکړي هغه چا ته چې یې وغواړي او (د هغه په شفاعت) راضي شي). [النجم سورت: ٢٦ آیت]. و د ملایکو په اړه یې فرمايلي: ﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ﴾ [الأنبياء: ٢٨]. ژباړه: (او دوی شفاعت نشي کولی مګر د هغه چا لپاره چې هغه (الله) ترې راضي وي او دوی خاص د هغه له هیبته وېرېدونکي دي). [الأنبياء سورت: ٢٨ آیت].

او هغه - جل جلاله - فرمايي چې د خپلو بندګانو لپاره کفر نه خوښوي، بلکې خوښ ګڼې چې هغوی شکر ګذاره اوسي، او د هغه شکر ادا کول د هغه توحید او د هغه پر طاعت عمل کول دي، الله تعالی فرمايلي: ﴿إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ

تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ﴾ [الزمر: ٧]. ژباړه: (كه تاسو كفر كوئ، نو الله تعالى بې پرواه دى ستاسو نه (څه حاجت ستاسو ايمان او عبادت ته نه لري) او هغه د خپلو بندګانو په كفر نه راضي كيږي (نه يې خوښوي) او كه تاسو شكر كوئ نو الله تعالى راضي كيږي). [الزمر سورت: ٧ آيت ايت].

او بخاري په خپل صحيح كې له ابو هريره رضي الله عنه څخه روايت كوي فرمايي: اى د الله رسوله! ستا په شفاعت نېكمرغه انسان څوک دى؟ هغه وفرمايل: ژباړه: «چا چې د زړه له اخلاصه (لا إله إلا الله) ويلي وي».
او يا يې فرمايلي: «يعني د ځان د اخلاص له مخې».

او په صحيح كې له أنس رضي الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «د هر نبي لپاره يوه دعا وي چې قبليږي، نو هر نبي په خپله دعا كې بيړه كړې ده، او ما خپله دعا د قيامت په ورځ د خپل امت لپاره د شفاعت په توګه ساتلې ده، له دې به - ان شاء الله - زما هغه امتي برخمن كيږي چې مړ شي او هيڅ شى يې د الله سره نه وي شريک كړى». او پدې معنا سره حديثونه ډير دي.

او ټول آيتونه او حديثونه مو چې ذكر كړل پدې دلالت كوي چې عبادت يوازې د الله حق دى، او هيچا ته روا نه دي چې څه شى ترې بل چاته صرف كړي، نه پيغمبرانو او نه بل چاته او دا چې شفاعت د الله مالكيت دى لكه چې فرمايي: ﴿قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا﴾ [الزمر: ٤٤]. ژباړه: (وورايه خاص د الله په اختيار كې دى سفارش ټول). [الزمر سورت: ٤٤ آيت]. او هيڅوک د شفاعت مستحق نه ګرځي مګر هغه وخت چې شفاعت كوونكي ته اجازه وشي، او له هغه چا څخه الله راضي شي چې شفاعت يې

کیږي، او هغه سپېڅلی ذات یوازې توحید خوښوي، لکه وړاندې چې تېر شول.

پر دې اساس: مشرکانو ته به شفاعت کې برخه نشته، او الله تعالی دا خبره په خپلې دې وینا سره روښانه کړې ده چې فرمايي: ﴿فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ﴾ [المدثر: ٤٨]. **ژباړه:** (نو دوی ته د سفارش کوونکو سفارش فایده نه رسوي) [المدثر سورت: ٤٨ آیت]. او الله تعالی فرمايلي: ﴿مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ﴾ [غافر: ١٨]. **ژباړه:** (د ظالمانو لپاره به نه هیڅوك پوخ دوست وي او نه کوم داسې شفاعت کوونکی چې خبره یې ومنلی شي). [غافر سورت: ١٨ ایت]. او ښکاره ده چې ظلم کله مطلق ذکر شي نو مراد ترې په الله تعالی شرک کول وي، الله تعالی فرمايلي: ﴿وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ [البقرة: ٢٥٤]. **ژباړه:** (او همدا کافران ظالمان دي) [البقرة سورت: ٢٥٤ ایت]. او الله تعالی فرمايلي: ﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ [لقمان: ١٣]. **ژباړه:** (بېشکه شرک یقینًا ډېر لوی ظلم دی). [لقمان سورت: ١٣ آیت].

او د کوم څه یادونه دې چې په سوال کې وکړه؛ چې ځینې صوفیان په جوماتونو او نورو ځایونو کې وايي: (اللهم صل على من جعلته سببًا لانشقاق أسرارك الجبروتية، وانفلاقًا لأنوارك الرحمانية، فصار نائبًا عن الحضرة الربانية، وخليفة أسرارك الذاتية.. إلخ). یعني ای الله پر هغه چا دې رحمت نازل کړه چې تا د خپلو جبروتي رازونو د راسپړلو او ستا د رحماني انوارو د چاودېدلو سبب ګرځولی، چې پدې سره د ربانیت د حضور استازی او د ذاتي رازونو خلیفه ګرځېدلی دی.. تر پای.

نو جواب یې دا دی چې وویل شي: دا او دې ته ورته ځرګندونې د

هغه تکلف او مبالغي يوه برخه ده چې زموږ پيغمبر محمد صلى الله عليه وسلم يې په اړه خبرداری ورکړی، لکه په صحيح مسلم کې چې د عبدالله بن مسعود رضى الله عنه په روايت کې راغلي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «تشدد کوونکي هلاک شول» درې ځلي يې دا خبره وکړه.

امام خطابي رحمه الله فرمايلي: (متنطع: هغه چاته ويل کيږي چې د اهل کلام (منطقيانو) د عقيدې مطابق په يو شي کې د پلټنې په موخه ژور ننوځي په ژوره توګه ورډوبيږي او په پلټنه کې ورپسې ځان په زحمت کوي، او په هغه څه کې لاسوهنه کوي چې اړه ورپورې نه لري او په هغه څه پسې ژوره پلټنه کوي چې عقلونه يې ورته نه رسيږي).

أبو السعادات ابن الأثير وايي: (هغه خلک چې په خبرو کې ژور ځي او افراطيت کوي، د مريو (حلقونو) له بيخ څخه غږيږي، دا کلمه له (نطع) څخه اخيستل شوې چې د خولې پورته غار ته وايي، بيا د هر هغه څه لپاره وکارول شوه چې انسان پکې ژور ځی؛ هغه که وينا يې يا کړنه).

او هغه څه چې دوو ژبپوهه امامانو يې يادونه کړې، نو تا او هر هغه چاته چې لږ څه بصيرت ولري روښانه کيږي چې زموږ پر پيغمبر او سردار، صلى الله عليه وسلم دا ډول درود ويل د هغه تکلف يو ډول دی چې منع ترې راغلې ده، او مسلمان بايد پدې اړه په رسول الله صلى الله عليه وسلم په درود ويلو کې ثابت شوی کيفيت تعقيب کړي، او هغه له بل هر څه نه بسنه کوي.

له دې جملې هغه حديث چې بخاري او مسلم په خپلو صحيحينو کې روايت کړی او الفاظ د بخاري دي؛ د کعب بن عجرة رضي الله عنه څخه

روايت دی چې صحابه كرامو رضي الله عنهم وويل: ای د الله رسوله! موږ ته الله امر كړی چې پر تا درود ووايو، نو څنګه درود درباندې ووايو؟ هغه وفرمايل: ژباړه: ووايئ: «يا الله! پر محمد صلى الله عليه وسلم او د هغه پركورنۍ رحمت و اوروه، لكه پر ابراهيم عليه السلام او د هغه پركورنۍ دې چې ورولې و، بېشكه ته ستايل شوی او لوی يې. يا الله ! پر محمد صلى الله عليه وسلم او د هغه پر كورنۍ بركتونه و اوروه، لكه پر ابراهيم - عليه السلام - او د هغه پركورنۍ دې چې ورولې و، بېشكه ته ستايل شوی او لوی يې».

او په صحيحينو كې له أبى حميد الساعدي رضي الله عنه څخه روايت دی: هغوی وويل: ای د الله رسوله! پر تا څنګه درود ووايو؟ هغه وفرمايل: ژباړه: «ووايئ: ای الله، پر محمد - صلى الله عليه وسلم - او د هغه په ميرمنو او اولادې رحمت نازل كړه لكه څنګه چې تا د ابراهيم په كورنۍ رحمت ليږلی، او په محمد - صلى الله عليه وسلم - او د هغه په ميرمنو او اولادې رحمت راوليږه لكه څنګه چې تا د ابراهيم پر كورنۍ بركت راليږلی دی، ته په حقيقت كې د ستاينې وړ او جلال لرونكی يې».

او په صحيح مسلم كې له أبو مسعود الأنصاري رضي الله عنه څخه روايت دی وايي چې بشير بن سعد وويل: ای د الله رسوله! الله تعالى موږ ته امر كړی چې پر تا درود ووايو، نو څنګه درود درباندې ووايو؟ هغه چپ شو، بيا يې وفرمايل: «ووايئ: يا الله! پر محمد - صلى الله عليه وسلم - او د هغه پركورنۍ رحمت نازل كړه، لكه پر ابراهيم -عليه السلام- دې چې نازل كړی. او پر محمد صلى الله عليه وسلم او د هغه پر كورنۍ بركتونه نازل كړه، لكه پر ابراهيم - عليه السلام - دې چې نازل كړی، بېشكه ته ستايل شوی او لوی يې». او سلام پرې داسې وايئ لكه چې وړاندې پوه شوئ.

دا او دې ته ورته نور الفاظ چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت دي، هغه څه دي چې یو مسلمان یې باید په خپلو دعاګانو او په رسول الله صلی الله علیه وسلم په سلام ویلو کې وکاروي، ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم تر ټولو خلکو ښه پوه دی چې د هغه په اړه څه کارول مناسب دي، لکه څنګه چې هغه تر ټولو خلکو ښه پوه دی چې د هغه د رب په اړه کوم الفاظ وکارول شي.

او هغه تکلفي او نوي جوړ شوي الفاظ او هغه چې کیدی شي غلطه معنی ولري؛ لکه کومې کلمې چې په پوښتنه کې ذکر شوي دي، نو دا هغه څه دي چې باید ونه کارول شي، ځکه چې تکلف پکې دی، او کیدی شي په باطله معناوو سره تفسیر شي، سربیره پر دې چې د هغو الفاظو خلاف دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم تاکلي او د امت لارښوونه یې ورته کړې ده، او هغه صلی الله علیه وسلم تر ټولو پوه او ټولو ته غوره نصیحت کوونکی او له تکلف څخه لرې انسان دی، پر هغه دې د خپل رب له طرفه غوره درود او سلام وي.

پدې سره زه هیله لرم چې څه مو چې د توحید د حقیقت، د شرک د حقیقت، په دې برخه کې د لومړنیو او وروستیو مشرکانو ترمنځ د توپیر، او په رسول الله صلی الله علیه وسلم د درود ویلو د مشروع کیفیت په اړه بیان کړل د یو زده کوونکي لپاره بسنه وکړي او د حق پسې پلټونکي ته د قناعت وړ وګرځي. او هغه څوک چې د حق پېژندلو ته لیوالتیا نه لري؛ نو هغه د خپلو خواهشاتو پیرو دی، الله تعالی فرمايلي: ﴿فَإِلَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ [القصص: ٥٠]. ژباړه: (نو که دوی ستا خبره ونه

منله، نو ته پوه شه چې دوی يقينًا يواځې د خپلو خواهشاتو پيروي کوي او له هغه چا نه لوی گمراه څوک دی، چې د خپل خواهش پيروي کوي، بې له هدايته د الله له جانبه، بېشکه الله ظالم قوم ته نېغه لار نه ښيي). [القصص سورت: ٥٠ ايت].

نو پدې آيت کريمه کې الله -جل جلاله- روښانه کړه چې خلک، د هغه څه په اړه چې الله تعالى پرې خپل پيغمبر محمد صلى الله عليه وسلم د لاربښوونې او حق دين سره رالېږلی دوه ډوله دي:

يو يې هغه ډول خلک دي چې د الله او د هغه د رسول منونکي دي.

دويم: هغه څوک دی چې د خپلو خواهشاتو پيروي کوي؛ او هغه (جل جلاله) فرمايي چې له هغه چا څخه ډېر گمراه بل څوک نشته چې د الله له لاربښوونو پرته د خپلو خواهشاتو پيروي کوي.

موږ له الله - جل جلاله - څخه سوال کوو چې د نفساني خواهشاتو له پيروۍ څخه مو وژغوري، همدا رنگه ترې سوال کوو چې موږ، تاسو او زموږ ټول ورونه د الله جل جلاله او د هغه د رسول صلى الله عليه وسلم منونکي، د هغه د شريعت تعظيم کوونکي، او له هر هغه څه نه ځان ساتونکي وگرځوي چې د شريعت خلاف وي لکه: بدعتونه او د خواهشاتو پيروي، هغه ذات سخي او مهربان دی.

وصلى الله على عبده ورسوله نبينا محمد وآله وأصحابه وأتباعه بإحسان إلى يوم الدين.

الرسالة الخامسة

حكم الاحتفال بالمولد النبوي وغيره من الموالد

پنځم پیغام

د رسول الله -صلی الله علیه وسلم- او نورو میلادونو د لمانځلو حکم

الحمد لله، والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن اهتدى بهداه. أما بعد:

ډېرى خلکو په وار وار د رسول الله صلى الله عليه وسلم د ميلاد د لمانځلو، په دې جريان کې هغه ته ودريدلو، سلام پرې اچولو او داسې نورو هغو کړنو په اړه پوښتنې کړې دي چې د زوکړې د ورځې د تجليل پر مهال تر سره کيږي.

جواب يې دا دی چې ووېل شي: د رسول الله صلى الله عليه وسلم يا د بل چا د مېلاد تجليلول جايز نه دي؛ ځکه دا په دين کې نوې رامنځته شوې بدعت دی؛ چې رسول الله صلى الله عليه وسلم، خلفای راشدينو او نورو صحابه کرامو رضوان الله عليهم دا کار نه دی کړی، او نه د غوره پېړيو هغو تابعينو کړی چې په نيکی کې يې دوی پسې اقتدا کړې ده، حال دا چې هغوی پر سنت تر هر چا ښه پوه وو، او د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره يې بشپړ محبت درلود او له هغه وروسته يې له هر چا زياته د هغه د شريعت پيروي کړې ده.

او الله تعالى په خپل مبين کتاب کې فرمايلي: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ [الحشر: ٧]. **ژباړه:** (او رسول چې تاسو ته څه هم درکړي، هغه واخلئ او له څه نه يې چې منع کړي ياست، ترې منع شئ). [الحشر سورت: ٧ آيت] او الله جل جلاله فرمايلي: ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [النور: ٦٣]. **ژباړه:** (نو هغه کسان دې ووېرېږي چې د هغه (رسول) له حکم نه مخالفت کوي، له دې نه چې دوی ته څه افت ورسيږي، يا دوی ته ډېر دردوونکی عذاب ورسيږي). [النور

سورت: ٦٣ آیت]، او الله پاک فرمايي: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ [الأحزاب: ٢١]. ژباړه: (یقینًا یقینًا ستاسو لپاره په (کار د) رسول الله کې ډېره ښه اقتدا ده، د هغه چا لپاره چې د الله او د ورستنۍ ورځې امېد لري او الله ډېر زیات یادوي). [الأحزاب سورت: ٢١ آیت]. او الله تعالی فرمايلي: ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ [التوبة: ١٠٠]. ژباړه: (او له مهاجرینو او انصارو نه هغه وړاندیني اولني (ایمان لرونکي) او هغه کسان چې په نېکۍ سره يې د دوی پیروي کړې ده، الله له دوی نه راضي شوی دی او دوی له هغه نه راضي شوي دي او هغه د دوی لپاره داسې جنتونه تیار کړي دي چې د هغو له لاندې ویالې بهېږي، چې دوی به په هغو کې تل ترتله وي، همدا ډېره لویه کامیابي ده). [التوبة سورت: ١٠٠ ایت]، او الله تعالی فرمایلي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: ٣]. ژباړه: (نن ورځ ما ستاسو لپاره ستاسو دین مکمل کړ او پر تاسو مې خپل نعمتونه تمام کړل او ما ستاسو لپاره اسلام د دین په توګه خوښ کړ). [المائدة سورت: ٣ ایت]. او پدې معنا سره ډېر آیتونه راغلي دي.

او له پیغمبر صلی الله علیه وسلم څخه روایت دی چې هغه فرمایلي: ژباړه: «چا چې زموږ په دین کې نوي شیان راپیدا کړل چې له (دین) څخه نه وي، هغه مردود دي». یعني: بېرته پرې ورګرځي او ترې نه منل کیږي. او په یو بل حدیث کې يې فرمایلي: ژباړه: «تاسي زما او د هدایت موندونکو

راشدينو خلفاوو په سنتو کلکې منګولې ولګوئ، د ژامې غاښونه پرې کلک کړئ او په دين کې له نويو طريقو راوېستلو ځان وساتئ، ځکه چې (په دين کې) هر نوښت بدعت دی او هر بدعت ګمراهي ده». نو په دې دوو حديثونو کې د بدعتونو د رامنځته کولو او پر هغو د عمل کولو په وړاندې سخت خبرداری ورکړل شوی دی.

د ميلاد د داسې جشنونو جوړول پدې معنی دي چې الله جل جلاله د دې امت لپاره دين بشپړ کړی نه دی، او رسول الله صلى الله عليه وسلم خپل امت ته هغه څه نه دي رسولي چې دوی پرې بايد عمل وکړي، تر دې چې دا وروستي خلک راغلل، نو د الله په دين کې يې هغه څه راوويستل چې هغه يې اجازه نه ده کړې، پدې ګومان چې دا کار يې الله تعالى ته نږدې کوي. له شک پرته چې پدې کې لوی خطر او پر الله جل جلاله او د هغه پر رسول صلى الله عليه وسلم اعتراض دی، حال دا چې الله جل جلاله خپلو بندګانو ته دين بشپړ کړی او خپله لورينه يې پرې پوره کړې ده.

او رسول الله صلى الله عليه وسلم په ښکاره رسولو سره دين خلکو ته رسولی، او هيڅ داسې لار يې نده پرېښې چې انسان جنت ته رسوي او له دوزخ څخه يې لرې کوي مګر دا چې ورته يې روښانه کړې ده، لکه څنګه چې له عبد الله بن عمرو رضي الله عنه څخه په صحيح حديث کې روايت دی وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «بېشکه الله تعالى هيڅ پيغمبر ندی لېږلی مګر دا چې پر هغه واجب وو چې خپل امت ته هغه خير وښايي چې ورته معلوم وي، او له هغه شر څخه يې وويروي چې ورته معلوم وي». مسلم په خپل صحيح کې روايت کړی دی.

او ښکاره ده چې زموږ پيغمبر صلى الله عليه وسلم غوره او وروستی

پيغمبر او په پيغام رسولو او نصيحت کولو کې تر ټولو بشپړ دی، نو که چيرته د زيږونونو لمانځل د دين هغه برخه وای چې الله پرې راضي کېده، نو خامخا به رسول الله صلى الله عليه وسلم امت ته بيان کړی وی، يا به يې خپل ژوند کې دا کار کړی و، يا به يې صحابه کرامو کړی و.

نو کله چې دا کار نه دی شوی معلومه شوه چې له اسلام څخه نه دی، بلکې دا کار له هغو نوښتونو څخه دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ترې امت ويرولی، لکه په حديثونو کې وړاندې تېر شول. او پدې معنا سره ډيری آيتونه او حديثونه شتون لري

د علماوو يوې ډلې په پورته ذکر شويو او نورو شواهدو د عمل کولو پر بنا د ميلاد لمانځل غندلي او پر وړاندې يې خپل خبرداری په څرګنده توګه بيان کړی، خو ځينو وروستيو علماوو له دې سره مخالفت څرګند کړی او د منکراتو د نه شتون په صورت کې يې جايز ګڼلی؛ لکه د رسول الله صلى الله عليه وسلم په اړه مبالغه، د ښځو او نارينه وو تر منځ اختلاط، د موسيقۍ د وسايلو کارول او داسې نور چې پاکيزه شريعت يې ردوي، او ګومان يې کړی چې دا حسنه بدعتونه دي.

او **شرعي قاعده (وايي):** هغه څه چې خلک يې په اړه اختلاف لري بايد د الله جل جلاله کتاب او د هغه د رسول محمد صلى الله عليه وسلم سنت ته راجع شي، لکه څنګه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ [النساء: ٥٩]. **ژباړه:** (ای هغو کسانو چې ايمان يې راوړی

دی! د الله خبره منئ او د رسول خبره منئ او د خپلو د امر خاوندانو، نو که چېرې تاسو په خپلو کې د څه شي په باره کې هم نزاع (جګړه او اختلاف) وکړئ، نو هغه (شی) الله او د هغه رسول ته وګرځوئ که چېرې تاسو په الله او په ورځ د اخرت ایمان لرئ، دا (کار) ډېر غوره او د انجام له پلوه ډېر ښه دی). [النساء سورت: ٥٩ ایت]، او الله تعالی فرمایلي: ﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾ [الشورى: ١٠]. ژباړه: (او هر هغه شی چې تاسو په هغه کې اختلاف وکړئ، نو د هغه حکم (فیصله) الله ته ده). [الشورى سورت: ١٠ ایت].

موږ دا موضوع - چې: د زوکړې لمانځل ده - د الله تعالی کتاب ته راجع کړه، نو ومو موندل چې د الله کتاب موږ ته امر کوي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم پیروي په هغه څه کې وکړو چې راتګ يې پرې کړی، او د هغه څه په اړه خبرداری راکوي چې هغه ترې منع فرمایلي. او هغه سپیڅلی ذات موږ ته خبر راکوي چې دین يې دې امت ته بشپړ کړی، او د زوکړې دا جشن هغه څه نه دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم راوړی وي او د هغه دین برخه نه وي چې الله تعالی موږ ته بشپړ کړی او موږ ته يې په اړه د رسول د پیروۍ امر کړی دی.

او د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنت ته مو هم راجع کړ؛ نو ومو نه موندل چې هغه دا کار کړی وي او یا يې پرې امر کړی وي، یا يې صحابه کرامو رضي الله عنهم کړی وي، نو پدې سره پوه شو چې له دین څخه نه دی، بلکې په دین کې نوښت او د اهل کتابو - یهودو او نصاراوو - د اخترونو سره پکې هغوی ته ورته والی دی.

په دې توګه، دا هر هغه چا ته روښانه ده چې لږ بصیرت او د حق

بيانولو او پلټنې ته ليوالتيا ولري چې په زوکړو جشن نيول د اسلام له دين څخه نه دي، بلکې دا کار له هغو بدعتونو څخه دی چې په دين کې له ځانه راويستل شوي او الله جل جلاله او رسول يې صلى الله عليه وسلم د پرېښودلو امر کړی او په اړه يې خبرداری ورکړی. او هيڅ عقلمند ته نه ښايي چې د هغو کسانو په ډېروالي دوکه شي چې په ډېری هېوادونو کې پرې جشنونه نيسي، ځکه چې حق د کوونکو په زياتوالي نه پېژندل کيږي، بلکې په شرعي دليلونو پېژندل کيږي لکه څنګه چې الله تعالى د يهودو او نصاراوو په اړه فرمايلي: ﴿وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [البقرة: ١١١]. ژباړه: (او دوی (اهل کتاب) وايي: جنت ته به هيڅکله هم (څوک) داخل نشي، مګر هغه څوک چې يهودي وي، يا نصراني، دا د دوی (باطلې) ارزوګانې دي، ته (ورته) ووايه: (په دې دعوا) خپل دليل راوړئ، که تاسو رښتوني يئ). [البقرة سورت: ١١١ ايت]، او الله تعالى فرمايلي: ﴿وَإِنْ تُطِعْ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ [الأنعام: ١١٦]. ژباړه: (او که چېرې ته اطاعت وکړې د هغو کسانو د اکثريت چې په ځمکه کې دي (نو) دوی به تا د الله له لارې نه واړوي). [الأنعام سورت: ١١٦ ايت].

سربېره پردې، د پيغمبر صلى الله عليه وسلم د زوکړې ډېری دا جشنونه - سره له دې چې بدعت دي - د نورو غندلو وړ شيانو څخه خالي نه دي. لکه د ښځو او نارينه وو اختلاط، د سندرو او موسيقۍ د وسايلو کارول، د الکولو او مخدره توکو څښل، او داسې نورې بدې کړنې. کېدای شي له دې څخه په لويو کارونو کې ښکېل شي، چې هغه لوی شرک دی، کله چې دوی د رسول الله صلى الله عليه وسلم په حق کې افراط وکړي، يا

د نورو اولياوو په حق کې چې سوال ترې وکړي، يا پرې د مرستې غوښتنه وکړي او مرسته ترې وغواړي، او دا باور درلودل چې هغه په غيبو پوهيږي او داسې نورې کفري چارې چې خلک يې د رسول الله صلى الله عليه وسلم او نورو هغو خلکو د زوکړې په جشنونو کې کوي چې اوليا يې بلي.

حال دا چې له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه په صحيح روايت ثابت دي چې هغه فرمايلي: ژباړه: «خبردار اوسئ او ځانونه په دين کې له زيادت څخه وساتئ، ځکه له تاسو مخکې خلک په دين کې د زيادت له امله تباه شول». او هغه - عليه الصلاة و السلام - فرمايلي: ژباړه: «زما په ستاينه کې له بريده مه اوړئ لکه نصاراوو چې د مريمې زوی له بريده زيات وستايلو، بېشکه زه يو بنده يم؛ نو ووايئ: د الله بنده او د هغه رسول دی». بخاري په خپل صحيح کې د عمر رضي الله عنه له حديث څخه روايت کړی.

د حيرانتيا او نااشنا خبرو څخه يوه دا هم ده: چې ډيری خلک دې جشنونو کې د حاضريدو لپاره هڅاند وي او زيار باسي، دفاع ترې کوي او پر ځای يې له هغه څه نه شاته پاتې کيږي چې الله پرې واجب کړي دي لکه د جمعې او جماعت لمونځونو ته حاضريدل، او پدې سره هيڅ سر نه پورته کوي، او دا فکر هم نه کوي چې کوم لوی ناروا کار يې کړی دی. نو پدې کې شک نشته چې دا يې د ايمان له کمزورۍ، لږ بصيرت او د هغو ګناهونو د زياتوالي له امله دی چې د ډول ډول ګناهونو له امله يې په زړونو زنګ راوښتی دی، له الله تعالى څخه د ځان او ټولو مسلمانانو لپاره د سلامتيا سوال کوم.

لدې جملې څخه دا ده چې: ځينې يې فکر کوي د الله رسول صلى

الله علیه وسلم د زوکړې د ورځې په جشن کې ګډون کوي، لدې امله ورته د هرکلي او هغه سره د مینې لپاره ودریږي، چې دا یو تر ټولو لویه باطل او بدترینه ناپوهي ده، ځکه یقینا رسول الله صلی الله علیه وسلم له قیامت نه وړاندې له خپل قبر څخه نه راوځي او نه له چا سره اړیکې ټینګوي او نه یې غونډو ته حاضریږي، بلکې هغه په خپل قبر کې د قیامت تر ورځې پورې استوګن دی، او روح یې په پورته علیین کې د خپل رب سره د عزت په مقام کې دی، لکه چې الله تعالی په سورت المومنون کې فرمایلي: ﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَٰلِكَ لَمَيِّتُونَ۝ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ﴾ [المؤمنون: ١٥ – ١٦]. ژباړه: (بیا بېشکه تاسو له دې (ژوند) نه بعد خامخا مړه کېدونکي یئ. بیا به یقینًا تاسو د قیامت په ورځ ژوندي راپاڅولی شئ). [المؤمنون سورت: ١٥ - ١٦ ایتونه]. او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي: ژباړه: «زه لومړی هغه څوک یم چې قبر یې څیرول کیږي او لومړی کس یم چې په قیامت کې به شفاعت کوونکی وي او هغه کس چې شفاعت یې منل کیږي». د هغه د رب له طرفه دې پرې ګوره درود او سلام وي.

نو دا دوه کریمه آیتونه، حدیث شریف او هغه څه چې د دوی په معنا له آیتونو او حدیثونو څخه راغلي دي، ټول پر دې دلالت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم او نور مړي به له قبرونو څخه د قیامت په ورځ راوځي، پدې خبرې د مسلمانانو د علماوو اجماع ده، چې هیڅ خلاف پکې نشته، نو هر مسلمان ته ښایي چې دې چارو ته پاملرنه وکړي او له هغه څه نه ځان وساتي چې جاهلانو او ورته خلکو له بدعتونو او خرافاتو څخه راویستلي، هغه چې الله پرې هیڅ دلیل نه دی نازل کړی، الله مرسته کوونکی دی، پر هغه مو توکل دی او د هغه له امر پرته له هیڅ چارې بلې ته

اوريدل او څواک نشته.

او په رسول الله صلی الله عليه وسلم درود او سلام چې دی، نو له غوره عملونو څخه دی چې الله تعالی ته يې نږدې کېدل کيږي او له نيکو عملونو څخه دی لکه چې الله تعالی فرمايلي: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ [الأحزاب: ٥٦]. ژباړه: (بېشکه الله او د هغه ملايك په نبي درود وايي، ای هغو کسانو چې ايمان يې راوړی دی! تاسو په دغه (نبي) باندې درود ووايئ او سلام ووايئ، سلام ويل) [الأحزاب سورت: ٥٦ ايت]، او رسول الله - صلی الله عليه وسلم - فرمايلي دي: ژباړه: «چا چې پر ما يو ځل درود وويل، الله تعالی به يې پرې لس ځلې ووايي». دا په هر وخت کې روا دی، او د هر لمانځه په پای کې پرې تاکيد شوی، بلکې د هر لمانځه په وروستي شهادت کې د علماوو د يوې ډلې په اند واجب دی.

او پر مسنونيت يې په ډېری ځايونو کې ټينګار شوی؛ لکه له اذان څخه وروسته، د رسول الله - صلی الله عليه وسلم - له ياد وروسته او د جمعې په ورځ او شپه کې، لکه څنګه چې پرې ډېری حديثونه دلالت کوي.

له الله جل جلاله څخه سوال کوو چې موږ او ټولو مسلمانانو ته په دين کې د پوهې توفيق راکړي، پرې مو ثابت وساتي او دا چې پر ټولو د سنتو د عملي کولو لورينه وکړي او له بدعتونو يې وساتي، بېشکه چې هغه سخي او عزتمند ذات دی.

وصلّی الله وسلّم علی نبيّنا محمّدٍ وعلی آله وصحبه.

الرسالة السادسة

حكم الاحتفال بليلة الإسراء والمعراج

شپږم پیغام

د اسراء او معراج د شپې لمانځلو حکم

الحمد لله، والصلاة والسلام على رسول الله، وعلى آله وصحبه. أَمَّا بَعْدُ:

له شک پرته چې اسراء او معراج د الله جل جلاله د قدرت له لويو نښانو څخه دي چې د هغه د رسول محمد صلى الله عليه وسلم ربښتينولي او د الله تعالى په وړاندې د هغه د مقام عظمت ښيي، همدا رنګه دا د الله جل جلاله د حيرانوونکي قدرت ثبوت او پر ټولو مخلوقاتو يې په پورته والي دليل دى الله تعالى فرمايلي: ﴿سُبْحَانَ الَّذِى أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِى بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الإسراء: ١]. ژباړه: (هغه ذات لره پاکي ده چې خپل بنده يې د شپې په يوه لږه برخه کې له مسجد حرام نه مسجد اقصىٰ ته بوتلو، هغه (مسجد اقصىٰ) چې موږ د هغه ګېرچاپېره برکت اچولى دى، د دې لپاره چې موږ هغه ته له خپلو نښو څخه ځيني وښيو، بېشکه هم هغه ښه اورېدونکى، ښه لېدونکى دى) [الإسراء سورت: ١ ايت].

له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه متواتر روايتونه راغلي چې هغه اسمانونو ته خېژول شوى، دروازې يې ورته پرانېستل شوي تر دې چې له اووم اسمان څخه تېر شوى او رب يې چې څه غوښتل په اړه يې ورسره خبرې کړي او پنځه وخته لمونځونه يې پرې فرض کړي، په داسې حال کې چې په لومړي سر کې يې پنځوس فرض کړل، نو زموږ پېغمبر صلى الله عليه وسلم په بار بار ورګرځيده او د کمېدو سوال به يې ترې کاوه، تر دې چې پنځو لمونځونه ته يې راکم کړل ، خو دا په شمېر کې پنځه او په ثواب کې پنځوس دي؛ ځکه چې نيکي يو په لسه ده، نو الله تعالى لره د هغه په ټولو نعمتونو حمد او شکر دى.

دا شپه چې په کې اسراء او معراج شوی، په صحیحو احادیثو کې مشخص شوې نه ده، نه په رجب او نه کومه بله میاشت کې، او هر څه چې یې د مشخص کېدلو په اړه راغلي د محدثینو له انده له پیغمبر صلی الله علیه وسلم څخه ثابت نه دي، او د الله تعالی پدې کې لوی حکمت دی چې له خلکو یې هېره کړې ده، او که چېرته یې مشخص کېدل ثابت شي، نو هیڅ مسلمان ته جایز نه دي چې په عبادت سره یې ځانګړې کړي، یا دا چې ویې لمانځي، ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم او صحابه کرامو یې نده لمانځلې او نه یې په کوم عمل سره ځانګړې کړې ده.

او که چیرته یې لمانځل روا عمل و نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به امت پرې خبر کړی و، په وینا او یا عمل سره، او که چیرته داسې کوم څه شوي و نو خامخا به پېژندل شوی او مشهور شوی و او خامخا به صحابه کرامو - رضي الله عنهم - موږ ته رانقل کړی و، ځکه یقینا هغوی د خپل پیغمبر صلی الله علیه وسلم څخه هر هغه شی رانقل کړی چې امت ورته اړتیا درلوده او د دین په هیڅ شي کې یې ناغیړي نده کړې، بلکې هغوی هرې ښېګڼې ته مخکښ وو، نو که چیرته د دې شپې لمانځل روا عمل و، نو هغوی به په دې کار کې تر ټولو مخکښ وو. او رسول الله صلی الله علیه وسلم خلکو ته د خلکو غوره نصحیت کوونکی و او په پوره توګه یې پیغام رسولی او امانت یې ادا کړی، نو که چیرته د دې شپې تعظیم او لمانځل د الله له دین څخه و نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به ترې هیڅ کله غافله شوی نه و او نه به یې پټه کړې وه، نو کله چې داسې څه نه شته، معلومه شوه چې د دې شپې لمانځل او تعظیم د اسلام څخه نه دي.

حال دا چې الله تعالی دې امت ته خپل دین بشپړ کړی او نعمت یې

پرې پوره کړی، او هر هغه څوک يې غندلی چې په دين کې يې داسې څه راويستلي چې الله تعالی يې اجازه نه ده کړې، الله پاک په خپل مبين کتاب کې فرمايلي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: ٣]. ژباړه: (ستاسو لپاره مې نن ورځ دين بشپړ او مكمل كړ، او ستاسو لپاره په اسلام باندې د دين په توګه راضي يم). [المائدة سورت: ٣ آيت]، او الله جل جلاله فرمايلي: ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُم مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَن بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [الشورى: ٢١]. ژباړه: (ايا د دوی لپاره داسې شريكان شته چې د دوی لپاره يې له دين څخه هغه لاره مقرر كړې ده چې الله د هغې اذن نه دی كړی او كه چېرې د فيصلې خبره نه وی (نو) د دوی په مينځ كې به خامخا فيصله شوې وی او بېشكه ظالمان چې دي، د دوی لپاره ډېر دردوونكی عذاب دی). [الشورى سورت: ٢١ آيت].

او له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه په صحيحو أحاديثو كې د بدعتونو پر وړاندې خبرداری ثابت دی او په صراحت سره ويل شوي چې بدعتونه ګمراهي ده، تر څو يې امت د لوی خطر په وړاندې بيدار شي، او له كولو يې تېبنته وكړي، لدې څخه يو هغه حديث دی چې په صحيحينو كې له عائشې رضي الله عنها څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «چا چې زموږ په دين كې نوې شيان راپيدا كړل چې له هغې څخه نه وي، هغه مردود دي». او د مسلم په روايت كې دي: ژباړه: «كه څوك كوم كار وكړي او زمونږ د دين امر ورباندې نه وي، هغه مردود دی».
او په صحيح مسلم كې له جابر بن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دی وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به د جمعې د ورځې په خطبه كې

ويل: ژباړه: «اما بعد، بېشکه د الله تعالی کتاب غوره وينا ده، او غوره لارښوونه د پيغمبر صلی الله عليه وسلم لارښوونه ده، او تر ټولو بدې کړنې (په دين کې) نوښت دی، او (په دين) کې هر نوښت گمراهي ده». نسائي پکې په جيد سند سره اضافه کړې: «او هره گمراهي په اور کې ده».

او په سننو کې له العرباض بن سارية رضي الله عنه څخه روايت دی وايي چې: رسول الله صلی الله عليه وسلم موږ ته داسې ژوره وينا وکړه چې زړونه ترې ووربېدل، او له سترگو اوښکې وبهېدې، نو موږ وويل: ای د الله رسوله! دا خو داسې وعظ دی لکه د خدای په امانی کوونکي، نو موږ ته وصيت وکړه، هغه وفرمايل: «له الله تعالی څخه په ويره، اوريدلو او اطاعت درته وصيت کوم اگر که يو غلام درباندې امير وټاکل شو، يقينا خبره داسې ده چې که په تاسو کې څوک ژوند وکړي نو ډېر اختلافات به ووينې، نو تاسې زما او د هدايت موندونکو راشدينو خلفاوو په سنتو کلکې منگولې ولگوئ، د ژامې غاښونه پرې کلک کړئ او په دين کې له نويو طريقو راوېستلو ځان وساتئ، ځکه (په دين کې) هر نوښت بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده». او په دې معنا سره ډېرې حديثونه راغلي دي.

او د رسول الله صلی الله عليه وسلم له أصحابو او وروستنيو سلفو څخه د بدعتونو پر وړاندې خبرداری او ترې ويرول ثابت دي؛ دا يوازې له دې امله چې په دين کې زياتوالی او داسې يو شريعت رامنځته کول دي چې الله يې اجازه نه ده کړې او د الله تعالی له دښمنانو؛ يهودو او نصاراوو سره پکې ورته والی دی چې هغوی هم په خپل دين کې زيادت کړی و، او داسې نوښت يې پکې راوستی و چې الله يې اجازه نه وه کړې، او ځکه چې لدې څخه په اسلامي دين کې نېمگړتيا لازمېږي، او له بشپړتيا

وروسته په نابشپړتيا سره متهم کيږي او دا ښکاره ده چې پدې کې څومره لوی فساد دی، او دا يو ناوړه منکر دی، او د الله تعالی د دې وينا سره په ټکر کې دی: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ﴾ [المائدة: ٣]. ژباړه: (ستاسو لپاره مې نن ورځ دين بشپړ او مکمل کړ). [المائدة سورت: ٣ آيت]، او د رسول الله صلی الله عليه وسلم د حديثونو سره پکې ښکاره مخالفت دی، هغو حديثونو سره چې له بدعتونو ويرول او ترې په تېښته (امر) کوي.

پدې سره اميد لرم چې کوم څه مو له دلايلو سره ذکر کړل کافي او د حق پلټونکي لپاره د قناعت وړ وي، چې دا بدعتونه پرې وغندي؛ يعنې د اسراء او معراج د شپې لمانځل او دا چې دا عمل له اسلام څخه هيڅ نه دی.

نو دا چې الله تعالی مسلمانانو ته نصيحت او هغه څه بيانول واجب کړي چې ورته يې روا کړي او تر څنګه يې د علم کتمان حرام کړی؛ نو ما وپتېله چې خپلو مسلمانانو ورونو ته د دې بدعت په اړه خبرداری ورکړم، کوم چې په ډېری هېوادونو کې دومره خپور شوی چې ځينې فکر کوي له دين څخه دی.

له الله تعالی سوال کوو چې د ټولو مسلمانانو حالات سم کړي، په دين کې پوهه ورکړي، موږ او هغوی ته پر حق د منګولو لګولو، پرې ټينګ پاتې کېدلو او د هغه خلاف د هر څه پرېښودلو توفيق راکړي، هغه د دې واکمن او پرې ځواکمن ذات دی.

وصلی الله وسلم وبارك علی عبده ورسوله نبينا محمد وآله وصحبه.

الرسالة السابعة

حكم الاحتفال بليلة النصف من شعبان

اوم پیغام

د شعبان میاشتې د نیمایي شپې د لمانځلو حکم

الحمد لله الذي أكمل لنا الدين، وأتم علينا النعمة، والصلاة والسلام على نبيه ورسوله محمد نبي التوبة والرحمة. أَمَّا بَعْدُ:

الله تعالى فرمايلي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: ٣]. ژباړه: (ستاسو لپاره مې نن ورځ دين بشپړ او مكمل كړ، او ستاسو لپاره په اسلام باندې د دين په توګه راضي يم) [المائدة سورت: ٣ آيت]، او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾ [الشورى: ٢١]. ژباړه: (ايا د دوى لپاره داسې شريكان شته چې د دوى لپاره يې له دين څخه هغه لاره مقرر كړې وي چې الله د هغې اجازه نه ده كړې). [الشورى سورت: ٢١ آيت]. او په صحيحينو كې له عائشې رضي الله عنها څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «چا چې زموږ په دين كې نوي شيان راپيدا كړل چې له هغې څخه نه وي، هغه مردود دي». او په صحيح مسلم كې له جابر بن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دى چې نبي عليه الصلاة و السلام به د جمعې په خطبه كې ويل: «أما بعد: د الله تعالى له حمد او ثنا وروسته، بېشكه غوره وينا د الله تعالى كتاب دى، او غوره لارښوونه د پيغمبر صلى الله عليه وسلم لارښوونه ده، او (د دين په چارو كې) بده يې نوې (بدعت) ده او بدعت ګمراهي ده».

او پدې معنا سره آيتونه او حديثونه ډېر راغلي، چې په روښانه توګه دلالت كوي چې الله تعالى دې امت ته دين پوره كړى او خپل نعمت يې پرې بشپړ كړى دى، او هغه مهال يې خپل نبي وفات كړى، كله يې چې په ښكاره او بشپړه توګه خلكو ته دين رسولى او امت ته يې له وينا او كړنو هر

هغه څه بیان کړي چې هغه ورته روا کړي دي. او رسول الله صلی الله علیه وسلم روښانه کړې چې هر هغه څه چې خلک يې له هغه وروسته په (دين کې له ځانه) راباسي او بيا يې اسلام ته نسبت ورکوي؛ هغه که وينا وي او يا عمل، نو دا ټول بدعت دي او چا چې جوړ کړي پر همغه بېرته مردود دي اگر که دا کار يې په ښه نيت کړی وي، او د رسول الله صلی الله عليه وسلم صحابه کرام او ورپسې د اسلام علما په دې موضوع پوهېدل، نو بدعتونه يې وغندل او خلک يې ترې وويرول، دا خبره هر هغه چا ذکر کړې ده چې د سنتو د عظمت او د بدعت د غندلو په اړه يې ليکل کړي دي لکه: ابن وضاح، طرطوشي، أبو شامة او داسې نورو.

له هغو بدعتونو چې ځينو خلکو رامنځته کړي: د شعبان د نيمايي مياشتې د شپې د لمانځلو او د ورځې روژه نيولو بدعت دی، چې په دې اړه هيڅ داسې دليل نشته چې اعتماد پرې وشي، که څه هم د فضيلت په اړه يې ضعيف حديثونه شته خو اعتماد پرې روا نه دی.

او هغه څه چې پدې شپه کې د لمانځه د فضيلت په اړه راغلي؛ نو ټول موضوعي دي، لکه څنگه چې ډېری علماوو دې خبرې ته اشاره کړې ده ، چې وروسته به يې د ځينو ويناوې راشي إن شاء الله.

پدې اړه د شام او نورو ځايونو د ځينو سلفو آثار هم شته.

او هغه څه چې جمهورو علماوو پرې اجماع کړې دا دی چې د دې شپې لمانځل بدعت دی او دا چې د فضيلت په اړه يې کوم حديثونه راغلي ټول ضعيف او ځيني يې موضوعي دي، پدې علماوو کې حافظ ابن رجب په خپل کتاب: (لطائف المعارف) کې دې ته اشاره کړې، او نورو علماوو هم دا

کار کړی دی، بل دا چې په ضعيف حديث يوازې په هغو عباداتو کې عمل کيږي چې اصل يې په نورو صحيحو دلايلو سره ثابت شوی وي. او د شعبان د نيمايي مياشتې د شپې لمانځل کوم صحيح اصل نه لري چې سرې پرې د ضعيفه حديثونو له لارې قناعت وکړي، دا عظيمه قاعده شيخ الاسلام أبو العباس ابن تيمية رحمه الله ذکر کړې ده.

او ګرانه لوستونکيه! زه درته يدې مسأله کې د ځينو علماوو ويناوې راوړم، تر څو درسره يدې اړه دليل ولري.

د علماوو -رحمهم الله- يدې اجماع ده چې هغه مسايل چې خلک يې په اړه اختلاف لري، د الله -جل جلاله- کتاب او د رسول الله صلى الله عليه وسلم سنت ته ورګرځول واجب دي، نو په هر څه چې دواړو يا يو يې فيصله وکړه همغه شريعت دی چې پيروي يې واجب ده، او څه شی چې د دې دواړو خلاف و نو پرېښودل يې واجب دي، او يدې دواړو کې چې کوم عبادات نه دي راغلي نو هغه بدعت دي او کول يې روا نه دي، دا خو لا پرېږده چې بلنه ورکړل شي او خوښ وګڼل شي، لکه څنګه چې الله تعالى فرمايلي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ [النساء: ٥٩]. ژباړه: (ای مؤمنانو! د الله، رسول، او ستاسې د هغو کسانو اطاعت وکړئ چې د امر او حکم خاوندان دي نو که په کوم څيز کې مو اختلاف او شخړه راغله نو الله او رسول ته يې وسپارئ که تاسې په الله او د اخرت په ورځ ايمان راوړونکي ياست دا کار غوره او پايله يې ډيره ښه ده). [النساء سورت: ٥٩ ايت]، او الله تعالى فرمايلي: ﴿وَمَا

اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾ [الشورى: ١٠]. ژباړه: (او هر هغه شی چې تاسو په هغه کې اختلاف وکړئ، نو د هغه حکم (فيصله) الله ته ده). [الشورى سورت: ايت ١٠]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾ [آل عمران: ٣١]. ژباړه: (اى نبي!) (ته ووايه: كه چېرې يئ تاسو چې له الله سره مينه كوئ، بيا نو زما اتباع وكړئ، الله به له تاسو سره مينه وكړي او تاسو ته به ستاسو ګناهونه وبخښي او الله ډېر بخښونكى، بې حده رحم كوونكى دى). [آل عمران سورت: ٣١ ايت]. او الله جل جلاله فرمايلي: ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ [النساء: ٦٥]. ژباړه: (پس داسې نه ده، ستا پر رب مې دي قسم وي! دوى مومنان كېدى نشي تر هغه پورې چې دوى په خپل مېنځ كې په پېښو جګړو كې تا فيصله كوونكى ومني، بيا په خپلو نفسونو كې ستا د كړې فيصلې په باره كې هېڅ تنګي ونه مومي او په بنو منلو سره يې ومني)، [النساء سورت: ٦٥ آيت].

ډېر آيتونه شته چې همدا معنى لري، او دا د اختلافي مسألو په اړه اړتيا ده چې قرآن او سنت ته وروګرځول شي او په پرېكړه يې خوښي وښودل شي، او همدا د ايمان غوښتنه او په دنيا او اخرت كې د بندګانو لپاره او د انجام له اړخه غوره دى.

حافظ ابن رجب - رحمه الله - په خپل كتاب (لطائف المعارف) كې د دې مسألې په اړه - له مخكيني بحث وروسته - فرمايلي: (د شام تابعينو؛ لكه: خالد بن معدان، مكحول، لقمان بن عامر او نورو، د شعبان د نيمايي شپې

درناوى كاوه او پدې شپه به يې په عبادت كې زيار ويسته، او له همغوى څخه يې خلكو فضيلت او تعظيم زده كړى دى، او داسې ويل شوي چې هغوى ته پدې اړه اسراييلي روايتونه رسيدلي و، او كله چې دا خبره په هيوادونو كې د دوى په اړه مشهوره شوه، نو په اړه يې په خلكو كې مخالفت پيدا شو، ځينو يې دا خبره له دوى څخه ومنله او د دوى سره يې د هغې په تعظيم موافقه راغله، په شمول د يوې ډلې چې د بصرې عابدان وو او ځينې نور، دا خبره د حجاز ډېرى علماوو رد كړې ده په شمول د: عطاء، ابن ابي مليكه، او عبدالرحمن بن زيد بن اسلم د مدينې له فقهاوو رانقل كړې ده، او دا د امام مالك د پيروانو او ځينو نورو وينا ده او ويلي يې دي چې دا ټول بدعت دى.

د شام علما يې د لمانځلو د طريقې په اړه دوه قوله لري:

يو يې داسې دى چې: په جوماتونو كې يې په ډلييزه توگه لمانځل مستحب دي، او خالد بن معدان، لقمان بن عامر او نورو به پكې ښايسته جامې اغوستې، خوشبويي به يې لگوله او رانجه به يې كول او ټوله شپه به يې په جومات كې په قيام تېروله، او اسحق بن راهويه ورسره هم پدې اړه موافق دى. او په جوماتونو كې يې د جماعت سره د دې د ترسره كولو په اړه ويلي چې: دا بدعت نه دى، دا خبره حرب الكرماني په خپلو مسائلو كې رانقل كړې ده.

او **دويم:** په جوماتونو كې د لمانځه، كيسو او دعاگانو لپاره راټوليدل مكروه دي، مگر دا مكروه ندي چې يو سړى په جومات كې ځانته لمونځ وكړي، دا د الاوزاعي وينا ده، چې د شام د خلكو امام، فقيه او د دوى عالم دى، او همدا (حق ته) تر ټولو نږدې نظر دى، إن شاء الله تعالى ... تر دې

چې ويې ويل: د امام احمد څخه د شعبان د نيمايي شپې په اړه کومه وينا نده پېژندل شوې، او د قيام د مستحب والي په اړه يې له هغه څخه دوه روايتونه کيږي: له هغو دوو روايتونو څخه د دوو اخترونو په شپو کې قيام دی چې په (يو روايت کې) هغه په جماعت سره قيام مستحب نه دی ګڼلی؛ ځکه چې له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه ندی نقل شوی. او په (يو بل روايت کې) يې مستحب ګڼلی، ځکه چې عبد الرحمن بن يزيد بن الأسود کړی دی، او هغه تابعي دی، نو همدا رنګه د شعبان د نيمايي شپې قيام هم دی چې له رسول الله صلی الله عليه وسلم او صحابه کرامو څخه يکې کوم څه ثابت نه دي، خو د شام د فقهاوو د تابعينو له يوې ډلې څخه پکې ثبوت شته». د حافظ ابن رجب رحمه الله د خبرو مطلوبه معنی پای ته ورسېده، چې په څرګنده توګه وايي چې له پيغمبر صلی الله عليه وسلم او صحابه کرامو رضي الله عنهم څخه د شعبان مياشتې د نيمايي شپې (د برات شپې) په اړه هيڅ شی ثابت نه دی.

هغه څه چې اوزاعي - رحمه الله - د افرادو لپاره د قيام په اړه انتخاب کړي او ابن رجب چې دا وينا غوره کړې، نو دا قول نا اشنا او ضعيف دی؛ ځکه هر شی چې په شرعي دلايلو يې مشروعيت ثابت نه وي، ځکه مسلمان ته روا نه دي چې د الله په دين کې يې نوی له ځان څخه وزيږوي، برابره خبره ده کې انفرادي عمل وي او يا په ډله ايېزه توګه، يا دا چې پټ يې ادا کړي يا په ښکاره، دليل يې د رسول الله صلی الله عليه وسلم د وينا عموميت دی چې فرمايي: ژباړه: «که څوک کوم کار وکړي او زمونږ د دين امر پرې نه وي، هغه مردود دی». او داسې نور دلائل چې د بدعتونو د انکار او د هغوی په وړاندې د خبرداري ښودنه کوي.

او امام ابوبكر طرطوشي - رحمه الله - په خپل كتاب «الحوادث والبدع» كې داسې ويلي: «او ابن وضاح له زيد بن اسلم څخه روايت كړی وايي چې: موږ له خپلو شيخانو يا فقهاوو څخه هيڅوک ونه موندل چې د شعبان د مياشتې منځنۍ برخې ته يې پاملرنه كړې وي، يا يې د مكحول حديث ته پاملرنه كړې وي، او نه دې شپې ته پر نورو په كوم فضيلت قايل وو».

او ابن ابی مليكة ته وويل شو چې: زياد النميري وايي: «د شعبان د نيمايي مياشتې د شپې اجر لكه د قدر د شپې په څېر دی». هغه وويل: «كه مې ترې اوريدلي وای او زما په لاس كې امسا وی نو مخامخا به مې وهلی و» او زياد يو قصه ويوونكی و، مقصوده وينا پای ته ورسيده.

او علامه شوكاني - رحمه الله - په «الفوائد المجموعة» كې داسې فرمايلي: ژباړه: دا حديث: «ای علي چا چې د شعبان د مياشتې په نيمايي كې د شپې سل ركعته لمونځ وكړ؛ چې په هر ركعت كې فاتحه او: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ١] لس ځلې ووايي؛ نو الله به يې هره اړتيا پوره كړي»، تر اخره. موضوعي حديث دی، او دا چې د ثواب په اړه پكې كوم صراحت شوی، نو هر انسان چې تميز ولري په جعلي توب كې يې شک نه كوي، او رجال يې نامعلوم دي، او په دويم او دريم سند هم روايت شوی چې ټول موضوعي دي او راويان يې مجهول دي. او په : «المختصر»: كې راغلي چې: د شعبان د مياشتې د نيمايي په اړه حديث باطل دی، او ابن حبان د علي له حديث څخه چې فرمايي: كله چې د شعبان د نيمايي مياشتې شپه شي نو شپه يې په قيام او ورځ يې په روژه تېره كړئ) ضعيف دی. او په: «اللآلئ» كې : «د شعبان د مياشتې په نيمايي كې لس ځلې په سورت اخلاص سره سل ركعته

لمونځ کول» د اوږدوالي د فضیلت سره چې دیلمي او نورو روایت کړی، موضوعي دی او په دریو طریقو کې یې جمهور راویان ناپېژندل شوي او ضعیف دي. وایي: «او دیرش ځلې په سورت اخلاص سره دولس رکعته» موضوعي دی، او «څوارلس رکعته» موضوعي دی.

د فقهاوو یوه ډله د دې حدیث له امله دوکه شوې ده لکه: د (الاِحیاء) لیکوال او نور، همدارنګه ځینې مفسرین، او د دې شپې لمونځ - یعنې: د شعبان د نیمایي شپې - په بېلابېلو طریقو روایت شوی، چې ټول یې باطل او جعلي دي، دا د ترمذي د روایت خلاف نه دی چې د عایشې - رضی الله عنها - له حدیث څخه اخیستل شوی چې هغه - صلی الله علیه وسلم - بقیع ته د لمانځه لپاره تللی او په نیمه شپه کې د دنیا آسمان ته د رب تبارک وتعالی نزول، او دا چې هغه د بنو کلب (قبیلې) د پسونو د ویښتانو له شمېر څخه زیاتو خلکو ته بخښنه کوي، ځکه وینا یوازې پدې شپه کې د دې موضوعي لمانځه په اړه ده. چې د عایشې - رضي الله عنها- دا حدیث ضعیف او منقطع دی، لکه څنګه چې د علي حدیث دی چې مخکې یې د هغې شپې د لمانځه په اړه یادونه وشوه چې دا لمونځ موضوعي دی، د هغه ضعف له امله چې یادونه یې وشوه» مقصد دلته پای ته ورسید.

او حافظ العراقي ویلي: (د شعبان د نیمایي میاشتې د شپې د لمانځه په اړه حدیث په رسول الله صلی الله علیه وسلم جوړ شوی او پر هغه دروغ ویل دي).

او امام النووي په کتاب: (المجموع) کې ویلي: (هغه لمونځ چې د رغائب د لمانځه په نوم یادیږي، چې د رجب د لومړۍ جمعې په شپه د ماښام او ماسخوتن ترمنځه دولس رکعته دی، او د شعبان د نیمایي شپې لمونځ چې

سل رکعته دی، دا دوه لمونځونه د غندني وړ بدعتونه دي، او څوک باید د (قوت القلوب) او (احیاء علوم الدین) په کتابونو کې د دوی د ذکر له امله دوکه نشي ... او نه هم په دوی کې په ذکر شوي حدیث، ځکه هغه ټول باطل دي، او په ځینو هغو امامانو باید څوک دوکه نه شي چې د حکم په اړه یې مغشوش دي او د مستحب والي په اړه یې څو ورقې لیکلي دي، ځکه هغه پدې کې غلط شوی دی).

او شیخ امام ابو محمد عبدالرحمن بن اسماعیل المقدسي د هغوی د بطلان په اړه یو ارزښتناک کتاب لیکلی، چې ښه او غوره لیکنه یې کړې ده، او پدې مساله کې د علماوو ویناوې زیاتې دي او که وغواړو پدې مساله کې ټولې ویناوې دلته رانقل کړو نو خبره به اوږده شي نو، شاید هغه څه چې موږ یې یادونه کړې ده، د حقیقت غوښتونکي لپاره کافي او قانع کوونکې وي.

له پورته آیتونو، احادیثو او د علماوو له ویناوو څخه، د حق غوښتونکي ته روښانه کیږي چې د شعبان د میاشتې د نیمې شپې لمانځل په لمانځه یا نورو شیانو سره، او د هغې ورځې روژه نیول د ډیری عالمانو په وینا یو د غندلو وړ بدعت دی، او په پاکیزه شریعت کې هیڅ اساس نلري، بلکې دا هغه څه دي چې د صحابه کرامو -رضي الله عنهم- له دورې وروسته په اسلام کې راپیښ شوي دي، او د حق غوښتونکي لپاره په دې او نورو مواردو کې د الله جل جلاله دا قول بسنه کوي چې فرمایي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ﴾ [المائدة: ٣]. ژباړه: (ستاسو لپاره مې نن ورځ دین بشپړ او مکمل کړ). [المائدة سورت: ٣ ایت]. او پدې معنا سره چې کوم آیتونه او د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیثونه راغلي په لاندې ډول دي:

ژباړه: «چا چې زموږ په دین کې نوښت وکړ، چې له دین څخه نه وي، هغه مردود دی». او کوم حدیثونه چې په دې معنا سره راغلي.

په صحیح مسلم کې له ابوهریره رضي الله عنه څخه روایت دی وایې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي: ژباړه: «تاسو د جمعې شپه د لمانځه او ورځ یې د روژې لپاره مه ځانګړې کوئ، مګر دا چې په داسې ورځ راشي چې تاسو پکې روژه کیږئ». نو که چیرته دا روا وای چې یوه خاص شپه د کوم ډول عبادت لپاره ځانګړې شي، نو د جمعې شپه به د بلې هرې شپې په پرتله ډیره غوره وای؛ ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حدیث پر بنا یې «ورځ تر ټولو غوره ورځ ده چې لمر پرې راختلی».

نو کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د دې شپو څخه د یوې شپې د لمانځه لپاره د ځانګړې کولو په اړه خبرداری ورکړی، دا په ګوته کوي چې نورې شپې په طریقه اولی سره روا نه دي، او په هیڅ عبادت سره یې ځانګړې کول روا نه دي، مګر دا چې د تخصیص په اړه یې صحیح دلیل شتون ولري.

او کله چې د قدر شپه او د رمضان شپې هغه شپې دي چې پکې قیام او زیار ویستل روا دي، نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته د خلکو پام اړولی او په عبادت سره تېرولو ته یې هڅولي او دا کار یې خپله هم کړی دی، لکه په صحیحینو کې چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه روایت دی چې هغه فرمایلي: ژباړه: «څوک چې د روژې میاشت د ایمان او ثواب په نیت په عبادت سره تېره کړي پخواني ګناهونه به یې وبښل شي، او څوک چې د قدر شپه د ایمان او ثواب په نیت په عبادت تېره کړي، د هغه پخواني ګناهونه به وبښل شي».

نو که چيرته د شعبان د نيمايي شپه، يا د رجب د لومړۍ جمعې شپه، يا د اسراء او معراج شپه د لمانځلو يا د کوم ډول عبادت لپاره ځانګړې کېده، نو رسول الله صلى الله عليه وسلم به يې په اړه خامخا امت ته لارښوونه کړې وه، يا به يې خپله کړی و، او که له دې کارونو کوم څه شوي وو نو خامخا به صحابه کرامو -رضوان الله عليهم- امت ته رانقل کړي وی او هيڅکله به يې دا خبره پټه نه وی ساتلې، حال دا چې هغوی له پېغمبرانو عليهم السلام وروسته غوره خلک او زيات نصيحت کوونکي دي، او الله تعالى دې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د ملګرو څخه راضي شي او هغه له دوی څخه راضي دی.

او تاسو د علماوو له خبرو پوه شوئ چې د رجب (بزرګې مياشتې) لومړۍ جمعې د شپې او د شعبان (برات) پنځلسمې د فضيلت په اړه د رسول الله صلى الله عليه وسلم او صحابه کرامو -رضوان الله عليهم- څخه هيڅ شی ثابت نه دی، نو ښکاره شوه چې لمانځل يې په اسلام کې يو نوی رامنځته شوی بدعت دی، او همدا رنګه يې په يو عبادت سره ځانګړې کول د غندلو وړ بدعت دی، همدا رنګه د رجب (بزرګې) د مياشتې اووه ويشتمه شپه، چې ځينې خلک يې د اسراء او معراج شپه ګڼي، په هيڅ عبادت سره يې ځانګړې کول روا نه دي، او د تېرو دلايلو پر بنسټ يې لمانځل هم روا نه دي، دا که چيرته معلومه وي، او دا خو لا پرېږده چې د علماوو د صحيحو ويناوو پر بنسټ نا معلومه ده. او د هغه چا وينا چې وايي: چې هغه د رجب (بزرګې) د مياشتې اوه ويشتمه شپه ده، باطل قول دی چې په صحيحو احاديثو کې هيڅ بنسټ نه لري، او چا څه ښه ويلي:

تر ټولو غوره شيان هغه دي چې په لارښوونو ولاړ وي ... او تر ټولو بد

شیان هغه دي چې نوي او بدعت وي.

له الله جل جلاله څخه سوال کوو چې موږ او ټولو مسلمانانو ته په سنتو د منګولو لګولو او پرې ثابت پاتې کېدلو توفیق راکړي، او له هغه څه مو وساتي چې د دې خلاف وي، هغه سخي او مهربان ذات دی.

وصلى الله وسلم على عبده ورسوله نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

الرسالة الثامنة

تنبيه هام على كذب الوصية المنسوبة للشيخ أحمد خادم الحرم النبوي الشريف

اتم پېغام

د نبوي مسجد خادم – الشيخ احمد - ته منسوب شوي وصيت د دروغوالي په اړه مهم خبرداری

د عبدالعزيز بن عبدالله بن باز له خوا له مسلمانانو څخه هر هغه چا ته چې دا لولي، الله تعالی دې دوی په اسلام سره وساتي، او موږ او دوی دې د جاهلانو د تورونو له شر څخه وساتي، آمين.

سلام عليکم ورحمة الله وبرکاته. أَمَّا بَعْدُ:

ما د نبوي مسجد خادم شيخ احمد ته منسوبه يوه وينا ولوستله چې سرليک يې و: (دا له مدينې منورې څخه د نبوي مسجد د خادم شيخ احمد پېغام دې) چې پکې يې ويلي:

«زه د جمعې په شپه تر ناوخته وينښ وم او د قرآن کريم تلاوت مې کاوه، او د الله تعالی د ښکلو نومونو له لوستلو چې وزګار شوم د ويده کېدو لپاره چمتو شوم، نو ما داسې يو ځوک وليد چې ځليدونکی رانښکاره شو، د الله جل جلاله رسول صلی الله عليه وسلم؛ چا چې مخلوقاتو ته د رحمت په توګه قرآني آيتونه او شريف احکام راوړي دي، زموږ سردار محمد صلی الله عليه وسلم، نو هغه وويل: ای شيخ احمده، ما وويل: لبيک يارسول الله ای د الله تر ټولو عزتمند مخلوقه، نو ماته يې وويل: زه د خلکو د بدو کړنو له امله خجالت يم، او نشم کولی چې له خپل رب او ملايکو سره مخ شم؛ ځکه چې له يوې جمعې څخه تر بلې پورې يو لک او شپيته زره کسان په داسې حال کې مړه شول چې اسلام يې نه و راوړی، بيا يې د ځينو هغو ګناهونو يادونه وکړه چې خلک پکې ښکيل شوي دي، بيا يې وويل: دا وصيت پر دوی د غالب او زورور ذات له لورې د رحمت په توګه دی. بيا يې د قيامت ځينې علامې يادې کړې، تر دې چې ويې ويل: شيخ احمده! پر دې وصيت يې خبر کړه، ځکه چې دا د تقدير په قلم سره له لوح محفوظ څخه رانقل شوی او چا چې وليکه يا له يو هېواد څخه بل هېواد ته يا يو کور څخه بل

کور ته ولیږه، په جنت کې به ورته مانۍ ودانه شي، او چا چې ونه لیکه او یا یې و نه لیږه، نو د قیامت په ورځ به زما له شفاعت څخه محروم شي، او چا چې ولیکله او فقیر و، نو الله به یې غني کړي، که قرضداره و، الله به یې قرضونه خلاص کړي او یا یې ګناه کړې وه، الله تعالی به ده ته او د دې مور او پلار ته د دې وصیت په برکت ببښنه وکړي، او د الله تعالی کومو بندګانو چې ونه لیکله نو په دنیا او اخرت کې به مخ تورن وي. او درې ځلې یې وویل: و الله العظیم چې دا حقیقت دی، او که چیرته دې دروغجن وي نو الله تعالی دې له دنیا څخه کافر بوځي، او چا چې رښتیا وګڼله د اور له عذاب څخه به خلاص شي، او چا چې دروغ وګڼله کفر یې وکړ).

دا په رسول الله صلی الله علیه وسلم د دروغو جوړ شوي وصیت لنډیز و،

چې دا په دروغو جوړ شوی وصیت مو څو ځلې له څو کلونو راپدیخوا اوریدلی و چې د خلکو په منځ وخت په وخت خپریده، او د عام خلکو تر منځه ډیر خپور شوی و او په الفاظو کې یې توپیر شتون لري. او د دې دروغو جوړوونکی وایي چې: هغه رسول الله صلی الله علیه وسلم په خوب کې لیدلی او دا وصیت یې ورکړی، او پدې وروستۍ خپره شوې نسخه کې چې تا قدرمن لوستونکي ته مو وړاندې کړه، دروغجن انسان پکې ادعا کړې چې ده رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه مهال ولیده کله یې چې خوب ته چمتووالی نیوه، نو معنا یې دا ده چې هغه په ویښه لیدلی!

دې دروغجن په دې وصیت کې د ډیرو شیانو دعوا کړې ده، چې څرګند دروغ او روښانه باطل دي، چې ژر به د دې وینا له لارې ترې خبر درکړم ان شاء الله، او ما په تېرو کلونو کې هم پدې اړه د خلکو پاملرنه

راړولې وه، او خلکو ته مې په ډاګه کړې وه چې دا روښانه دروغ او باطل دي، او کله مې چې دا وروستۍ خپره شوې نسخه ولیده نو په لیکلو کې متردد وم، ځکه چې بطلان یې ښکاره و او جوړوونکو یې د دروغو لوی جرات کړی و، او ما فکر نه کاوه چې باطلوالی به یې د هغه چا لخوا ومنل شي چې لږ بصیرت یا سالم فطرت ولري. خو ډېری وروڼو خبر کړم چې دا د ډېرو خلکو په منځ کې مشهوره شوې او په خپلو کې یې سره شریکه کړې ده، او ځینو یې پرې باور درلود، لدې امله، راته مناسب ښکاره شوه چې زما په څېر خلکو ته اړینه ده چې په اړه یې د بطلان په موخه لیکل وکړي او هغو دروغو ته باید د پای ټکی کېږدم چې په رسول الله صلی الله علیه وسلم تړل شوي، تر څو پرې څوک دوکه نه شي. او څوک چې په دې اړه له هغو کسانو فکر کوي چې علم او ایمان لري، یا سالم فطرت ولري او د روغ عقل خاوندان وي؛ نو پوه به شي چې دا په ډېرو وجوهاتو دروغ او تور تړل دي.

او ما د شیخ احمد له یو خپلوان څخه د دې دروغجن وصیت په اړه پوښتنه وکړه چې شیخ احمد ته یې نسبت کېږي، نو هغه راته په ځواب کې وویل چې دا په شیخ احمد دروغ ویل شوي او هغه هیڅکله نده ویلې. او یاد شیخ احمد ډېره موده مخکې مړ شوی، او که فرض کړو چې یاد شیخ احمد او یا بل څوک له هغه څخه لوی کس دعوا وکړي چې هغه رسول الله صلی الله علیه وسلم په خوب کې یا په ویښه لیدلی، او پدې وصیت سره یې ورته وصیت کړی، نو موږ به په یقیني توګه په ډېری وجوهاتو سره پوه شو چې دروغ دي، یا دا چې شیطان ورته ویلي، نه رسول الله صلی الله علیه وسلم:

۱- لومړی وجه: رسول الله صلی الله علیه وسلم د هغه له وفات نه

وروسته په وينبه نه ليدل کيږي، او څوک چې له جاهلو صوفيانو څخه ادعا کوي چې هغه په وينبه پيغمبر صلى الله عليه وسلمويني، يا دا چې هغه د زوکړې د لمانځلو محفل ته راځي او دې ته ورته باوروونه؛ نو هغه تر ټولو بده تېروتنه کوي او له حده زيات دوکه شوی، او په لويه تېروتنه کې نښکېل شوی، او د کتاب، سنت او د علماوو د اجماع مخالفت يې کړی؛ ځکه چې مړي يوازې د قيامت په ورځ له خپلو قبرونو څخه راوځي، نه په دې دنيا کې.
او څوک چې د دې خلاف وايي هغه دروغجن دی، او دروغ يې ښکاره دي، يا دوکه باز دی چې دوکه شوی او گمراه شوی، هغه حق يې ندی پېژندلی چې سلفو صالحو پېژندلی و، او د رسول الله صلى الله عليه وسلم صحابه کرامو، رضوان الله عليهم- او په نيکۍ کې د هغوی پيروان پرې و، الله تعالى فرمايلي: ﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ۝ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ﴾ [المؤمنون: ١٥ – ١٦]. ژباړه: (بيا بېشکه تاسو له دې (ژوند) نه بعد خامخا مړه کېدونکي يئ . بيا به يقينًا تاسو د قيامت په ورځ ژوندي راپاڅولی شئ) [المؤمنون سورت: ١٥، ١٦ آيتونه]، او نبي - صلى الله عليه وسلم - فرمايلي دي: ژباړه: «زه لومړی هغه څوک يم چې قبر يې څېرول کيږي او لومړی کس يم چې په قيامت کې به شفاعت کوونکی وي او هغه کس چې شفاعت يې منل کيږي».
او په دې معنا سره ډېرې آيتونه او احاديث راغلي دي.

دويمه وجه: رسول الله صلى الله عليه وسلم، د حق پر خلاف هيڅ خبره نه کوي، نه په خپل ژوند کې او نه هم په مرگ کې، او دا وصيت په ډېرې وجوهاتو د هغه د شريعت سره په ډاگه مخالفت لري - کوم چې راتلونکي دي- او هغه صلى الله عليه وسلم ځيني وختونه په خوب کې ليدل کيږي. چا چې هغه مبارک په خوب کې وليده نو هغه يې ليدلی دی. ځکه

چې شیطان د هغه په څېره نه شي ښکاره کېدلی، لکه څنګه چې په صحیح حدیث کې راغلي دي، خو ټوله خبره د هغه چا په ایمان، ریښتیولی، عدالت، یادداښت، دینداری او امانت کې ده چې هغه -صلی الله علیه وسلم- یې په خپل شکل کې لیدلی او یا په بل کې.

که چیرته له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه کوم حدیث راغلی و چې هغه په خپل ژوند کې ویلي و، خو راویان یې ثقه، عادل، د ضبط خاوندان نه وي، نو باور پرې نه کیږي او نه د ثبوت په توګه کارول کیږي، یا دا چې د ثقه راویانو او د ضبط د خاوندانو له لارې روایت شوی وي خو د هغه چا د روایت خلاف وي چې له هغه څخه په حفظ کې پیاوړی او ثقه وي او مخالفت یې په دومره کچه وي چې د دواړو روایتونو جمع کول ناشوني وي، نو یو به یې منسوخ و چې عمل پرې نه کېده، او دویم به یې منسوخوونکی و چې عمل پرې کېده، چې دا کار د هغه د شروطو له امله ممکن و، او که چیرته یې تر منځه جمع او یا نسخ ممکن نه وه نو د هغه چا د روایت لرې کول واجب دي چې حفظ یې لږ وي، عدالت یې کم، او دا حکم پرې کول چې دا شاذ دی عمل پرې نه کیږي.

نو داسې وصیت به څنګه وي چې خاوند یې معلوم نه وي، هغه چا چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه رانقل کړې دی، او د راوي عدالت او امانتداري هم معلومه نه وي، نو په داسې حال کې خو حقیقت دا دی چې باید له پامه وغورځول شي او هیڅ پاملرنه ورته ونه شي، حتی که هیڅ شی یې د شریعت سره په ټکر کې نه وي، دا خو لا پرېږده چې ډیری داسې څه پکې وي چې بطلان یې په ګوته کوي، او د الله په رسول صلی الله علیه وسلم د دروغو تړل شوی وصیت وي او داسې یو قانون پکې وي چې

الله جل جلاله یې اجازه نه وي کړې؟!

او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي: ژباړه: «چا چې پر ما داسې یو څه وویل چې ما نه وي ویلي؛ نو د ځان لپاره دې په اور کې ځای وټاکي». او په دروغو د دې وصیت جوړونکي په رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه څه ویلي چې هغه نه دي ویلي، او په ښکاره توګه جدي دروغ یې پرې ویلي، نو که په بیره توبه ونه باسي او خلک بېرته د دې وصیت له دروغولی خبر نه کړي چې په رسول الله صلی الله علیه وسلم یې ویلي دي، نو شک نشته چې په لویه پیمانه د دې خطرناګ ګواښ مستحق او حقدار دی! ځکه څوک چې په خلکو کې دروغ خپروي او دین ته یې نسبت ورکوي؛ د هغه توبه تر هغه وخته پورې نه قبلیږي چې هغه دروغ ښکاره نه کړي او خلکو ته یې په ډاګه نه کړي، ترڅو خلک پوه شي چې دروغ دي او بیرته ترې وګرځي، او دا دروغجن خپله دروغولي اعلان کړي، الله تعالی فرمایلي دي: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ۝ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ [البقرة: ۱٥۹ – ۱٦۰]. ژباړه: (یقینًا کوم خلک چې هغه څه پټوي چې مونږ نازل کړي، چې هدایت او ښکاره دلیلونه دي، له دې نه پس چې مونږ هغه په کتاب کې خلکو ته بیان کړي دي، دغه خلق (چې دي)، الله پر دوی لعنت کوي اولعنت ویونکي پر دوی لعنت وایي، مګر هغه کسان چې توبه وباسي او (د ځان) اصلاح وکړي او (د حق) بیان وکړي، پس دغه کسان، زه د هغوی توبه قبلوم او زه ښه توبه قبلوونکی، بې حده رحم کوونکی یم). [البقرة سورت: ۱٥۹، ۱٦۰ ایتونه]، نو، الله تعالی په دې مبارک آیت کې په ډاګه کړې: څوک چې له حق څخه یو څه

پټ کړي، توبه يې نه صحيح کيږي مګر له سمونتيا او ښکاره کولو وروسته، او الله تعالی خپلو بندګانو ته دين بشپړ کړی او خپل نعمت يې پرې د رسول الله صلی الله عليه وسلم په ليږلو او د هغه شريعت په بشپړولو سره پوره کړی دی چې الله تعالی يې ورته وحې کړې ده او هغه وخت يې وفات کړی چې دين يې ورته بشپړ او ښکاره کړی، لکه څنګه چې الله تعالی فرمايلي دي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: ٣]. ژباړه: (ستاسو لپاره مې نن ورځ دين بشپړ او مکمل کړ، او ستاسو لپاره په اسلام باندې د دين په توګه راضي يم) [المائدة سورت: ٣ ايت].

او د دې دروغجن وصيت جوړونکی په څوارلسمه پیړۍ کې راغلی، او غواړي چې خلک په يوې نوې عقيدې سره دوکه کړي، چې په پايله کې به يې هغه څوک جنت ته ځي چې د هغه پر دين عمل وکړي، او هغه څوک به په جنت حراموي او اور ته به يې ننباسي چې شريعت يې ونه مني. او غواړي چې دې وصيت ته له قرآن څخه لوی حيثيت ورکړي، ځکه په اړه يې ويلي چې: چا وليکله او له يو هېواد څخه يې بل ته وليږله، يا يې له يو کور څخه بل کور ته وليږله؛ نو په جنت کې به ورته ماڼۍ جوړه شي، او چا چې ونه ليکله، يا يې ونه ليږله نو د رسول الله صلی الله عليه وسلم له شفاعت څخه به محروم شي. دا يو له بدو دروغو څخه دی، او د دې وصيت په دروغولۍ، د دې د جوړونکي په بې شرمۍ، په دروغ ويلو يې د لوی جرئت يو له روښانه دلايلو څخه دی؛ ځکه څوک چې قرآن کريم وليکي او له يو هيواد څخه يې بل ته، يا له يو کور څخه يې بل ته ليږدوي او په قرآن عمل ونه کړي دومره فضيلت نه شي تر لاسه کولی، نو څنګه به يې د دې تهمت

لیکونکي او له یو هیواد څخه بل هیواد ته لیږدوونکي ته ترلاسه کوي؟ او چا چې قرآن نه وي لیکلی او له ښار څخه یې بل ته نه وي لیږدولی، بیا هم د رسول الله صلی الله علیه وسلم له شفاعت څخه نه محرومیږي، پدې شرط چې پر هغه ایمان ولري او د شریعت پیروي یې وکړي. په دې وصیت کې یوازې دا یو تهمت د دې د باطلوالي او د هغې د خپرونکي د دروغو، د هغه د بې ادبۍ، حماقت او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د راوړل شوې لارښوونې له پوهیدو څخه د هغه د لرې والي څرګندونه کوي،

په دې وصیت کې - د هغه څه سربیره چې یادونه یې شوې - نور مسایل هم شته، چې ټول یې باطل والی او دروغ په ګوته کوي، تر دی که جوړوونکی یې په ریښتیاوالي زر قسمونه - یا ډیر - هم وکړي، او یا ځان ته په لوی عذاب او سختې ربړونې سره خبرا هم وکړي چې دی ریښتینی دی، بیا به هم ریښتینی نه وي، او وصیت به یې سم نه وي، بلکې قسم په الله او بیا هم قسم په الله چې تر ټولو لوی او بدتر دروغجن دی او موږ پدې سره الله او حاضرې ملایکې ګواهان ګرځوو. او هر هغه مسلمان ګواه ګرځوو چې دا لیکنه لولي - او داسې ګواهي ورکوو چې د الله جل جلاله سره به پرې د قیامت په ورځ مخ کیږو چې: دا وصیت دروغ او په رسول الله صلی الله علیه وسلم تهمت دی، الله دې هغه څوک ذلیل کړي چې دا یې په دروغ جوړ کړی، او په هغه څه دې ورسره معامله وکړي چې مستحق یې وي.

او پرته له مخکنیو دلایلو نور ډیری دلایل شته چې باطلوالی یې په ګوته کوي لکه:

لومړی یې دا وینا چې: (له یوې جمعې څخه تر بلې پورې یو لک او شپېته زره خلک نامسلمانه مړه شوي)؛ ځکه دا وینا له غیبو څخه ده، حال دا

چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم له وفات څخه وروسته له هغه نه وحې قطع شوې ده او هغه په ژوند کې هم په غيبو نه پوهېده نو له مړيني وروسته به پرې څنګه پوه شي، دليل يې د الله تعالى دا قول دی: ﴿قُل لَّا أَقُولُ لَكُمْ عِندِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ﴾ [الأنعام: ٥٠]. **ژباړه:** (ته ووايه: زه تاسو ته نه وايم چې ما سره د الله خزانې دي او نه زه په غيبو پوهېږم)، [الأنعام سورت: ٥٠ آيت]، او د الله تعالى دغه قول: ﴿قُل لَّا يَعْلَمُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ [النمل: ٦٥]. **ژباړه:** (ته (دوی ته) ووايه: هر هغه څوک چې په اسمانونو او ځمکه کې دي په غيبو نه پوهېږي غير له الله نه) [النمل سورت: ٦٥ ايت]، او په صحيح حديث کې له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه روايت دی هغه فرمايلي: ژباړه: «د قيامت په ورځ به ځيني خلک زما له حوض څخه منع کړی شي، نو زه به ووايم: ای ربه! زما ملګري، زما ملګري. نو ماته به وويل شي: ته نه پوهېږې چې دوی له تا وروسته څه بدعتونه رامينځته کړي دي. نو زه به هغه ووايم لکه صالح بنده چې ويلي وو: ﴿وَكُنتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ ۖ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنتَ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ [المائدة: ١١٧]». ژباړه: (او زه په دوی باندې ګواه وم تر څو پورې چې زه په دوی کې موجود وم، نو کله چې تا زه واخيستلم ()، نو) هم ته پر دوی نګهبان وې او ته په هر شي باندې ګواه يې).

دويم: له هغو دلايلو چې د دې وصيت پر بطلان دلالت کوي، او دا چې دروغ دی، د هغه دا خبره ده چې وايي: (چا چې دا وليکله او غريب و، نو الله تعالى به يې شتمن کړي، يا پوروړی و، الله تعالى به يې پور ادا کړي، يا يې ګناه کړي وي، الله تعالى به هغه او د هغه مور او پلار ته د دې وصيت له برکته مغفرت وکړي) تر پايه دا يو له سترو دروغو او د دې د جوړونکي په

دروغوالي ښکاره دليل او د الله تعالی د بندګانو په مخ کې د هغه د بې شرمۍ څرګند ثبوت دی، ځکه چې دا درې شيان يوازې د قرآن کريم په ليکلو سره هم نه تر لاسه کيږي، نو هغه څوک به يې څنګه تر لاسه کړي چې دا دروغجن وصيت يې ليکلی وي! دا خبيث يوازې غواړي خلک مغشوش کړي او پدې وصيت سره يې وتړي؛ تر څو يې وليکي او په دې ادعا شوي فضيلت ټينګ پاتې شي، او هغه اسباب پريږدي چې الله پاک خپلو بندګانو ته ټاکلي او د شتمنۍ، پوروڼو ادا کولو او ګناهونو بخښلو لپاره يې وسيله ګرځولې ده. نو موږ د ذلت او د خواهشاتو د اطاعت کولو له اسبابو او شيطان څخه په الله پناه غواړو.

دريم څيز چې د دې وصيت د باطوالي ښودنه کوي د هغه دا وينا ده چې: (او چا چې د الله له بندګانو څخه و نه ليکه؛ نو په دنيا او اخرت کې به يې مخ تور وي). دا هم يو له تر ټولو بد دروغ دي او د دې وصيت د بطلان او د هغه د جوړونکي د دروغو يو له څرګندو ثبوتونو څخه دی. څنګه د يو هوښيار انسان په ذهن کې دا جواز لرلی شي چې دا وصيت وليکي، کوم چې په څوارلسمه پيړۍ کې د يو نامعلوم سړي لخوا راوړل شوی او د الله په رسول -صلی الله عليه وسلم- يې جعلي جوړ کړی، او وايي چې چا ونه ليکه نو په دنيا او آخرت کې به يې مخ تور وي، او چا چې وليکه له غريبۍ نه وروسته به شتمن شي، او له پور نه وروسته سالم پاتې شي وروسته لدې چې پوروڼه پرې اوښتي وي، او کوم ګناهونه يې چې کړي ورته به وبښل شي!!

پاکي ده تا لره ای الله، يقينا چې دا لوی بهتان دی!! او شواهد او واقعيت د دې تور پورې کوونکي په دروغو او د الله تعالی پر وړاندې يې په جرأت کولو او له الله څخه په حيا نه کولو شاهدي ورکوي، ځکه ډيری

خلک دي چې دا وصيت يې نه دی ليکلی خو مخونه يې تور نه شول، او دا دی ډېر خلک شته چې يوازې الله تعالی ته يې شمېر معلوم دی چې په ډېرو ځلو يې دا وصيت ليکلی، نو قرض يې ادا نه شو، او لا غريب پاتې دي، نو د زړونو له اوښتو او زنګ وهلو څخه په الله پنا غواړو. نو دا صفتونه او سزاګانې په شريعت کې د هغه چا لپاره نه دي بيان شوي چې غوره او لوی کتاب؛ قرآن کريم يې ليکلی، نو هغه څوک به يې څنګه ترلاسه کړي چې يو داسې دروغجن وصيت يې ليکلی چې ډول ډول باطل او کفري جملې پکې کارول شوي وي، پاکې ده الله لره!! الله جل جلاله څومره حليم ذات دی چې د داسې يو زړور دروغجن پر وړاندې صبر کوي.

څلورمه چاره: چې د دې دروغجن وصيت ښکارندوي کوي او د باطلو باطل او ښکاره دروغ يې ثابتوي د هغه دا وينا ده (او څوک چې پرې باور وکړي له عذاب څخه نجات مومي او چا چې دروغ وګڼله کافر شو). دا هم په دروغ ويلو کې لوی جرأت او تر ټولو ناوړه باطل دی، چې دا دروغجن ټولو خلکو ته بلنه ورکوي تر څو يې په دروغو باور وکړي، او دعوا کوي چې په دې سره خلک له اور څخه نجات مومي او دا چې چا دروغ وګاڼه کافر شو. قسم په الله چې دې دروغجن انسان په الله ډېر لوی دروغ وويل، او قسم په الله چې ناحقه خبره يې کړې ده، ځکه چا چې تصديق کړ هغه د دې وړ دی چې کافر شي؛ نه هغه څوک چې دروغ يې ګڼلی، ځکه چې تور، باطل او داسې دروغ دي چې هيڅ اساس نه لري، او موږ الله شاهد ګرځوو چې دروغ دي، او دا چې ويونکی يې دروغجن دی، غواړي چې خلکو ته داسې يو دين وښايي چې الله تعالی يې اجازه نه ده کړې، او په دين کې يې داسې يو څه ورګډ کړي چې له هغه څخه نه وي، حال دا چې الله تعالی دې امت ته لدې نه څوارلس پېړۍ وړاندې خپل دين پوره او

بشپړ کړی، نو، لوستونکو ورونو، خبردار اوسئ، او په داسې درواغجنو خبرو باور مه کوئ او په خپلو منځونو کې يې مه خپروئ، ځکه حق داسې يوه رڼا لري چې لټونکی يې په پيدا کولو کې نه غلطيږي، نو حق په خپلو شواهدو سره ولټوئ او له علماوو څخه د هغه څه په اړه پوښتنه وکړئ چې تاسو ته ناڅرګند وي او د درواغجنو په قسمونو ونه غوليږئ، ځکه چې لعنتي ابليس ستاسو مور او پلار؛ آدم او حوا ته قسم خوړلی و چې هغه د دوی يو له مخلصو نصيحت کوونکو څخه دی، حال دا چې هغه تر ټولو لوی غدار او تر ټولو لوی دروغجن دی، لکه چې الله تعالی د هغه په اړه فرمايلي: ﴿وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ﴾ [الأعراف: ٢١]. ژباړه: (او هغه دوی ته پوخ قسم وخوړ چې بېشکه زه ستاسو لپاره يقينًا له خيرخواهي کوونکو څخه يم). [الأعراف سورت: ٢١ ايت]. نو له هغه سره محتاط اوسئ او له درواغجنو پلويانو يې ډډه وکړئ؛ ځکه چې هغه او دوی په دروغو زيات قسمونه خوري، ژمنې ماتوي، خلکو ته پستې خبرې کوي تر څو يې ګمراه کړي! او هغه څه چې دې دروغجن انسان يې د منکراتو د راڅرګنديدو په اړه يادونه کړې يو حقيقت دی چې قرآن کريم او پاکيزه سنت يې په اړه ټينګ خبرداری ورکړی، او په دوی دواړو کې لارښوونه او کفايت دی.

او د قيامت د نښانو په اړه يې چې کومه وينا کړې ده نو په نبوي احاديثو کې يې په اړه يادونه شوې او قرآن کريم هم ځينو هغو ته اشاره کړې ده، نو که څوک غواړي په اړه يې پوه شي، نو د سنت په کتابونو، د علم او ايمان د خاوندانو په تاليفاتو کې دې په اړه پلټنه وکړي، او خلک د داسې درواغو او غولوونکو ويناوو بيانولو ته اړتيا نه لري چې د خلکو د دوکه کولو لپاره پکې حق له باطل سره ګډ شوي وي. الله تعالی دې ما، تاسو او ټول

مسلمانان د شیطانانو له شر، د گمراهانو له وسوسو، د گمراهانو له انحراف او د الله تعالی د دروغجنو دښمنانو له دوکې څخه وساتي؛ هغه کسان چې غواړي د الله رڼا په خپلو خولو سره مړه کړي او خلک د خپل دین په اړه مغشوش کړي، حال دا چې الله تعالی خپلې رڼا لره بشپړوونکی او د خپل دین ملاتړ کوونکی دی، حتی که د الله دښمنان چې شیطانان، او له کافرانو او ملحدانو څخه یې پیروان له دې څخه کرکه ولري. او موږ له الله تعالی څخه سوال کوو چې د مسلمانانو حالات سم کړي، او پر دوی له حق څخه د پیروۍ او پرې ثابت پاتې کېدلو لورینه وکړي او له ټولو گناهونو څخه الله - جل جلاله - ته د توبې وېستلو توان ورکړي، بېشکه چې هغه ذات توبه قبلوونکی، مهربان او پر هرڅه ځواکمن. او زموږ لپاره الله تعالی کافي دی، او نشته له گناه څخه گرځېدل او نه ځواک مگر د الله په توفیق.

والحمد لله رب العالمین، وصلی الله وسلم علی عبده ورسوله الصادق الأمین، وعلی آله وأصحابه وأتباعه بإحسان إلی یوم الدین.

الرسالة التاسعة
حكم السحر والكهانة وما يتعلق بها

نهم پيغام
د جادو، کوډګرۍ او هغه څه حکم چې تړاو ورسره لري

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، أما بعد:

په دې وروستیو کې د کوډګرو زیاتوالي ته په لیدو چې د طب پوهنې دعوا لري او د جادو او یا کوډو له لارې درملنه کوي، په ځینو هیوادونو کې د دوی خپرېدل او د خلکو د ناپوهۍ څخه ګټې اخیستلو ته په لیدو، ما وپتېله چې د الله تعالی د رضا لپاره، د هغه بندګانو ته دا موضوع روښانه کړم، او هغه څه چې د اسلام او مسلمانانو لپاره ستر ګواښ دی څرګند کړم، ځکه چې په دې کې له الله تعالی پرته له بل څه سره تعلق پیدا کول او د الله تعالی او د هغه د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د امر خلاف عمل کول دي.

نو د الله تعالی په مرسته پیل کوم او وایم چې: درملنه جواز لري، او مسلمان کولی شي د داخله، جراحۍ، او عصبي یا ورته ناروغیو لپاره ډاکټر ته ورشي؛ ترڅو یې ناروغي تشخیص شي او د شریعت مطابق یې په مجاز درملو سره درملنه وشي، البته پر هغه څه سره چې د طب په علم کې پیژندل شوي دي؛ ځکه چې دا د عادي اسبابو کارول دي او په الله تعالی د توکل سره مخالفت نه لري، الله تعالی چې ناروغي رالېږلې، نو درمل یې ورسره رالیږلي دي، څوک چې پرې پوهېږي هغه پوهېږي او څوک چې پرې نه پوهېږي هغه نه پوهېږي، خو الله تعالی خپلو بندګانو ته په حرامو کې شفا نه ده ایښودلې.

نو ناروغ ته روا نه دي هغو کوډګرو ته ورشي چې په غیبو د پوهیدو دعوا لري ترڅو ترې د خپلې ناروغۍ په اړه معلومات ترلاسه کړي، همدارنګه جواز نلري په هغه څه باور وکړي چې دوی یې ورته وایي، ځکه هغوی له غیبو خبرې کوي، او یا پېریان رابلي او له هغوی څخه د خپلو غوښتنو د پوره کولو لپاره مرسته غواړي، نو پر غیبو د پوهېدلو په ادعا سره

دوی کافر او گمراهان دي.

مسلم په خپل صحيح کې روايت کړی چې نبي کريم -صلی الله عليه وسلم- فرمايلي:

ژباړه: «څوک چې کاهن -غيب ويونکي- ته لاړ شي او له هغه څخه د څه شي پوښتنه وکړي نو څلويښت ورځې يې لمونځ نه قبليږي».

او د ابو هريره رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي:

ژباړه: «څوک چې کوډگر ته ورشي او په هغه څه کې يې ريښتينی وگڼي چې هغه يې وايي، نو پر هغه څه يې کفر کړی چې پر محمد - صلی الله عليه وسلم - نازل شوي دي».

دا حديث ابو داود نقل کړی او د څلورو سننو خاوندانو هم روايت کړی دی، او حاکم په صحيح روايت سره د پيغمبر صلی الله عليه وسلم څخه په دې الفاظو رانقل کړی دی:

ژباړه: «څوک چې عراف (غيب ويوونکي) يا کاهن ته ورشي او په هغه څه کې يې ريښتينی وگڼي چې هغه يې وايي، نو پر هغه څه يې کفر کړی چې پر محمد - صلی الله عليه وسلم - نازل شوي دي».

له عمران بن حصين رضي الله عنه څخه روايت دی، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي:

ژباړه: «هغه څوک زمونږ څخه نه دی چې (د يو څه په ليدلو سره له غيبو) وړاندوينه وکړي او يا ورته وړاندوينه وشي، کوډې وکړي او يا ورته

کوډې وشي، جادو وکړي او يا ورته جادو وشي، او هر څوک چې کوډګر ته ورشي او په هغه څه کې يې رېښتينی وګڼي چې هغه يې وايي، نو پر هغه څه يې کفر وکړ چې پر محمد - صلی الله عليه وسلم - نازل شوي دي».

بزار په جيد سند سره روايت کړی دی.

نو په دې مبارکو حديثونو کې: غيب ويونکو، کوډګرانو، جادوګرو او ورته نورو کسانو ته له ورتللو، له هغوی څخه سوال کولو او د هغوی له تصديقولو څخه منع راغلې او په اړه يې ورته په عذاب سره ګواښ شوی دی.

دا جواز نلري چې په ځينو چارو کې خلک د دوی په صداقت او د ګڼ شمېر خلکو په ورتګ دوکه نه شي؛ ځکه يقينا دوی ناپوه دي او دوکه کېدل پرې روا نه دي؛ ځکه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم له ورتګ، له هغوی څخه د پوښتنې کولو او پر هغوی له باور کولو منع فرمايلې ده؛ ځکه چې لويه ناروا ده او جدي خطر او بدې پايلې لري، او ځکه چې دوی ډېر دروغجن او فاجران دي،

همدارنګه په دې حديثونو کې د کوډګر او جادوګر د کفر دليل دی، ځکه دوی دواړه پر غيبو د پوهېدو دعوا لري او دا کفر دی، او ځکه چې دوی يوازې خپلو اهدافو ته د رسېدو لپاره د پېريانو خدمت او عبادت کوي پرته له الله تعالی څخه، او دا په الله تعالی کفر او ورسره شرک کولو ته لاره هواروي، نو څوک چې د دوی پر غيبو د پوهېدو په ادعا کې هغوی رېښتني وګڼي، هغوی به هم د دوی په څېر وي، او څوک چې دا ډول کارونه له هغو کسانو څخه زده کړي چې دا کارونه کوي، نو پيغمبر صلی الله عليه وسلم ترې بېزاري اعلان کړې ده.

او د مسلمان لپاره روا ندي پر هغه څه درملنې ته غاړه کېږدي چې دوی يې درملنه ګڼي، لکه په پخوانيو ليکنو کې طلسمي خطونه، يا ويلی شوي سرب (ليډ) او داسې نور مزخرفات چې دوی پرې پوهيږي، ځکه دا کوډې او د خلکو دوکه کول دي، او څوک چې پرې راضي شول نو يقينا چې په باطل او کفر کې يې ورسره مرسته وکړه.

همدارنګه هېڅ مسلمان ته روا ندي له دوی وپوښتې چې په راتلونکې کې به څېل زوی ته څوک کوي يا دا چې د بل خپلوان په اړه ترې پوښتنه وکړي، يا د هغه څه په اړه ترې وپوښتې چې د ښځې او خاوند او يا يې د کورنيو تر منځه د محبت او وفادارۍ يا دښمنۍ او جلا کېدو او داسې نورې خبرې دي.

ځکه چې دا غيبي چارې دي چې يوازې الله تعالی پرې پوهيږي.

نو حاکمانو، محتسبينو او نورو ټولو هغه کسانو باندې چې ځواک او واکمني لري فرض ده چې د کاهنانو او فال ويونکو او دې ته ورته نورو کسانو له تګ څخه خلک منع کړي او د هغو کسانو مخه ونيسي چې په بازارونو او نورو ځايونو کې په دې کار کې لاس لري، او د هغوی دا کار په کلکه وغندي او همدارنګه هغه کسان دې منع کړي چې دې ډول خلکو ته ورځي.

او جادو هم همداسې دی: يقينا چې له کفري محرماتو څخه دی؛ لکه څرنګه چې الله جل جلاله د دوو ملايکو په اړه فرمايلي: ﴿وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۖ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ ۚ وَمَا هُم بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ

وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ ۚ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ۚ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنفُسَهُمْ ۚ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ [البقرة: ۱۰۲]. ژباړه: (او ښودنه به نه کوله دوی هېڅوا ته تر هغه پورې چې وبه ويل دواړو بېشکه هم دا خبره ده چې موږ آزموينه (ازمېښت) يو، نو مه کافر کېږه (په زده کولو د سحر) نو زده کاوه به هغوی له دوی دواړو نه هغه شی چې بېلتون به يې کاوه په هغه سره په منځ د مېړه (خاوند) او ښځې د هغه کې، او نه وو دوی ضرر رسوونکي په دغه سحر سره هېڅوا ته مګر په اذن (حکم) د الله سره، او زده کوي دوی (يعنې يهودان) هغه څه چې ضرر رسوي دوی ته او نفع نه رسوي دوی ته، او هرومرو (خامخا) په تحقيق پوهېدل دوی چې خامخا هغه څوک چې اخلي (زده کوي به اعتقاد د جواز) سحر، نشته ده لره په آخرت کې هېڅ برخه (د نيکۍ)، او هرومرو (خامخا) ډېر بد دی هغه شی چې پلورلي (اخستلی) دی دوی په هغه شي سره (حصه د) ځانونو خپلو که چېرې وي دوی چې پوهېدلی). [البقرة سورت: ۱۰۲ آيت].

نو دا مبارک آيت پدې دلالت کوي چې سحر کفر دی، او دا چې جادوګران د ښځې او خاوند تر منځ جلاوالی راولي، همدا رنګه پدې دليل دی چې جادو په خپله د ګټې يا تاوان رسولو اغېز نه لري، بلکې د الله جل جلاله په کوني قدري ارادې سره اغېز کوي؛ ځکه چې الله جل جلاله هغه ذات دی چې خير او شر يې پيدا کړي دی.

همدارنګه دغه مبارک ايت په دې هم دلالت کوي چې هغه څوک چې جادو زده کوي يوازې هغه څه زده کوي چې ورته ضرر رسوي او ګټه نه لري او دا چې د الله په نزد د دوی برخه نشته، يعنې: (قسمت او نصيب)، او دا د جادوګرو لپاره يو ستر ګواښ دی چې په دنيا او اخرت کې به هغوی تاوانيان

وي، او دا چې دوی خپل ځانونه په تيټه بيه وپلورل، او له همدې امله الله تعالى په دې وينا سره دوی ملامت کړل: ﴿وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنفُسَهُمْ ۚ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ [البقرة: ١٠٢]، ژباړه: (ډېره بده ده چې په خورا ناخيز شي يې خپل ځانونه وپلورل که چېرې دوی پوهېدلي وای) [البقرة سورت: ١٠٢ آيت].

او الشراء دلته د پلورلو معنا لري.

او يقينا چې د دې مشرکانو زيان لوی او حالات يې ګواښوونکي دي؛ (دوی هغه خلک دي) چې دا زده کړې ورته له مشرکانو په ميراث پاتې شوي او د کمزورې عقلونو خاوندان پرې دوکه کوي؛ إنا لله وإنا إليه راجعون، حسبنا الله ونعم الوكيل، الله تعالى زموږ لپاره د دوی د شر په وړاندې کافي او غوره ضامن دی.

موږ له الله -جل جلاله- څخه د جادوګرانو، فالبينانو او نورو ټولو کوډګرانو له شر څخه د عافيت او سلامتيا غوښتنه کوو، او همدارنګه موږ له هغه – سبحانه و تعالى- څخه سوال کوو چې مسلمانان د دوی له شر څخه وساتي، او مسلمانو واکمنانو ته توفيق ورکړي چې له دوی څخه باخبره شي او د الله حکم پرې پلي کړي، ترڅو بندګان د دوی له ضرر او بد عمل څخه خوندي پاتې شي؛ يقينا چې هغه سخي او کريم ذات دی.

الله -جل جلاله- خپلو بندګانو ته داسې څه روا کړي چې د جادو له اغېزمنېدو وړاندې پرې خپل ځانونه خوندي وساتي او الله پاک هغوی ته دا - هم - واضحه کړې ده چې د جادو له کېدو وروسته پرې خپله درملنه وکړي، دا د هغه له خوا پر دوی مهرباني او احسان دی او پر دوی د هغه د نعمت بشپړول دي.

لاندې د هغو شیانو په اړه وضاحت دی چې د جادو له اغېزې څخه مخکې پرې ځان له خطر څخه ژغورل کېږي او هغه شرعي مباح څیزونه چې د جادو له اغېزې وروسته پرې درملنه کېږي:

لومړی: هغه څه چې د جادو له ګواښ څخه مخکې پرې ژغورل کیږي، چې تر ټولو اړین او ګټور يې د هر فرضي لمانځه پسې له سلام ګرځولو وروسته مشروع اذکار، دعاګانې او مسنون دمونه لکه: آية الكرسي لوستل، چې په قرآن کریم کې ستر آیت دی، آیت الکرسي د الله تعالی دا قول دی: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: ٢٥٥]. ژباړه: (الله هماغه (ذات) دی چې له ده پرته په حقه بل معبود نشته تل ترتله ژوندی سمبالوونکی دی، نه پرکالي پرې راځي او نه خوب، څه چې په اسمانو کې دي او څه چې په ځمکه کې دي (ټول) د هغه دي، دا به څوک وي چې د هغه له خوښې پرته د چا سپارښتنه ورته وکړي؟ په هر هغه څه پوهېږي چې د دوی مخې یا يې شاته دي، او دوی د هغه له معلوماتو هیڅ شی نه شي راګېرولای مګر هغه چې د ده خوښه وي، کرسی يې پر اسمانونو او ځمکې پراخه ده، او د دې دواړو ساتنه يې نه ستومانه کوي او هغه لوی او اوچت ذات دی). [البقرة سورت: ٢٥٥ آیت].

او همدارنګه يې د ویده کېدو پر مهال لوستل؛ له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه په صحیح حدیث کې روایت دی چې هغه فرمایلي:

ژباړه: (څوک چې د شپې لخوا ایت الکرسي تلاوت کړي، د الله

تعالی له طرفه به د هغه لپاره ساتونکی وي او تر سهاره پورې به هېڅ شيطان ورته نه نږدې کېږي).

او د هغې له جملې څخه د لاندې سورتونو تلاوت کول دي: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ١]، ژباړه: (اې نبي!) ته (دوی ته) ووايه: شان دا دی چې الله يو دی).

او ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ [الفلق: ١]، ژباړه: (ووايه (اې پيغمبره): زه پناه غواړم په رب د سبا پورې).

او ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ [الناس: ١]، ژباړه: (ووايه (اې پيغمبره): زه پناه غواړم په رب د خلکو پورې).

د هر فرض لمانځه پسې، او دا درې سورتونه د هرې ورځې په پيل کې د سهار د لمانځه پسې او د هرې شپې په پيل کې د ماښام د لمانځه پسې.

همدا رنګه د شپې په پيل کې د البقره سورت دوه وروستي آيتونه، چې د الله تعالی دا قول دی: ﴿آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: ٢٨٥]. ژباړه: (رسول پر هغه څه ايمان راوړی دی؛ چې په ده باندې د خپل رب له جانبه نازل کړی شوی دی او مومنانو هم، ټولو ايمان راوړی دی په الله باندې او د هغه پر ملايکو او د هغه پر کتابونو او د هغه په رسولانو باندې (او وايي) مونږه د هغه (الله) په رسولانو کې د هېچا په منځ کې توپير نه کوو، او وايي: مونږ واورېدل او مونږ خبره ومنله (مونږ) ستا (نه) بخښنه (غواړو) اې زمونږه ربه! او خاص تا ته بېرته درتګ دی). [البقرة

سورت: ۲۸۵ آیت]. د سورت تر پایه.

دلیل یې له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه صحیح حدیث دی چې هغه فرمایلي:

ژباړه: «څوک چې د بقرې سورت په پای کې دوه آیتونه د شپې لخوا تلاوت کړي، د هغه لپاره به کافي وي»، او معنا یې داده بیا هم الله ښه پوهېږي: د هر ډول شر له مخنیوي څخه به ورته بسنه وکړي، او د هغې له جملې څخه د شپې او ورځې لخوا او کله چې په کور، ودانۍ، دښته، فضا، سمندر کې مېشت کېږي، الله -تعالی- باندې - د هغه - په بشپړو کلمو سره پناه یوسي، د رسول الله -صلی الله علیه وسلم- د دې خبرې پر بنیاد چې فرمایي: ژباړه: «څوک چې په یو کور کې استوګن شي او ووایي: (أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ) یعنې: زه د الله په بشپړو کلمو سره د هر هغه څه له شر څخه پناه غواړم چې هغه پیدا کړي دي، نو هیڅ شی به هغه ته ضرر ونه رسوي ترڅو چې له دغه کور څخه کډه نه شي».

او د هغې له جملې څخه دا دی چې یو مسلمان د ورځې او شپې په پیل کې درې ځلې ووایي: (بِسْمِ اللهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ژباړه: (د هغه الله په نوم چې ضرر نشي رسولی د هغه له نوم سره هیڅ یو شی پر ځمکه او نه په آسمان کې او هغه اورېدونکی او ښه پوه دی).

دې کار ته د رسول الله -صلی الله علیه وسلم- د هڅونې له امله او دا چې دا عمل له هر ډول شر څخه د خوندیتوب سبب دی.

دویم: هغه څه چې د جادو له اغېزې وروسته پرې د جادو درملنه

کېږي، او دا کار په لاندې طريقو سره کېږي:

لومړی يې: الله تعالى ته زياته زاري کول، او له هغه سوال کول چې دا ضرر ترې لرې کړي او ناروغي يې ښه کړي.

دويمه يې: د جادو د ځای په موندلو کې زيار ويستل دي؛ هغه که په زمکه کې وي، يا غره او يا بل ځای کې؛ نو کله چې سحر وپېژندل شي، راوويستل شي او له منځه يوړل شي، سحر باطلېږي، او دا تر ټولو گټور علاج دی.

دريم يې: په شرعي دم او دعاگانو دمول چې دا اذکار زيات دي لکه:

هغه چې له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه ثابت دي چې فرمايي: (اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهِبِ البَاسَ، اشْفِهِ وَأَنْتَ الشَّافِي، لاَ شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءً لاَ يُغَادِرُ سَقَمًا) ژباړه: (اې د خلکو ربه، دردونه لرې کړه او شفا ورکړه، ته شفا ورکوونکی يې، ستا له شفا پرته بله شفا نشته، داسې شفا چې ناروغي نه پرېږدي). درې ځلې يې وايې.

او د دمونو له جملې څخه يو دا دی کوم چې جبرائيل عليه السلام پرې پيغمبر صلى الله عليه وسلم دم کړی و، چې د هغه دا وينا ده: (بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ، وَاللَّهُ يَشْفِيكَ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ، وَمَنْ كُلِّ عَيْنٍ وَحَاسِدٍ، بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ)، ژباړه: (د الله په نوم، زه تا دموم، د هر هغه څه څخه چې تا ته زيان رسوي، او د هر نفس د شر او يا د کينه کوونکي د سترگو له شر څخه، الله دې تا ته شفا درکړي، د الله په نوم زه تا دموم). دا به درې ځلې تکراروي.

او له دې - د هغه چا لپاره گټور علاج چې له خپلې مېرمنې سره له

کوروالی بند شوی وي - چې: د بېرې اووه شنې پاڼې واخلي، په تبره او يا بل څه يې وټکوي، بيا يې په يو لوښي کې واچوي او د پاسه پرې دومره اوبه ورتوی کړي چې د غسل لپاره بسنه وکړي او دا پرې ولولي: ايت الکرسي (د کرسۍ ايت). او ﴿قُلْ يَاأَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ [الكافرون: ١]، ژباړه: (اې نبي!) ته (دوی ته) ووايه: اې کافرانو!. او ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ١]، ژباړه: (اې نبي!) ته (دوی ته) ووايه: شان دا دی چې الله يو دی). او ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ [الفلق: ١]، ژباړه: (ووايه (اې پيغمبره): زه پناه غواړم په رب د سبا پورې). او ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ [الناس: ١]، ژباړه: (ووايه (اې پيغمبره): زه پناه غواړم په رب د خلکو پورې).

او د سحر آيتونه چې په سورت الاعراف کې دي، چې هغه د الله – سبحانه و تعالی- دغه وينا ده: ﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ * فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ * فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ﴾ [الأعراف: ١١٧ – ١١٩]، ژباړه: (او مونږ موسٰی ته وحي وکړه چې خپله امسا وغورځوه، نو ناڅاپه هغې هغه څه ښوی تېرول چې هغوی به جوړول. نو حق ثابت شو او هغه څه باطل شول چې هغوی به کول. نو هغه ساحران په دغه ځای کې مغلوب شول او دوی ذليله سپک وګرځېدل).

[الأعراف سورت: ١١٧ – ١١٩ آيتونه].

او هغه آيتونه چې په يونس سورت کې دي او هغه د الله – سبحانه و تعالی- دغه وينا ده: ﴿فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ * فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ

اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ * وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ﴾ [يونس: ٨٠ – ٨٢]، ژباړه: (او فرعون وويل: تاسو ما ته هر ښه پوه (ماهر) جادوګر راولئ. نو کله چې جادوګر راغلل، موسٰی دوی ته وويل: وغورځوئ هغه څه چې تاسو يې غورځوونکي يئ. پس کله چې دوی (امساګانې او پړي وغورځول، موسٰی وويل: هغه څه چې تاسو راوړي دي، واقعي جادو دی، بېشکه الله به يې ژر تباه (بې اثره) کړي، بېشکه الله د فساد کوونکو کار نه جوړوي او الله په خپلو کَلِمو سره حق ثابتوي اګر که مجرمان يې بد ګڼي). [يونس سورت: ٨٠ – ٨٢ آيتونه].

او هغه آيتونه چې په طه سورت کې دي: ﴿قَالُوا يَامُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى * قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى * فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى * قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى * وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى﴾ [طه: ٦٥ – ٦٩]. ژباړه: (دوی وويل: اې موسٰی! يا به ته (امسا) غورځوې، يا به مونږ شو اول د هغه چا چې (امسا) غورځوي. ده وويل: بلکې تاسو وغورځوئ، نو ناڅاپه د دوی رسۍ او د دوی امساګانې د دوی د سحر په وجه د ده (موسٰی) خيال ته داسې راوستی شوي چې په رښتيا دغه منډې وهي. نو موسٰی په خپل نفس (زړه) کې وېره ومونده. مونږ (ده ته) وويل: ته مه وېرېږه، بېشکه هم ته ښه غالب يې. هغه څه وغورځوه چې ستا په لاس کې دي هغه ټول څيزونه به تېر کړي چې هغوی جوړ کړي دي، هغوی د جادو ټګي جوړه کړې، او جادوګر چې هر چېرې په هره بڼه کې راشي بريمن کېدای نه شي) [طه سورت: ٦٥ – ٦٩ آيتونه].

او هغه څه چې په اوبو کې تلاوت شول له لوستلو وروسته دې درې غړپه اوبه وڅښي او په پاتې نورو سره دې غسل وکړي، نو په همدې سره به ان شاء الله مرض له منځه ولاړ شي، او که دوه ځلې یا زیات استعمال ته اړتیا پیدا شي نو تر هغه وخته پورې چې ناروغي له منځه لاړه شي هیڅ حرج نشته چې دغه کار تکرار کړي.

نو دا اذکار، دمونه او طریقې د جادو او نورو بدیو له شر څخه د مخنیوي لپاره تر ټولو لوی اسباب دي، او د جادو له پیښیدو وروسته یې د لرې کولو لپاره تر ټولو لویه وسله ده، البته د هغو کسانو لپاره چې په اخلاص، ایمان، او په الله تعالی باور او په هغه تکیه ولري، او هغه څه ته سینه پراخه کړي چې دا اذکار پرې دلالت کوي.

دا هغه څه وو چې د سحر د مخنیوي او درملنې لپاره وړاندې شول، او الله توفیق ورکونکی دی.

*****

او دلته یوه مهمه مسله راځي چې هغه پېریانو ته په قربانۍ کولو او یا نورو طریقو سره د نږدې کېدو له لارې د سحر درملنه ده، چې دا جواز نه لري؛ ځکه چې دا د شیطان عمل، بلکې د لوی شرک یو ډول دی؛ همدارنګه د کاهنانو، نجومیانو او کوډګرو څخه د پوښتنې کولو او د هغوی د خبرو په کارولو سره د دې ناروغۍ درملنه جواز نلري. ځکه چې هغوی ایمان نه لري، دروغجن او فاسقان دي، په غیبو د پوهیدو ادعا کوي او خلک غولوي، رسول الله صلی الله علیه وسلم هغوی ته له تګ، له هغوی څخه د پوښتنو کولو او پر هغوی د باور کولو په اړه خبرداری ورکړی، لکه څنګه چې وړاندې د دې پیغام په پیل کې یادونه وشوه.

نو اړینه ده چې ډېره ترې وشي، او په صحیح حدیث کې له رسول الله صلى الله علیه وسلم څخه روایت دی چې له هغه څخه د (نُشره) په اړه پوښتنه وشوه، نو هغه وفرمایل: ژباړه: (دا د شیطان کار دی). امام احمد او ابو داود په جید سند سره روایت کړی دی.

النشرة: له جادو شوي شخص څخه د جادو لرې کولو ته وايي. او د هغه - صلى الله علیه وسلم - د خبرې مراد دا دی چې: د هغه جادو لرې کول چې د جاهلیت خلکو به کاوه، او هغه داسې وو چې: له جادوګر څخه به يې د جادو لرې کولو غوښتنه کوله، او یا د بل جادوګر څخه يې د ورته جادو لرې کولو غوښتنه کوله.

او په دم، شرعي معوذاتو او مباحو درملو سره يې درملنه باک نه لري، لکه وړاندې چې یادونه وشوه.

او دغه وینا علامه ابن القیم، او شیخ عبدالرحمن بن حسن – رحمهما الله- په فتح المجید کې کړې ده، او نورو علماوو هم دا خبره کړې ده.

له الله تعالى سوال کوو چې مسلمانانو ته له هرې بدۍ د ژغورل کیدو توفیق ورکړي، د دین ساتنه يې وکړي، په دین کې پوهه ورکړي، او له هر هغه څه نه يې وساتي چې د شریعت خلاف وي.

وصلى الله وسلم على عبده ورسوله محمد، وعلى آله وصحبه.

الرسالة العاشرة

التحذير من بناء المساجد على القبور

لسم پیغام

پر قبرونو د جوماتونو جوړولو په اړه خبرداری

بسم الله، والحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله. أَمَّا بَعْدُ:

ما د رابطة العلوم الاسلامية مجلې په دريمه ګڼه کې د (په مياشت کې د مسلمانانو خبرونه) برخه کې خپور شوی مطلب ولوست چې: د اردن په شاهي هېواد کې (رابطة العلوم الاسلامية) ټولنه اراده لري د هغه غار پر ځای يو جومات ودان کړي چې پدې وروستيو کې د الرحيب په کلي کې کشف شوی، او ويل کيږي چې دا د اصحاب الكهف هغه غار دی چې په قرآن کريم کې يې يادونه شوې ده، چې هغوی پکې ويده شوي وو. پای ته ورسيده.

دا چې پر ما د الله جل جلاله او د هغه د بندګانو لپاره نصيحت واجب دی، نو ما وپتيله چې په همغه مجله کې د اردن په شاهي هاشمي هېواد کې؛ رابطة العلوم الاسلامية ټولنې ته وينا ولرم چې عنوان يې؛ ټولنې ته؛ د غار پر ځای د ياد جومات جوړولو په اړه نصيحت دی، ځکه چې د پېغمبرانو او نېکانو پر قبرونو او آثارو د جوماتونو له جوړولو ممانعت او په اړه يې په اسلامي شريعت کې خبرداری راغلی، او پر هغه چا لعنت ويل شوی چې دا کار کوي؛ ځکه چې دا کار د شرک له اسبابو او د پېغمبرانو او نېکانو خلکو په اړه افراط او له حد څخه تېرېدل دي. او حقيقت د هغه څه په صحت شاهد دی چې شريعت راوړی او پر دې دليل دی چې د الله جل جلاله له لورې دی، او په هغه څه کې د الله جل جلاله د رسول صلى الله عليه وسلم په رېښتينولۍ څرګند ثبوت او قطعي دليل دی چې د الله له طرفه يې راوړی او امت ته يې رسولی دی. او هر څوک چې د اسلامي نړۍ حالاتو او هغه څه ته وګوري چې - په زيارتونو د جوماتونو ودانولو، د هغوی درناوي، په فرش او ظرف سينګارولو او د هغوی لپاره د منجاورانو د نيولو له امله کوم

شرک او افراطیت رامنځته شوی، نو په یقیني توګه پوهیږي چې دا ټول د شرک اسباب دي، او د اسلامي شریعت له ښېګڼو څخه د دې منع کول او د ودانولو په اړه یې خلکو ته خبرداری ورکول دي.

په دې اړه د روایتونو له جملې هغه څه هم دي چې دواړو شیخانو، بخاري او مسلم - رحمهما الله - له عایشې رضی الله عنها څخه روایت کړی وایي چې رسول صلی الله علیه وسلم فرمایلي: ژباړه: «په یهودو او نصاراوو دې د الله تعالی لعنت وي، دوی د خپلو پیغمبرانو قبرونه جوماتونه ګرځولي»، عائشه رضي الله عنها وایي: پدې اړه یې خبرداری ورکاوه، وایي: ژباړه: «که چېرې دا خبره نه وای، نو مسلمانانو به د نبي صلی الله علیه وسلم قبر ښکاره (لوړ کړی) و، خو له دې وېرې دا کار ونه شو چې جومات ترې جوړ نه کړای شي». او په صحیحینو کې دا هم راغلي چې (أم سلمة او أم حبيبة رضي الله عنهما دواړو رسول الله صلی الله علیه وسلم ته د یوې کلیسا په اړه یادونه وکړه چې دواړو د حبشې په ځمکه کې لیدلې وه، او د هغو انځورونو یادونه یې هم وکړه چې پکې وو، نو رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: ژباړه: «هغوی داسې خلک دي؛ کله چې یو نیک سړی یا نیک بنده پکې مړ شي، د هغه پر قبر جومات جوړ کړي او انځورونه پکې رسم کړي، دوی د الله په وړاندې تر ټولو بد خلک دي».

او په صحیح مسلم کې د جندب بن عبد الله رضي الله عنه څخه روایت دی وایي چې ما له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه د هغه له مرګ نه پنځه ورځې مخکې اوریدلي چې ویل یې: ژباړه: «زه الله ته له دې خپله بېزاري وړاندې کوم چې له تاسو څخه دې زما کوم (ځانګړی) دوست وي، ځکه الله زه خپل دوست ګرځولی یم، لکه څنګه چې یې ابراهیم په دوستۍ نیولی،

که چېرته ما له خپل امت څخه څوک په دوستۍ نيولی؛ نو ابو بکر به مې دوست نيولی و، خبردار اوسئ! څوک چې تر تاسو مخکې وو هغوی د خپلو انبياوو قبرونه جوماتونه وګرځول، خبر اوسئ له قبرونو جوماتونه مه جوړوئ، ځکه ما له دغه څخه تاسې منع کړي یاست». او په دې باب کې ډېرې حدیثونه راغلي دي.

د مسلمانانو علماوو امامانو (له څلورو واړو مذهبونو او نورو) پر قبرونو د جوماتونو ودانول حرام ګڼلي او د رسول الله صلى الله عليه وسلم پر سنت د عمل او امت ته د نصيحت له مخې يې په اړه خبرداری ورکړی چې د افراطي يهودانو، نصاراوو او په دې امت کې د دوی په څېر نور ګمراهان پکې ښکېل نه شي.

نو په اردن هېواد کې په رابطة العلوم الاسلامية او نورو مسلمانانو واجب دي چې پر سنتو عمل وکړي، د علماوو پر تګلاره لاړ شي، او له هغه څه ځان وساتي چې الله تعالى او رسول يې صلى الله عليه وسلم ترې منع کړي دي؛ او په همدې کې د بندګانو اصلاح، نېکمرغي او د دنيا او آخرت کاميابي ده.

او پدې اړه ځينې خلک د اصحاب الكهف په اړه د الله تعالى لخوا پر بيان شوي کيسې استدلال کوي: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا﴾ [الكهف: ٢١]. ژباړه: (وويل هغو کسانو چې د دوی پر کار برلاسي شوي وو: هرومرو به يو عبادت ځای پرې جوړوو). [د الکهف سورت: ٢١ آيت].

د دې ځواب دا دی چې وويل شي: الله پاک موږ ته د هغه وخت د مشرانو او واکمنانو په اړه خبر راکړی چې هغوی دا وينا کړې وه، او دا وينا

د دوی د تایید او ورځخه د خوښۍ په موخه نه، بلکې د ملامتیا، سپکاوي او د دوی له کړنو څخه د کرکې له امله ده، او پر دې دا دلیل دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم؛ چې دا آیت پرې نازل شوی او د دې آیت په تفسیر تر ټولو زیات پوه دی، خپل امت په قبرونو د جوماتونو له ودانولو منع کړی او په اړه یې خبرداری ورکړی او د دې کار پر کوونکي یې لعنت ویلی او ملامته کړی یې دي.

او که چېرته دا کار روا وای نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به پدې اړه دومره سختي نه وه کړې، او نه به یې د دې کړنې په ترسره کوونکي لعنت ویلی و، سربیره پر دې یې ویلي چې نوموړی انسان د الله تعالی له بدترینو مخلوقاتو څخه دی، او دا د حق پلټونکي لپاره کافي او قانع کوونکې ده. او که موږ فرض کړو چې پر قبرونو جوماتونه جوړول د هغو کسانو لپاره چې زموږ څخه مخکې وو، جائز و؛ نو بیا هم موږ اجازه نه لرو چې پدې کار کې د هغوی په لاره لاړ شو؛ ځکه چې زموږ شریعت د مخکنیو شریعتونو منسوخوونکی دی، او زموږ پیغمبر علیه الصلاة والسلام وروستی پیغمبر دی او شریعت یې بشپړ او د ټولو لپاره دی، هغه موږ پر قبرونو د جوماتونو له جوړولو منع کړي یو، نو موږ ته د هغه مخالفت روا نه دی، بلکې پر موږ یې تابعداري او پر هغه څه منګولې ښخول واجب دي، او د پخوانیو شریعتونو، او د هغوی د رواجونو پرېښودل هم واجب دي چې د هغه د شریعت خلاف دي، ځکه چې زموږ له شریعت څخه کامل او د رسول الله صلی الله علیه وسلم له لارښوونو بله ښه لارښوونه نشته.

له الله تعالی سوال کوو چې مونږ او ټولو مسلمانانو ته پر دین د ثبات او په ویناوو، کړنو، ظاهر، باطن او ټولو چارو کې د رسول الله صلی الله

عليه وسلم په شريعت تر هغه پورې د پابندۍ توفيق راکړي چې له هغه سره مخ کيږو، الله جل جلاله اوريدونکی او نږدې دی.

وصلى الله وسلم على عبده ورسوله محمد وآله وصحبه ومن اهتدى بهداه إلى يوم الدين.

الرسالة الحادية عشرة
دفن الموتى في المساجد

يوولسم پيغام
په جوماتونو کې د مړو ښخول

بسم الله والحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومَن والاه، أما بعد:

ما د "الخرطوم" د ورځپاڼې هغه ګڼه چې په (١٤١٥/٤/١٧هـ) نېټه خپره شوې ولوسته، نو پام مې شو چې په ورځپاڼه کې د سيد محمد حسن الاِدريسي د ښخولو په اړه بيان خپور شوی و چې هغه په ام درمان کې د خپل پلار تر څنګ په جومات کې ښخ شوی دی ... بيان تر پای

دا چې د الله جل جلاله له خوا د مسلمانانو لپاره نصيحت کول او د منکر (ناروا عمل) ردول واجب دي، نو ما وپتېله چې دې مسألې ته د خلکو پام راواړوم چې په جوماتونو کې د مړو خښول روا نه دي، بلکې دا د شرک له اسبابو څخه يو سبب او د يهودو او نصاراوو له هغو اعمالو څخه يو دی چې الله تعالی پرې هغوی غندلي او رسول صلی الله عليه وسلم پرې لعنت ويلی دی، لکه په صحيحينو؛ بخاري او مسلم کې چې له عائشې رضي الله عنها څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي: ژباړه: «الله پر يهودو او نصاراوو لعنت کړی چې د خپلو نبيانو قبرونه يې جوماتونه وګرځول». همدارنګه په صحيح مسلم کې د جندب بن عبدالله څخه روايت دی چې نبي صلی الله عليه وسلم وفرمايل: ژباړه: «خبردار اوسئ! چې ستاسو څخه مخکې خلکو د خپلو انبياوو او نېکانو له قبرونو څخه جوماتونه جوړ کړي وو، نو پام وکړئ چې تاسو يې جوماتونه ونه ګرځوئ، زه تاسو لدې کار څخه منع کوم». په دې معنا کې نور احاديث هم شته.

نو په هر ځای کې د مسلمانانو پر حکومتونو او ولسونو واجب دي چې: له الله تعالی څخه ووېرېږي، او له هغو عملونو ځان وساتي چې الله ترې منع کړي او دا چې خپل مړي له جوماتونو څخه د باندې ښخ کړي،

لکه څنګه چې رسول الله -صلى الله عليه وسلم- او د هغه صحابه کرامو رضي الله عنهم مړي له جوماتو نه د باندې خښول، او همداسې يې په نيکۍ کې نورو پيروانو هم کړي دي.

او پاتې شوه د رسول الله صلى الله عليه وسلم او د هغه د صاحبينو د قبرونو خبره چې د هغه د جومات دننه دي، نو پدې کې د جوماتونو دننه د مړو د خښولو لپاره هيڅ جواز نشته؛ ځکه چې نبي صلى الله عليه وسلم په خپل کور کې (د عائشې رضي الله عنها په کوټه کې) ښخ شوی و، چې وروسته يې ملګري هم ورسره هملته خښ شول، نو کله چې وليد بن عبدالمالک جومات ته پراخوالی ورکړ، نو د لومړۍ هجري پيړۍ په سر کې يې د عائشې رضي الله عنها کوټه په جومات کې داخل کړه، حال دا چې هغه مهال يې علماوو دا عمل وغانده، خو هغه ته مناسب ښکاره شوه چې قبرونه بايد د جومات د پراخوالي پر وړاندې خنډ ونه ګرځي، او دا چې دا خو يوه ښکاره چاره ده او هيڅوک پکې نه غلطيږي.

او پدې سره هر مسلمان ته جوتيږي چې هغه صلى الله عليه وسلم او دواړه ملګري يې رضي الله عنهما په لومړي سر کې په جومات کې نه دي ښخ شوي، او دا چې جومات ته د پراختيا ورکولو له امله يې قبرونه په جومات کې دننه راغلي دي نو پدې کې د دې مسألې لپاره هيڅ جواز نشته چې مړي په جوماتونو کې خښ شي؛ ځکه چې هغوی په جومات کې دننه نه دي، بلکې هغه عليه الصلاة والسلام په خپل کور کې دی، بل دا چې د وليد دا کړنه د هيچا لپاره دليل نه شي جوړيدلی، بلکې حجت په قرآن، سنت او د دې امت د سلفو -رضي الله عنهم-په اجماع کې دی، الله تعالى دې موږ په نيکۍ کې د هغوی له پيروانو څخه وګرځوي.

د نصیحت او غاړې خلاصولو لپاره دا متن په ۱۴۱۵/۵/۱۴هـ کې لیکل شوی.

الله توفیق ورکوونکی دی. درود او سلام دې وي زمونږ په نبي محمد صلی الله علیه وسلم، د هغه د کورنۍ، ملګرو، او ښو پیروانو باندې.

الرسالة الثانية عشرة

بيان كفر وضلال من زعم أنه يجوز لأحد الخروج عن شريعة محمد -صلى الله عليه وسلم-

دولسم پیغام

د هغه چا د کفر او گمراهۍ بیان چې ادعا کوي د هر چا لپاره د محمد صلی الله علیه وسلم له شریعت څخه انحراف کول روا دي.

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على خاتم الأنبياء والمرسلين نبينا محمد، وعلى آله وصحبه أجمعين.

اما بعد: ما د "الشرق الأوسط" ورځپاڼې د ۵۸۲۴ شمېرې د ۱۴۱۵ کال د جون په ۵مه نېټه خپره شوې يوه مقاله وليده، چې د "عبد الفتاح الحايک" په نوم يو کس د (الفهم الخاطئ) يا (غلطه پوهه) تر عنوان لاندې يې ليکلې ده.

د مقالې لنډيز: په دې مقاله کې هغه څه رد شوي دي چې د اسلام دين له ضرورتو څخه څرګند دي او په نص (قرآن او حديث) او اجماع (د علماوو توافق) سره ثابت دي، چې د محمد صلى الله عليه وسلم رسالت ټولو خلکو ته عام دی نوموړي ادعا کړې ده چې څوک چې د محمد صلى الله عليه وسلم پيروي نه کوي او نه يې اطاعت کوي، بلکې يهودي يا نصراني پاتې شي، نو هغه په سم دين باندې دی. همداراز، نوموړي د رب العالمين سبحانه و تعالى په حکمت باندې د کفارو او نافرمانانو د عذاب په اړه بې ادبي کړې او دا يې عبث (بې معنا) ښودلی دی.

او شرعي نصوص يې تحريف کړي، او په بې ځايه ځای کې يې کارولي دي، او د خپل خواهش مطابق يې تفسير کړي او له هغو شرعي او روښانه دلايلو يې مخ اړولی چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د رسالت په عموميت او د هغه چا په کفر دلالت کوي چې اوريدلی يې دی او پيروي يې نه ده کړې، او دا چې الله تعالى له اسلام پرته بل دين نه قبلوي او داسې نور صريح نصوص چې مخ يې ترې اړولی؛ تر څو په خپلو خبرو جاهل خلک دوکه کړي.

هغه څه چې هغه وکړل ښکاره کفر، له اسلام څخه ارتداد، او د الله- پاک - او د هغه له رسول - صلى الله عليه وسلم - څخه انکار دی، لکه څنګه چې هر هغه څوک پوهيږي؛ چې د علم او ايمان د خاوندان وي او دا مقاله لولي.

او پر ولی الأمر واجب دي چې محکمې ته يې راجع کړي، ترڅو توبه وباسي او د سپېڅلي شريعت د غوښتنې سره سم سزا ورکړل شي.

الله سبحانه وتعالى د محمد صلى الله عليه وسلم د رسالت عموميت او د پيريانو او انسانو ټولو لپاره د هغه د اطاعت وجوب څرګند کړی دی، دا هغه څه دي چې د مسلمانانو څخه هغه څوک چې يو څه پوهه ولري، هيڅکله ترې جاهل نه شي پاتې کېدلی.

الله تعالى فرمايلي دي: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ [الأعراف: ١٥٨]. **ژباړه**: (ته ووايه: اي خلقو! بېشکه زه ستاسو د ټولو په طرف د هغه الله (رالېږل شوی) رسول يم چې خاص د هغه لپاره د اسمانونو او ځمکې بادشاهي ده، نشته هېڅ حق معبود مګر همدی دی، همدغه ژوند ورکوي او مرګ ورکوي، نو تاسو پر الله او د هغه پر رسول ايمان راوړئ چې نبي دی، امي دی، هغه چې پر الله او د هغه پر کلماتو ايمان لري او تاسو د هغه پيروي وکړئ، د دې لپاره چې تاسو هدايت ومومئ). [الأعراف سورت: ١٥٨ آيت]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾ [الأنعام: ١٩]. **ژباړه**: (او دا قرآن ماته په وحى راغلى تر څو هم تاسو پرې ووېروم او هم

چاته چې ورسيږي). [الأنعام سورت: ۱۹ آيت]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾ [آل عمران: ۳۱]. **ژباړه:** (اى نبي!) (ته ووايه: كه چېرې يئ تاسو چې له الله سره مينه كوئ، بيا نو زما اتباع وكړئ، الله به له تاسو سره مينه وكړي او تاسو ته به ستاسو ګناهونه وبخښي). [آل عمران سورت: ۳۱ آيت]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [آل عمران: ۵۸]. **ژباړه:** (او څوک چې له اسلام نه غير (بل) دين غواړي، نو هېڅكله به هم له ده نه قبول نه كړى شي او دغه كس په اخرت كې له تاوانيانو څخه دى). [آل عمران سورت: ۸۵ آيت]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾ [سبأ: ۲۸]. **ژباړه:** (او ته نه يې لېږلى مونږ مګر د ټولو خلقو (انسانانو) لپاره زېرى وركوونكى او وېروونكى). [سبأ سورت: ۲۸ آيت]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ﴾ [الأنبياء: ۱۰۷]. **ژباړه:** (او مونږ ته نه يې لېږلي مګر د عالمونو لپاره رحمت). [الأنبياء سورت: ۱۰۷ آيت]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ أَأَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ﴾ [آل عمران: ۲۰]. **ژباړه:** (او له اهل كتابو او غير اهل كتابو (مشركانو) دواړو څخه پوښتنه وكړه: آيا تاسي هم د هغه اطاعت او بندګي منلې ده؟ كه يې منلې وه نو سمه لار يې وموندله، او كه يې ورڅخه مخ اړولى؛ نو پر تا يوازې د پيغام رسولو مسؤوليت و، نور الله په خپله د خپلو بندګانو د چارو ليدونكى دى). [آل عمران سورت: ۲۰ آيت]. او الله پاك فرمايلي: ﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا﴾

[الفرقان: ١]. ژباړه: (ډېر برکتناک دی هغه ذات چې په خپل بنده يې فرقان (قرآن) نازل کړی دی، ترڅو د خلقو لپاره وېروونکی شي). [الفرقان سورت: ١ آيت].

بخاري او مسلم د جابر رضي الله عنه څخه روايت کوي چې پيغمبر صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: ژباړه: «ما ته پنځه شيان راکړل شوي دي چې له ما څخه مخکې هېچ چا ته نه وو ورکړل شوي: ماته په وېره بريا راکړل شوې؛ زه چې کوم ځای ته ځم نو د يوې مياشتې د مزل په اندازه مې رعب هلته مخکې رسيدلی وي، او ټوله ځمکه زما لپاره جومات او پاک ځای ګرځېدلی، نو زما له امت څخه چې په هر چا د لمانځه وخت راغی نو لمونځ دې وکړي، او ماته غنيمت روا شوی چې زما نه مخکې هېچ چا ته نه و روا، او ماته شفاعت راکړل شوی او دا چې هر نبي به خاص خپل امت ته لېږل کېده او زه ټولو خلکو ته لېږل شوی يم».

دا ټول بشريت ته زموږ د پيغمبر محمد صلى الله عليه وسلم د پيغام نړيوالتوب او هر اړخيزوالی څرګندوي، او دا چې ټول پخواني قوانين يې منسوخ کړي دي، او دا چې څوک د محمد صلى الله عليه وسلم پيروي ونه کړي، نو هغه يې اطاعت نه دی کړی او بالآخره کافر، ګناهګار او د سزا مستحق دی، الله تعالى فرمايلي: ﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ﴾ [هود: ١٧]. ژباړه: (او څوک چې له دې ډلو په هغه کافر شي نو د وعدې ځای يې اور دی). [هود سورت: ١٧ آيت]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [النور: ٦٣]. ژباړه: (نو هغه کسان دې ووېرېږي چې د هغه (رسول له

حکم نه مخالفت کوي، له دې نه چې دوی ته څه افت ورسېږي، يا دوی ته ډېر دردوونکی عذاب ورسېږي). [النور سورت: ٦٣ آيت]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾ [النساء: ١٤]. **ژباړه:** (او چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه او د هغه (الله) له حدونو نه مخکې تېر شو، نو هغه (الله) به يې اور ته داخل کړي، چې په هغه کې به همېشه وي او د هغه لپاره سپکوونکی عذاب دی). [النساء سورت: ١٤ آيت]، او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿وَمَنْ يَتَبَدَّلِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾ [البقرة: ١٠٨]. **ژباړه:** (او هر څوک چې بدلوي (او غوره کوي) کفر په ايمان (چې ايمان ورکوي او کفر آخلي) نو په تحقيق سره ورکه يې کړه سمه لار). [البقرة سورت: ١٠٨ آيت]، او پدې معنا سره ډېر آيتونه راغلي دي.

او الله تعالى د رسول الله صلى الله عليه وسلم اطاعت د هغه د اطاعت سره تړلی دی، او دا يې روښانه کړې ده چا چې له اسلام پرته په بل څه باور وکړ هغه زيانمن دی، او له هغه څخه به هېڅ خيرات يا عدالت (نفلي او فرضي عمل) ونه منل شي، الله تعالى فرمايلي دي: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [آل عمران: ٥٨]. **ژباړه:** (او څوک چې له اسلام نه غير (بل) دين غواړي، نو هېڅکله به هم له ده نه قبول نه کړی شي او دغه کس په اخرت کې له تاوانيانو څخه دی). [آل عمران سورت: ٨٥ آيت]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ [النساء: ٨٠]. **ژباړه:** (چا چې د رسول اطاعت وکړ نو يقينًا هغه د الله اطاعت وکړ). [النساء: ٨٠]. او الله تعالى فرمايلي دي: ﴿قُلْ

أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا﴾ [النور: ٥٤]. ژباړه: (ورته ووايه: د الله خبره ومنئ او د رسول ومنئ او که مخ وګرځوئ نو (پوه شئ چې) پر هغه خپله ذمه واري او پر تاسي خپله ذمه واري ده، او که امر يې ومنئ لار به وموميء). [النور سورت: ٥٤ آيت]. او الله تعالی فرمايلي دي: ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ﴾ [البينة: ٦]. ژباړه: (بېشکه هغه کسان چې کافران شوي دي، چې اهل کتاب او مشرکان دي، (دوی به) د دوزخ په اور کې وي، چې په ده کې به تل ترتله وي. هم دغه کسان د خلقو بدترين دي). [البيِّنة سورت: ٦ آيت].

او امام مسلم په خپل صحيح کې روايت کوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: ژباړه: «په هغه ذات مې قسم دی چې زما روح د هغه په لاس کې دی، زما د دعوت په اړه د دې امت يهودي او يا نصراني وانه وري، او بيا مړ شي، او زما په رسالت ايمان رانه وړي نو دا کس به د دوزخ له ښبتنانو څخه وي».

رسول الله صلى الله عليه وسلم په خپلو کړنو او خبرو سره د هغو کسانو د دين باطلوالی څرګند کړ چې د اسلام دين ته نه وو داخل شوي. هغه د يهوديانو او عيسويانو سره هم جنګيدلی و، لکه څنګه چې د نورو کافرانو سره جنګېدلی و، او هغو کسانو چې جزيه ورکوله، هغوی څخه يې هوډ اخيستی و نورو خلکو ته د دعوت رسول مانع نشي، ترڅو هغه څوک چې وغواړي اسلام ته داخل شي پرته له ډار او دا چې څوک يې مخه ونيسي او يا يې مانع شي او يا يې ووژني.

بخاري او مسلم حدیث: ژباړه: ابو هریره رضي الله عنه څخه روایت کوي چې وايي: مونږ په جومات کې و چې رسول الله صلی الله علیه وسلم راووته او وې فرمایل: "یهودو ته لاړ شئ" نو موږ له هغه سره بهر لاړو تر هغه چې د المدراس کور(د یهودو درس ځای) ته ورسېدو، بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم پاڅېده او په هغوی یې غږ وکړ او ویې فرمایل: «ای د یهودانو ډلې، اسلام قبول کړئ، نو تاسو به خوندي اوسئ»، هغوی وویل: اې ابو قاسمه، تا پیغام ورساوه. رسول الله صلی الله علیه وسلم هغوی ته وفرمایل: «دا هغه څه دي چې زه یې غواړم، اسلام قبول کړئ ترڅو خوندي اوسئ»، هغوی وویل: اې ابو قاسمه، تا پیغام ورساوه. رسول الله صلی الله علیه وسلم هغوی ته وفرمایل: «دا هغه څه دي چې زه یې غواړم"، بیا یې دریم ځل باندې یې هم وویل ...». حدیث.

مطلب دا دی چې هغه صلی الله علیه وسلم، د یهودي خلکو دیني مدرسې ته لاړ، او هغوی یې اسلام ته راوبلل، او هغوی ته یې وفرمایل: «اسلام قبول کړئ، تاسو به خوندي اوسئ»، او هغه دا خبره دوی ته په تکرار سره وویل.

همدار نګه یې: هرقل ته لیک واستاوه او اسلام ته یې بلنه ورکړه، او خبر یې ورکړ چې که هغه انکار وکړ، نو د هغو کسانو ګناه به یې پر غاړه وي چې د هغه د انکار له امله یې اسلام رد کړی دی، بخاري او مسلم په خپلو صحیحینو کې روایت کوي چې هرقل د رسول الله صلی الله علیه وسلم لیک راوغوښت او یې ولوست، نو په کې لیکلي و چې: ژباړه: «بسم الله الرحمن الرحیم، د محمد رسول الله لخوا د روم والا حضرت هرقل ته، سلام دې وي پر هغه چا چې د سمې لارې پیروي کوي، أما بعد: زه تاسو ته د اسلام په

بلنې سره بلنه درکوم، مسلمان شه چې خوندي شې، او مسلمان شه چې الله تعالى دوه ځلې اجر درکړي، او که انکار دې وکړ نو ستا د پيروانو (بزګرانو) ګناه به ستا پر غاړه وي، او ﴿يَـٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَـٰبِ تَعَالَوۡاْ إِلَىٰ كَلِمَةٖ سَوَآءِۭ بَيۡنَنَا وَبَيۡنَكُمۡ أَلَّا نَعۡبُدَ إِلَّا ٱللَّهَ وَلَا نُشۡرِكَ بِهِۦ شَيۡـٔٗا وَلَا يَتَّخِذَ بَعۡضُنَا بَعۡضًا أَرۡبَابٗا مِّن دُونِ ٱللَّهِۚ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَقُولُواْ ٱشۡهَدُواْ بِأَنَّا مُسۡلِمُونَ﴾ [آل عمران: ٦٤]. **ژباړه:** (اې نبي!) ته (دوی ته) ووايه: اې اهل کتابو! داسې کلمې ته راشئ چې زمونږ په مينځ کې او ستاسو په مينځ کې برابره ده، دا چې عبادت به نه کوو مګر يواځې د الله او له هغه سره به هيڅ شی نه شريکوو او زمونږ بعضې به بعضو نورو لره له الله نه غير پالونکي (خدايان) نه نيسي، نو که دوی وګرځېدل، نو تاسو (ورته) ووايئ چې تاسو پر دې ګواه شئ چې يقينًا مونږ مسلمانان يو). [آل عمران سورت: ٦٤ آيت]».

بيا چې کله هغوی مخ وګرځاوه او په اسلام کې يې له داخليدو انکار وکړ؛ رسول الله صلى الله عليه وسلم او صحابه کرام -رضي الله عنهم- ورسره وجنګېدل او جزيه يې پرې کېښوده.

د دوی د ګمراهۍ تاييدولو لپاره چې د محمد صلى الله عليه وسلم په راتګ سره د هغوی دين منسوخ شوی او باطل دی؛ له همدې امله الله تعالى مسلمان ته امر کړی چې هره ورځ، په هر لمانځه کې، او د لمانځه په هر رکعت کې له الله تعالى څخه وغواړي چې هغه ته مستقيم، سم او د منلو وړ لاره، چې هغه: اسلام دی، لارښوونه وکړي. او د هغو کسانو له لارې څخه يې لرې وساتي چې غضب شوي دي، چې هغوی: يهوديان او د دوی په څېر هغه کسان چې پوهېږي چې دوی په باطل دي او بيا هم په هغه ټينګار کوي، او د هغو کسانو له لارې څخه يې لرې وساتي چې ګمراه شوي دي او بې له

پوهې عبادت کوي، او ادعا کوي چې دوی د هدايت په لاره دي، په داسې حال کې چې دوی د گمراهۍ په لاره دي، او هغوی دي: عيسويان، او د دوی په څېر نور قومونه چې د گمراهۍ او ناپوهۍ له امله عبادت کوي.
همدارنگه: هر مسلمان بايد پر دې پوه شي چې له اسلام پرته نور ټول دينونه باطل دي، او هر هغه څوک چې له اسلام پرته پر بل دين سره د الله عبادت وکړي هغه گمراه دی، او څوک چې دا عقيده ونه لري هغه مسلمان ندی. او په دې اړه په قرآن او سنت کې ډېر دلايل شتون لري.

د دې مقالې ليکوال، -عبدالفتاح- ته لازم ده چې: د ربنستيني توبې لپاره بيړه وکړي، او يوه مقاله دې وليکي چې هغې کې خپله توبه اعلان کړي، او څوک چې په ربنتيني توگه الله تعالى ته توبه وکړي؛ الله ورته بخښنه کوي. لکه څنگه چې الله تعالى فرمايي: ﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [النور: ٣١]. ژباړه: (او تاسو ټول الله ته توبه وباسئ اې مومنانو! د دې لپاره چې تاسو کامياب شئ). [النور سورت: ٣١ آيت]،
او دا قول د الله تعالى: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا۝ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا۝ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ [الفرقان: ٦٨ – ٧٠]. ژباړه: (او هغه کسان چې له الله سره بل معبود نه رابولي او نه پرته له حقه هغه څوک وژني چې الله يې وژل حرام کړي وي او زنا نه کوي؛ او څوك چې داسې وکړي، هغه به خپله گناه مومي. د قيامت په ورځ به ده ته عذاب دوه چنده شي او په هغه (عذاب) کې به تل وي، په داسې حال چې

خوار او ذليله به وي. مگر هغه کس چې توبه وباسي او ايمان راوړي او نېک عمل وکړي، نو دغه کسان دي چې الله به د دوی بدۍ په نېکۍ سره بدلې کړي او الله له ازله ډېر بخښونکی، بې حده رحم کوونکی دی). [الفرقان سورت: ٦٨-٧٠ آيتونه]. او د پيغمبر صلى الله عليه وسلم دغه وينا: ژباړه: «اسلام هغه (گناهونه) له منځه وړي چې ترې وړاندې وو، او توبه هم مخکېني گناهونه له منځه وړي». او د رسول الله - صلى الله عليه وسلم - دا وينا: ژباړه: «له گناه څخه توبه کوونکی داسې دی لکه گناه يې چې نه وي کړې». او په دې معنا سره ډېر آيتونه او حديثونه راغلي دي.

زه له الله تعالى څخه غواړم چې موږ ته حق، د حق په توگه وښيي، او د هغه د تعقيبولو توان راکړي، او موږ ته باطل، د باطل په توگه وښيي، او له هغه څخه د لرې کېدو توان راکړي، موږ او ليکوال عبدالفتاح او ټولو مسلمانانو ته دې د رښتيني توبې توفيق راکړي، او موږ ټول د گمراه کوونکو فتنو او د خواهشاتو او شيطان اطاعت څخه وساتي، ځکه چې هغه د دې ساتونکی دی او د دې کار توان لري.

وصلى الله وسلم على نبينا محمد، وعلى آله وصحبه، ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

حرمين

رئاسة الشؤون الدينية

بالمسجد الحرام والمسجد النبوي